

Străjer în calea furtunilor

Cadran militar buzoian

Anul I, nr. 1, august 2007

Număr dedicat
personalității
mareșalului
Alexandru
Averescu
și editat
cu ocazia
împlinirii
a 90 de ani
de la
glorioasele lupte
purtate de Armata
a 2-a în Primul
Război Mondial.

Buzău,
Str. Independenței nr. 24
Tel. 0238.717.113
www.jointophq.ro

Revistă editată de Fundația "Mareșal Alexandru Averescu", Buzău.

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Director : Gl. lt. dr. Florian Pință

Redactor-șef: col. dr. Mircea Tănase

Manager IT: Lt. col. Cristian Serescu

Departament manageriat:

Col. dr. Mihai Goia

Departament economie:

Mr. Gherghina Gaboră

Departament difuzare:

Mr. Aurel David

Departament imagine:

Cpt. Tudorel Popa

Manager proiecte:

Lt.col. Constantin Dinu

Tipar: SC Vega Prod '94 SRL

ISSN: 1843-4045

Responsabilitatea pentru conținutul materialelor publicate aparține exclusiv autorilor, conform art. 205-206 Cod penal. Reproducerea textelor și fotografiilor este permisă numai în condițiile prevăzute de lege. Manuscrisele nu se înapoiază.

Revista pune la dispoziția celor interesați spații de publicitate.

Numărul curent al revistei se găsește pe site-ul fundației, în format .pdf.

Sumar:

- EVENIMENT -

Mit și realitate

Alexandru Averescu – un mareșal, o fundație, un ideal (4)

Pe scurt despre

Fundația "Mareșal Alexandru Averescu" (6)

Luminați-vă fața !

Cercurile militare de altădată (10)

SOS Cercul Militar Buzău

Lăcaș de păstrare și cultivare a tradițiilor militare (11)

Cercul Militar Buzău

Reper urbanistic și cultural (16)

Crucea militarului este acceptată atât timp cât se leapadă de sine
"Corabia" credinței (19)

"Călătorule, descopere-te ..."

Chemarea trecutului (22)

Monumentele istorice, la timpul trecut

Biserica și Cimitirul Eroilor din Buzău (23)

- ARMATA A II-A. TRECUTUL LA TIMPUL PREZENT -

Mareșalul Alexandru Averescu

Conducător militar de excepție (27)

Bastonul de mareșal (33)

Generalul Alexandru Averescu și semnarea tratatului preliminar de pace cu Tripla Alianță (36)

Primul Război Mondial

De la romantism, la tranșee (43)

Pe urmele eroilor uitați

Armata a 2-a în Primul Război Mondial (46)

Din colb de ani

Un palimpsest (52)

Despre Buzău într-un roman sui generis

Jurnalul de război al Elenei Negrescu (54)

Locotenentul Erwin Rommel în marș prin Buzău

Dealul 1001, Măgura Odobești (58)

Arc peste veacuri

Regimentul 8 Dorobanți Buzău (63)

- MOZAIC BUZOIAN -

Între tradiție și istorie

Târgul "Drăgaica" (65)

Sinapse militare buzoiene

Mișcarea culturală (69)

Se spune că toate revistele debutează în forță, cu entuziasm și voie bună. E atât optimism în primul număr al oricărei reviste încât ai putea crede că lumea se schimbă radical odată cu apariția ei. Cu cât trece timpul, vezi nu doar că lumea n-a binevoit să se schimbe, dar nici autorii publicați n-o fac. Dacă revista respectivă este culturală, ea cade într-un fel de somnolență, cu rubrici fixe și previzibile, foiletoane de zeci de episoade, direcții teoretice atent negociate și delimitate cu kolegele de breaslă.

La *Străjer în calea furtunilor* vă propunem să fie totul altfel. Vom începe letargic și vom termina în forță. Entuziasmul ultimului număr va fi debordant; lumea, desigur, se va schimba radical după ce revista nu va mai fi. Până atunci, totul rămâne la fel.

Obiectivul revistei este acela de a apropia militarii de toate gradele și vârstele din arealul buzoian, de a publica informații încă necunoscute din istoria importantei noastre garnizoane, alături de altele care au mai fost publicate dar nu sunt îndeajuns de cunoscute. În acest sens, chiar în numărul de față putem citi o prezentare relativ bogată a spiritului și tradițiilor de odinioară a unităților militare din Buzău. La fel de importantă este și crearea de legături între vârstele militare, prin facilitarea accesului la informație și tratarea unor subiecte diverse, gen magazin.

Publicația își propune să fie o interfață între cititorii militari buzoieni și Fundația "Mareșal Alexandru Averescu", organizație independentă și neguvernamentală, înființată în 2005 din inițiativa cadrelor militare ale Comandamentului 2 Operațional Întrunit.

Una din misiunile permanente ale revistei o constituie prezentarea structurilor militare buzoiene. În numărul viitor, care va apărea în preajma zilei de 1 Decembrie, Ziua Națională a României, vor fi înfățișate publicului cititor unitățile militare cu veritabile tradiții ostășești.

Revista va readuce în prim plan figurile marilor personalități militare ale Armatei a 2-a, cunoscute în istorie, dar va promova și imaginea unor militari de marcă din garnizoana Buzău.

La capitolul poziționare în spațiul public stăm foarte clar. Vrem să fim o revistă mai teoretică decât revistele culturale, mai culturală decât cele locale, la fel de serioasă ca revistele militare, mai amuzantă decât cele serioase și cu siguranță mai dedicați formării unui bun cititor decât revistele plătite. Să nu uităm că publicația este susținută din fondurile bănești ale fundației, care la rândul ei subzistă pe baza generoaselor contribuții financiare ale simpatizanților militari din garnizoana Buzău. Motiv pentru care le mulțumim și îi asigurăm de înalta noastră considerație.

La capitolul încredere în sine stăm relativ bine. Plănuim să ne adresăm și publicului civil buzoian, solicitând participarea oricui poate ridica cu profesionalism penelul, cu condiția să respecte tematica rubricilor.

Nu știm dacă vom reuși să schimbăm radical lumea, dar vom încerca. Marele expert al năravurilor românilor, I.L.Caragiale, ajunsese la o concluzie: *Suntem cum suntem și teamă mi-e că tot așa vom rămâne*. Cu toate acestea, să credem în șansa revistei.

Echipa de redacție

Mit și realitate

Alexandru Averescu - un mareșal, o fundație, un ideal

----- General-locotenent dr. Florian PINȚĂ,
comandantul Comandamentului 2 Operațional Întrunit "Mareșal Alexandru Averescu", Buzău

Fără îndoială că una dintre cele mai prestigioase personalități militare pe care le-a dat neamul românesc în ultimele două secole a fost mareșalul Alexandru Averescu. Gânditor militar de largă deschidere doctrinară și remarcabil comandant militar, Averescu ocupă un loc distinct în panteonul personalităților Armatei a 2-a care și-au pus inima și condeii în slujba găsirii celor mai adecvate modalități de ridicare a capacității militare a țării.

Personalitate marcantă a poporului nostru, Alexandru Averescu a fost și a rămas unul dintre cele mai cunoscute nume din istoria armatei române, un personaj înconjurat de aureola unui erou legendar, care s-a impus la nivelul conștiinței comune ca garant al victoriei, în decursul războiului pentru întregirea neamului.

Numele lui semnifică în primul rând încrederea, într-o vreme, când un asemenea sentiment putea fi determinant pentru soarta țării.

Alexandru Averescu s-a născut la 9 martie 1859 la Ismail, în Basarabia istorică. S-a înrolat ca voluntar și a luptat în Războiul de Independență, fiind decorat și avansat pe câmpul de luptă. În anul 1881 a absolvit cu rezultate remarcabile Școala divizionară de la Mănăstirea Dealu și a dobândit gradul de sublocotenent. În tradiția vremii, a urmat apoi specializarea la una din școlile militare de prestigiu din occident. Astfel, în 1886 a absolvit cu rezultate excepționale Școala Superioară de Război din Torino, obținând brevetul de ofiter de stat major. Între anii 1888-1894 a lucrat în Marele Stat Major Român. Maior în 1894, Averescu a primit prima funcție cu adevărat importantă în ierarhia militară, când a fost numit comandantul Școlii Superioare de Război din București, cea mai înaltă instituție națională de învățământ militar. În anul următor, va fi numit atașat militar la Berlin. Acest post era unul din cele mai importante pentru relațiile militare ale României, având în vedere tratatul secret de alianță cu Puterile Centrale din 1883 și faptul că Germania era, la acea dată, principalul nostru furnizor de armament.

Carierea sa militară s-a intersectat pentru prima dată cu itele încurcate ale jocului politic, în intervalul 1907-1909. Astfel, la 13 martie 1907, în plină desfășurare a răscoalei țărănești, Alexandru Averescu a fost numit în funcția de ministru de Război. O tumultuoasă intrare în arena politică ce a coincis cu reprimarea violentă a răscoalei țărănești prin utilizarea armatei.

Între 1911-1913, Averescu a îndeplinit funcția de șef al Marelui Stat Major. Sub comanda sa efectivă, armata română s-a mobilizat în mod exemplar în vara anului 1913 și a trecut Dunărea fără a întâmpina practic vreo rezistență, punând capăt războaielor balcanice care amenințau pacea Europei.

La declanșarea războiului de eliberare națională și întregire statală din 1916-1918, a preluat comanda Armatei a 2-a desfășurată în centrul dispozitivului de pe frontul din Transilvania. Forțele de sub comanda sa au eliberat Brașovul, în august 1916, și au înaintat pe linia Mureșului Mijlociu. În a doua jumătate a lunii septembrie 1916, generalul Averescu a elaborat planul „Operației Flămânda” și a condus gruparea de forțe angajată în această amplă acțiune.

După eșecul acestei operațiuni militare, a cărei responsabilitate aparține lui Averescu, în octombrie - noiembrie același an, a revenit la comanda Armatei a 2-a, apărând cu tenacitate căile de acces de importanță strategică din văile Prahovei și Dâmboviței, amenințate de ofensiva Armatei 9 germane.

Pentru iarna și primavara anului 1917 Averescu

deține sub comanda sa forțele armate capabile de luptă, ceea ce îi conferă o autoritate deosebită și îi permite să se manifeste fățiș împotriva Misiunii militare franceze. Dacă la Armata 1 reorganizarea și refacerea s-a desfășurat sub stricta supraveghere a ofițerilor francezi, la Armata a 2-a a avut loc sub control exclusiv românesc.

Campania din vara anului 1917 a însemnat apogeul carierei militare a generalului Averescu care a condus marile bătălii de la Mărăști (iulie 1917) și Oituz (iulie-august 1917).

Bătălia de la Mărăști a fost o strălucită victorie românească, obținută în urma unei operații ofensive magistral pregătite și conduse de Averescu, care-l va așeza definitiv în galeria marilor comandanți de oști.

După 1918 s-a angajat în viața politică ocupând importante funcții în conducerea de stat: președinte al Consiliului de Miniștri (ianuarie-martie 1918; 1920-1921; martie-august 1926; noiembrie 1926 - iunie 1927); ministru de interne (1919, 1920), al industriei și comerțului (1920-1921).

În anul 1930, a fost înaintat, pentru întreaga sa activitate militară, la gradul de mareșal. A murit la 1 octombrie 1938, la București.

Cu credința neslăbită în Dumnezeu, românul a văzut în eroul de la Mărăști și Oituz acel sprijin care face orice vis credibil și realizabil. Ostașul Averescu a fost un simbol care s-a transmis din generație în generație, nealterat de trecerea sa prin luptele politice și în pofida unei propagande de multe ori ostile.

A rămas în conștiința poporului ca simbol al încrederii în propriile forțe, în capacitatea de rezistență în fața unor amenințări din cele mai grele.

Din 2001, Comandamentul 2 Operațional Întrunit Buzău este privilegiat să poarte numele acestui mare erou. Din dorința de a onora numele pe care îl poartă, de a se implica în viața garnizoanei și de a promova un spirit militar modern, ofițerii din Comandament au înființat Fundația „Mareșal Alexandru Averescu”, o organizație independentă și neguvernamentală, al cărei scop primordial a fost reabilitarea Cercului Militar Buzău și transformarea lui într-un centru de promovare a tradițiilor militare.

În plan secundar, obiectivele s-au extins. Faptul că acum putem citi primul număr al revistei „*Străjer în calea furtunilor*”, este un rezultat al demersurilor susținute ale acestei fundații. Momentul este cu atât mai important, cu cât anul acesta se împlinesc 90 de ani de la victoriile din vara anului 1917 de la Mărăști și Oituz, unde mareșalul Averescu a avut un rol decisiv. De asemenea, menționez, ca deosebit de important, faptul că organizația inițiază și acțiuni caritabile, oferind sprijin material și moral camarazilor buzoieni aflați în suferință.

Animați de exemplul mareșalului Alexandru Averescu, dorim fundației care-i poartă numele și publicației „*Străjer în calea furtunilor*”, mulți ani de viață și succese depline în aplicarea proiectelor planificate pentru formarea și menținerea unei imagini pozitive a Armatei Române.

Pe scurt despre

Fundația „Mareșal Alexandru Averescu”

Fundația „Mareșal Alexandru Averescu” este organizație persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, înființată în temeiul dreptului la asociere prevăzut de articolul 40 din Constituția României, O.G. nr. 26/2000 și de Legea 246/2005.

Obiectivele instituției:

- perpetuarea valorilor morale, militare, tradiționale, cunoașterea și prețuirea istoriei armatei, a celui dintâi comandant al Armatei a-2-a: Mareșalul Alexandru Averescu, personalitate marcantă în timpul războiului de întregire națională;
- cultivarea și menținerea unei puternice coeziuni a cadrelor militare active, în rezervă și în retragere, a soldaților și gradaților voluntari, a personalului civil contractual din garnizoana Buzău ;
- sprijinirea tinerilor militari în domeniul științific, cultural, artistic și sportiv, promovarea valorilor de cultură organizațională ;
- sprijinirea reabilitării și menținerii în stare funcțională a clădirii Cercului Militar Buzău, modernizarea acesteia pentru a deveni un stabiliment public de întrunire, un loc de repaus după munca zilnică, un loc de recreere și relaxare pentru camarazii din garnizoana Buzău și din alte garnizoane, precum și pentru membrii societății civile ;
- sprijin material și moral acordat militarilor și familiilor acestora, prin acțiuni caritabile și umanitare;
- afilierea cu alte organizații naționale sau internaționale care promovează scopuri similare sau în aceeași sferă de activitate.

Sediul fundației este stabilit în municipiul Buzău, str. Independenței nr. 24 (în clădirea Cercului Militar), iar durata de funcționare este nedeterminată. Patrimoniul inițial (stabilit la 31 iulie 2005) - în valoare de 340.000.000 lei vechi - este constituit din contribuția cadrelor militare (active, în rezervă și în retragere), a soldaților și gradaților voluntari și a personalului civil contractual din unitățile militare din garnizoană.

Patrimoniul este evidențiat și păstrat în conformitate cu legislația română în materie, pe numele fundației, și va fi folosit exclusiv pentru realizarea obiectivelor acesteia.

Consiliul Director este organul de conducere și de administrare, compus din persoane cu calitatea de membru fondator sau membru al fundației. Între membrii fondatori și membrii fundației nu există diferențe, ambele categorii având aceleași drepturi. Pentru realizarea scopului fundației, membrii fondatori au obligații în plus.

Membrii Consiliului Director depun toate diligențele pentru realizarea scopului și a obiectivelor fundației, exercitând ca atribuții:

General-locotenent dr.

Florian Pință,
președintele executiv
al Fundației „Mareșal
Alexandru Averescu”

General-locotenent dr.

Teodor Frunzeti
președintele de onoare
al fundației.

Fonduri

Conform articolului 19 din statut, veniturile fundației provin din: 1. contribuțiile membrilor; 2. dobânzi și dividende rezultate din plasarea sumelor disponibile, în condiții legale; 3. venituri realizate din activități economice directe; 4. dividendele societăților comerciale, înființate legal; 5. donații, sponsorizări sau legate; 6. resurse obținute de la bugetul de stat și/sau de la bugetele locale; 7. alte venituri legale.

Situația financiară

Proiectul de buget: venituri estimate: 33.840 lei; cheltuieli estimate: 6.230 lei; rezultatul raportat din anii 2005 și 2006 - 49.130 lei; aport social - 34.000 lei;

Total - 110.740 lei

Disponibilități financiare: cont Banca Transilvania - 94.624,53 lei; certificate de trezorerie - 4.100 lei; casierie cash - 939,20 lei; **Total - 99.663,73 lei.**

- stabilirea strategiei generale și a programelor fundației;
- aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil;
- alegerea și revocarea comisiei de cenzori sau numai a unei părți din această comisie, în funcție de modul cum și-au îndeplinit atribuțiile;
- înființarea de filiale;
- încheierea de acte juridice, în numele și pe seama fundației;
- executarea bugetului de venituri și cheltuieli;
- aprobarea organigramei și a strategiei de personal ale fundației;
- modificarea statutului fundației;
- îndeplinirea altor atribuții, prevăzute în lege sau în statut.

Consiliul Director se compune din președinte, vicepreședinti, secretar general, directori, administrator-trezorier.

Comisia de cenzori este organul propriu de control al fundației și se compune din trei membri, desemnați de Consiliul Director, în principiu pentru patru exerciții financiare: verifică modul în care este administrat patrimoniul societății; întocmește rapoarte și le prezintă la ședințele Consiliului Director; poate participa la ședințele Consiliului Director, fără drept de vot; îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite în ședințele Consiliului Director.

Resursele patrimoniale

Activul patrimonial se va realiza din: a) contribuțiile membrilor fundației; b) taxele de înscriere a noilor membri; c) dobânzile și dividendele rezultate din plasarea sumelor disponibile, în condiții legale; d) dividendele societăților comerciale și cotă parte din veniturile filialelor înființate de fundație; e) venituri realizate din activități economice directe; f) donații și/sau sponsorizări; g) resurse obținute de la bugetul de stat și/sau de la bugetele locale; h) alte venituri prevăzute de lege; i) contribuții în natură ale membrilor fundației.

Membri fondatori și simpatizanți

Președinte executiv:

Gl. lt. dr. Florian PINȚĂ

Președinte de onoare:

Gl.lt.dr. Teodor FRUNZETI

Membri fondatori:

Gl.mr. Ion CHIRĂNESCU
Gl.bg.dr. Nicolae N. ROMAN
Col. dr. Gheorghe HARDON
Col. dr. Mihai GOIA
Col. (r) Iulian IOJOIU
Lt.col. Cătălin ALEXANDRU
Col. Mircea MORARU
Col. Lucian FOCA
Mr. Aurel DAVID
Lt. col. Ștefan TAILUP
Mr. Ion GRAMA
Mr. Costin BARAC
Lt. cdor. Nicolae OLTEANU
Lt. col. Valeriu COMAN
Lt. col. Sorin BOTEZATU
Col. (r) Gheorghe STOIAN
Mr. Ionel STOICA
Cpt. Dănuț MIHU
Mr. Sorin CROITORU

Mr. Eduard FURTUNĂ

P.c.c. Vasile ALEXANDRU

Cdor (r) Gheorghe LEONESCU

Col. (r) Marian ONCESCU

Plt. adj. pr. Constantin IONIȚĂ

Membri simpatizanți: peste 1200 de cadre militare în activitate, personal civil contractual, cadre militare în rezervă și în retragere, veterani de război din garnizoana Buzău.

Trezorier: casier: plt.maj. Gabriel DRAGU

Secretar: mr. Costin BARAC

Contabil: mr. ec. Gherghina GABORĂ

Comisia de cenzori:

Președinte:

Col. (r) expert contabil autorizat Stan FILIP

Membri :

Col. (r) Iulian IOJOIU

Mr. ec. Doru MAGICĂ

Mr. ec. Iulian LĂUDATU

Mr. ec. Adriana IANCU

Cpt. ec. Olimpia CALOTĂ

P.c.c. ec. Cristina VASILESCU

Schimbarea scopului fundației se face numai de către majoritatea simplă a fondatorilor în viață, iar dacă nici unul dintre fondatori nu mai este în viață, aceasta se face numai cu întrunirea votului a patru cincimi din numărul membrilor Consiliului Director.

Fundația își poate constitui filiale, ca structuri teritoriale, pe baza hotărârii autentificate a Consiliului Director, prin care li se alocă un patrimoniu. Filiala este condusă de un Consiliu Director propriu, alcătuit din cel puțin trei membri, și este entitate cu personalitate juridică, putând încheia, în nume propriu, acte juridice de administrare și de conservare, dar cu respectarea actelor transmise de la centru.

Veniturile și cheltuielile

Veniturile fundației provin din: contribuțiile membrilor fundației; dobânzi și dividende rezultate din plasarea sumelor disponibile, în condiții legale; venituri realizate din activități economice directe; dividendele societăților comerciale, înființate conform legii; donații, sponsorizări sau legate; resurse obținute de la bugetul de stat și/sau de la bugetele locale; alte venituri prevăzute de lege.

Fundația poate înființa societăți comerciale, ale căror dividende se vor folosi pentru realizarea scopului ei. De asemenea, poate desfășura orice alte activități economice directe, dacă acestea au caracter accesoriu și au legătură strânsă cu propriul scop principal.

Principalele cheltuieli ale fundației sunt:

- îndeplinirea obiectivelor fundației ;
- salarii și adaosuri la salarii;
- indemnizații, prime și premii;
- procurări de rechizite de birou;
- chirii, dobânzi, taxe, comisioane bancare;
- cazare, masă, transport;
- apă, canal, salubritate;
- energie electrică, termică și gaze naturale;
- editarea propriei reviste;
- editarea de pliante, broșuri de prezentare pentru promovarea valorilor culturale românești
- reabilitarea, modernizarea și întreținerea clădirii Cercului Militar;
- alte cheltuieli.

Cheltuielile se efectuează potrivit prevederilor bugetului de venituri și cheltuieli și se aprobă de persoanele însărcinate de Consiliul Director. Salariile, indemnizațiile și alte drepturi bănești ale personalului se stabilesc în limitele statutului de funcțiuni și ale bugetului de venituri și cheltuieli. Consiliul Director poate dispune plata de premii, gratificații etc., pe baza disponibilităților existente.

Exercițiul economico-financiar începe la 1 ianuarie și se încheie la 31 decembrie ale fiecărui an.

Dobândirea calității de membru

Poate deveni membru al Fundației „Mareșal Alexandru Averescu” orice cadru militar activ, în rezervă sau în retragere, indiferent de data producerii acesteia, personalul civil contractual din orice unitate militară, gradat profesionist sau orice altă persoană cu capacitate de exercițiu deplină care acceptă prevederile *Actului constitutiv* și ale *Statutului*, achită taxa de înscriere în valoare de 10 lei (RON), și contribuie lunar cu o sumă în valoare de 5 lei (RON), până la data de 25 ale lunii în curs. Înscrierea în fundație se realizează pe baza unei cereri tip adresate Consiliului Director.

Drepturile și obligațiile membrilor

Membrii fundației au următoarele drepturi:

- dreptul de a alege și a fi ales în organele de conducere și control ale Fundației „Mareșal Alexandru Averescu”, conform prevederilor legale;
- dreptul de a căpăta calitatea de salariat al fundației, situație în care nu poate face parte din organele de conducere sau control constituite, respec-

Actualitatea buzoiană

"Danube Guard '07"

Între 25 și 29 iunie a.c. la sediul Comandamentului 2 Operațional Întrunit "Mareșal Alexandru Averescu", Buzău, s-a desfășurat exercițiul trilateral româno-bulgaro-sârb "Danube Guard '07", pe probleme de securizare a frontierelor și terorism, cu executarea unor secvențe practice în teren, pe apă, în sectorul fluviului Dunărea cuprins între Novo Selo - Bulgaria și Porțile de Fier II, în aer și pe uscat.

Exercițiul a fost organizat de Ministerul Apărării, prin Comandamentul 2 Operațional Întrunit, cu participarea Ministerului Internelelor și Reformei Administrative, Serviciului Român de Informații și a celorlalte instituții ale statului cu responsabilități în acest domeniu.

Atât ceremonia de deschidere, cât și cea de închidere s-au desfășurat simultan în cele trei țări. Pe timpul exercițiului a fost realizată o video-tele-conferință cu celelalte două puncte de comandă de bază de la Charalitză în Bulgaria și de la Zajecar în Serbia.

Miercuri, 27 iunie, a avut loc Ziua Distinșilor Vizitatori, la care au participat președinții, Traian Băsescu, Georgi Pârvanov și Boris Tadic, precum și șefii instituțiilor de apărare și securitate din cele trei state.

Ministrul apărării la Buzău

Marți, 3 iulie a.c. ministrul apărării, Teodor Meleșcanu, a efectuat o vizită la Comandamentul 2 Operațional Întrunit "Mareșal Alexandru Averescu".

Ministrul apărării a fost informat despre conducerea operațională a forțelor Armatei României din teatrele de operații și despre stadiul planificării exercițiilor ROUEX 07 și MILREX 07, care vor avea loc în toamna acestui an.

Vizita a avut ca scop cunoașterea și rezolvarea operativă a problemelor ce privesc creșterea calității vieții personalului militar și civil din Ministerul Apărării și de concentrare a efortului pentru operaționalizarea forțelor, conform angajamentelor României asumate la NATO și UE.

Fapte, dincolo de vorbe

Cultivând spiritul camaraderiei, cu ocazia Sărbătorilor de Paști, Fundația "Mareșal Alexandru Averescu" a acordat mai multe ajutoare financiare în valoare totală de 5000 lei. Prezentăm, în continuare, sumele alocate fiecărui caz în parte și situațiile cu care se confruntă beneficiarii.

- 1.500 lei - Cpt. cdor. Băescu Constantin Ștefan, fost pilot în Grupul Aviație Școală Vânătoare și Vânătoare Bombardament de la Boboc. Suferă de insuficiență renală, face dializă de trei ori pe săptămână, a câte patru ore ședința, iar nivelul actual al bolii impune un urgent transplant de rinichi.
- 1.500 lei - s.g.v. Badea Vasile, încadrat la Batalionul 200 Stat Major și Deservire. Casa și toate bunurile i-au fost mistuite de un incendiu devastator, iar în urma nefericitului eveniment bunicul persoanei în cauză a murit.
- 500 lei - frt. Apostol Liviu, încadrat la Batalionul 47 Comunicații și Informatică. Medicii i-au depistat o tumoare pe creier și necesită o intervenție chirurgicală costisitoare.
- câte 500 lei - pentru m.m. Țurloi Marcel, mm. Sorescu Costică și sg. maj. Vasile Sorin Darie, toți trei încadrați la Batalionul de război electronic. Aceștia au fost implicați într-un accident rutier și au suferit multiple fracturi extrem de grave, precum și complicații la nivelul organelor interne. Acum, sg. maj. Darie are nevoie de o proteză craniană, iar cei doi maiștri militari de proteze pentru membrele inferioare.

tiv din cadrul Consiliului Director sau din comisia de cenzori;

- dreptul de a participa la întreaga activitate a fundației;
- dreptul de a fi informat asupra activității fundației, inclusiv asupra folosirii fondurilor;
- dreptul de a cere revocarea unor reprezentanți aleși în organele de conducere și control, cu acordul scris al majorității simple (50% +1) din membrii fundației.

Dizolvarea și lichidarea fundației

Fundația „Mareșal Alexandru Averescu” se poate dizolva:

1. De drept;
 2. Prin hotărâre judecătorească.
- Dizolvarea de drept presupune:

- imposibilitatea realizării scopului pentru care a fost constituită, dacă în termen de 3 luni de la constatarea faptului nu se produce schimbarea scopului;
- imposibilitatea constituirii Consiliului Director în conformitate cu statutul fundației, dacă această situație durează mai mult de un an de la data la care, potrivit statutului, Consiliul Director trebuia să se constituie.

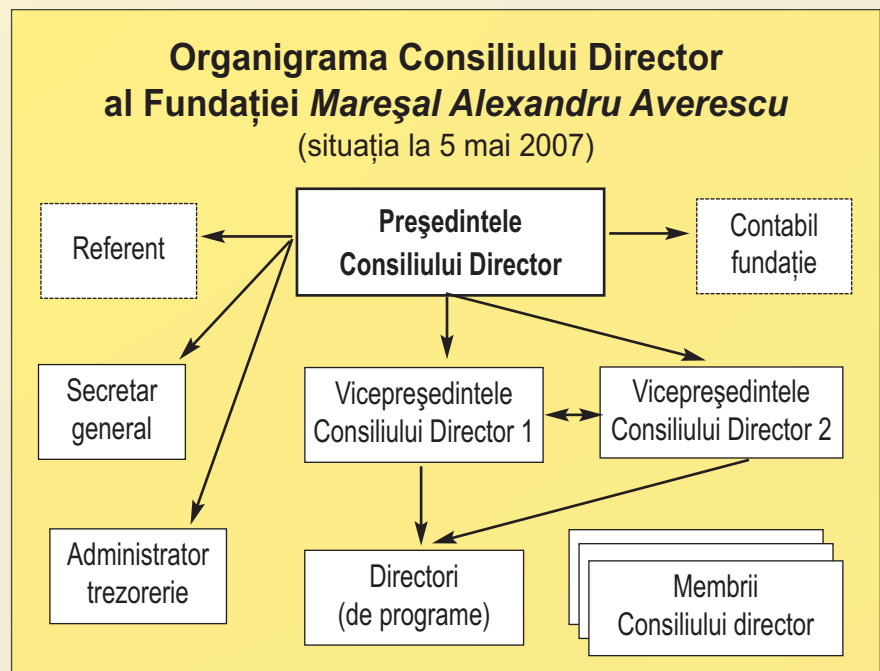
Constatarea dizolvării se realizează prin hotărârea judecătoreie în a cărei circumscripție se află sediul fundației, la cererea oricărei persoane interesate.

Dizolvarea prin hotărâre judecătorească, la cererea oricărei persoane interesate, are loc atunci când:

- scopul sau activitatea fundației a devenit ilicită sau contrară ordinii publice;
- realizarea scopului este urmărită prin mijloace ilicite sau contrare ordinii publice;
- urmărește alt scop decât cel pentru care s-a constituit;
- a devenit insolubilă;
- nu mai obține autorizațiile prelabile necesare, potrivit legii.

În cazul dizolvării fundației, bunurile rămase în urma lichidării nu se pot transmite către persoane fizice. Acestea pot fi transmise către persoane juridice de drept public sau privat cu scop identic sau asemănător pe baza unui act (proces-verbal), încheiat între cele două părți, întocmit în formă autentică - în fața notarului.

O dată cu numirea lichidatorilor, mandatul Consiliului Director încetează. Lichidatorii efectuează inventarul și încheie un bilanț cu situația exactă a activului și pasivului.

Luminați-vă fața !

Cercurile militare de altădată

În România cercurile militare au fost create după Războiul de Independență, fiind o prelungire a modelului militar francez. Ele funcționau în principalele garnizoane ale țării și aveau rolul de interfață între armată și societatea civilă. Unele dintre ele dispuneau chiar de un local propriu, iar conducerea lor revenea comandantului garnizoanei, care avea, de regulă, cel mai mare grad militar.

Un aspect deosebit de interesant în privința construirii cercurilor militare, la sfârșitul secolului XIX și începutul celui următor, a fost solidaritatea ofițerilor de atunci pentru realizarea acestui gen de edificiu. Peste tot în țară, fondurile necesare realizării cercurilor militare au fost constituite din donații, în special subscripții și cotizații ale ofițerilor, precum și din subvenții de stat și împrumuturi rambursabile. În majoritatea garnizoanelor, contribuțiile ofițerilor au fost de circa 80%.

Cele mai atractive evenimente erau balurile militare. După războiul de independență, se organizau reuniuni militare în amintirea participării la luptele din sudul Dunării, dar și cu ocazia principalelor sărbători religioase: de Crăciun, de Anul Nou, de Paști sau când se dădea în folosință o cazarmă nouă.

Inițiativele locale au început să fie din ce în ce mai multe, așa că, mai târziu, se organizau baluri și cu alte prilejuri: de mărtisor, când unitatea împlinea un număr de ani de la înființare (25, 50, 100 de ani) sau cu prilejul venirii unei noi promoții de ofițeri în garnizoană (așa-numitul

“bal al bobocilor”). Ofițerii tineri erau luați în primire de cei mai în vârstă, care aveau obligația să organizeze un eveniment monden pentru cunoașterea realităților din garnizoană și pentru apropierea lor.

În fapt, balurile organizate de cercurile militare erau o formă de relaționare a corpului ofițeresc cu societatea civilă. Multe căsătorii ale ofițerilor s-au realizat prin intermediul acestor petreceri și multe căsnicii s-au destrămat tot ca urmare a acestor ceremonii.

Ofițerii veneau de obicei în uniformă, deși ea nu era obligatorie, pentru că ținutele oficiale, de gală, impresonau și atrăgeau ochii sexului frumos.

Balurile ofițerilor erau cele mai râvnite, deoarece aici se făcea de obicei intrarea în lume a tinerelor din protipendadă sau din clasa mijlocie a orașului. Intrarea în lume a acestora se petrecea pe la 15 ani, iar familia care avea o fată depunea multă muncă pentru a o introduce la un bal. Pregătirea se făcea cu cel puțin un an înainte, acest lucru însemnând angajarea unui profesor de dans, a unei croitorese pentru

toaletele domnișoarelor, aspecte de care se ocupau mamele sau mătușile. Treaba tatălui, cu un an înainte, era să facă rost de o invitație la balul ofițerilor. La o asemenea petrecere selectă nu putea participa oricine, pentru că aceste invitații la bal erau acordate celor cu o stare materială bună: ofițerii se puteau căsători numai cu o fată care avea o zestre corespunzătoare pentru a-l întreține. O tânără săracă sau cu o avere modestă nu avea nici o șansă să se căsătorească, decât în cazul în care ofițerul avea el însuși o avere suficientă.

Muzica, de regulă, era cea a armatei, care, desigur, nu cânta numai marșuri, ci dimpotrivă, avea un program muzical foarte variat. Adeseori se apela și la formații civile de muzică; aveau loc chiar și unele spectacole artistice date de artiști din garnizoană sau aduși din altă parte.

Lt. col. Constantin Dinu

Desele comentarii din presa vremii, care aveau ca subiect scandalurile repetate generate de ofițeri beți în localuri de proastă reputație din mahalalele Bucureștilor, i-au determinat pe mai-marii Oștirii să se gândească la luarea unei măsuri care să ferească armata să mai „pată” vreo rușine, iar hainele militare să nu mai fie terfelite. Singura soluție la îndemână a fost să le facă un club, un loc al lor, al ofițerilor, unde să-i adune pe toți, ferțiți de ochii vulgului... loc în care se puteau da în stambă liniștiți, fără a fi văzuți de ziaristii dușmănoși care a doua zi i-ar fi dat „pac la Războiu!”. Și, ca acest loc să poarte un nume, i s-a spus simplu, „Cercul Militar”.

SOS Cercul Militar Buzău

Lăcaș de păstrare și cultivare a tradițiilor militare

----- Col. dr. Mihai GOIA,
Comandamentul 2 Operațional Întrunit "Mareșal Alexandru Averescu", Buzău.

Altădată era ceva obișnuit pentru buzoieni ca, atunci când treceau pe lângă ferestrele Cercului Militar din localitate, să audă muzică. Există în permanență cineva care trebuia să facă repetiții. Atunci, clădirea din strada Independenței nr. 24 era un centru cultural al militarilor activi sau în rezervă, cărora, nu de puține ori, li se alăturau și persoane civile din localitate.

Documentele vremii ne arată că primele cercuri militare din țara noastră au luat ființă în ajunul războiului pentru independență, din 1877-1878. De pildă, Cercul Militar al Ofițerilor din garnizoana București a luat ființă la 15 decembrie 1876, statutul său de funcționare fiind votat în ședințele

adunării generale a ofițerilor din această garnizoană.

Deși înființate încă din anul 1876, calitatea de persoană juridică le-a fost recunoscută abia în anul 1896.¹⁾ Recunoașterea acestei calități le-a dat posibilitatea să poată fi reprezentate legal în fața instanțelor judecătorești, să

Generalul Gheorghe Spirescu, comandant al R. 7 Art. și fondatorul Cercului Militar al Ofițerilor

încheie acte legale, să primească donații etc.

În garnizoanele mai mici, cercurile militare au luat naștere mai târziu și la date diferite. Până în anul 1906 luaseră ființă cercuri militare în 18 garnizoane ale țării, printre care se numără și cele din Buzău și Râmnicu Sărat.²⁾

Una din problemele importante de rezolvat pentru buna funcționare a cercurilor militare a fost aceea a localului în care acestea aveau să funcționeze.

Toate cercurile au început prin a funcționa în localuri închiriate, însă în multe cazuri condițiile necorespunzătoare împiedicau îndeplinirea în bune condiții a scopurilor pentru care fuseseră înființate. De aceea, construirea unui local propriu a devenit o problemă prioritară pentru toate cercurile militare.

Primele localuri proprii ale cercurilor militare au fost construite la Constanța (cu fonduri primite de la stat) și la Câmpulung-Muscel (prin cotizația ofițerilor).³⁾ Treptat, în decursul anilor, și-au construit localuri proprii și celelalte cercuri militare, printre care și cel din garnizoana Buzău. „Odată pe săptămână, toți ofițerii garnizoanei se adunau pentru conferințe la cercul militar din oraș (n.n. Buzău). Către sfârșitul epocii, locotenentul colonel Spirescu (comandantul Regimentului 7 Artilerie n.n.) luă inițiativa să se construiască un local propriu pentru cercul militar în localitate.

În acest scop, încă din timp, începu să adune fonduri. Nu numai ofițerii, dar chiar reangajații activau pentru aceasta

pe toate căile. Astfel, reangajații Regimentului 7 Artilerie dădură câteva baluri și serbări al căror venit se vărsă în folosul cercului militar.

Îndată ce Spirescu fu avansat colonel, deveni președintele cercului militar din garnizoană. În această calitate desfășură o activitate intensă pentru completarea acestor fonduri. Nimic nu-i scapă în acțiunea aceasta. În fine, prin intervenția lui, se obținut un fond de 50.000 lei de la Minister.⁴⁾

Și astfel cu fondurile strânse prin stăruința colonelului Spirescu începu ceva mai târziu construcția localului cercului militar al ofițerilor din Buzău așa cum se vede și azi.

Așadar, colonelul Gheorghe Spirescu poate fi considerat ca fondator al Cercului Militar al Ofițerilor din Buzău. Vom nota că, pentru o garnizoană ca Buzău, această clădire poate fi considerată monument istoric, ce-i face cinste.

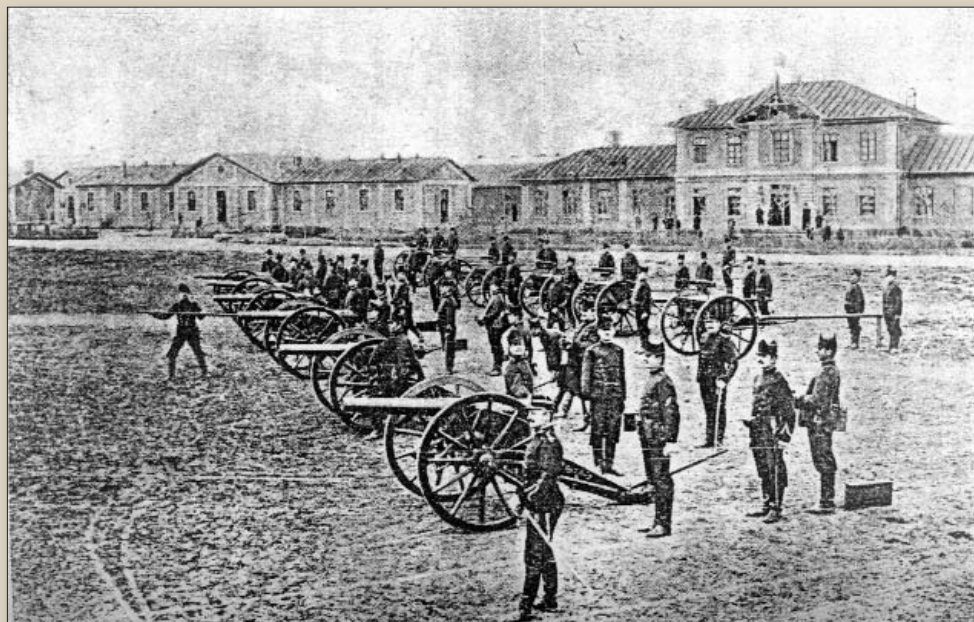
Continuăm cu mărturiile de mai târziu, din vara anului 1946, găsite în memoriile lăsate de preotul garnizoanei Buzău de atunci, pr. maior Dumitrescu H. Marin, astfel: „În ziua de 20 iulie 1946 să se dea la Cercul Militar din Buzău, un bal – chermeză, cu organizarea căruia se va ocupa pr. maior Dumitrescu H. Marin”. În luna martie 1914 se pune temelia noului local în strada Independenței (Carol I), care s-a construit din cotizațiile ofițerilor și o subvenție dată de către: Ministerul de Război, Casa Oștirii și Banca Națională a României”.

După modelul Cercului Militar de

Instrucție la tunuri în anul 1900.

Regimentul 7 Artilerie a luat ființă la 1 aprilie 1883 în Focșani (Decret 829 / 08.04.1883), iar la 1 aprilie 1892 a fost mutat în garnizoana Buzău.

▲ Cercul Militar al Ofițerilor (Casa Armatei) din str. Independenței. Imagine din 1916.

ofițeri, în scopuri asemănătoare a fost construit și Cercul Militar al Subofițerilor din garnizoana Buzău, în strada Gării.

Asistăm în anul 1912 la crearea unei rețele de biblioteci la cercurile militare pe care, ca o dovadă a continuității, o regăsim și astăzi aproape la fel. Bibliotecile militare erau împărțite la vremea respectivă în șase categorii. Biblioteca Cercului Militar din Buzău era de categoria a III-a, Buzăul fiind reședință de divizie, iar cea de la Râmnicu Sărat de categoria a V-a, garnizoana fiind reședință de regiment.

De la început, toate cercurile militare și-au organizat câte o bibliotecă, ale căror fonduri de cărți, variabile de la cerc la cerc, s-au mărit pe măsură ce au trecut anii.

În anul 1942 toate cercurile militare au fost contopite într-o singură instituție centralizată denumită "Casa cercurilor militare din România". O dată cu aceasta, calitatea de persoană juridică acordată cercurilor militare înceta, și toate drepturile și obligațiile acestora treceau asupra acestei instituții.

Această situație a dăinuit până la 1 octombrie 1946, când "Casa cercurilor militare" a fost desființată, iar cercurile militare și-au recuperat personalitatea juridică acordată în temeiul legii din 29 ianuarie 1912.

Instituția "Cercul Militar" din garnizoana Buzău a funcționat în clădirea actuală din anul 1914 cu o întrerupere în perioada septembrie 2001 - iunie 2002. Asemănător oamenilor și clădirile îmbătrânesc. În decursul vremii, ca urmare a vechimii sale, a unor deficiențe de în-

treținere, dar și a efectelor calamităților naturale, imobilul a suferit numeroase deteriorări.

În perioada septembrie 2001 - iunie 2002, lăcașul tradițional al oștirii din Buzău a fost temporar închis, în scopul studierii structurii de rezistență, valoarea de expertizare pentru determinarea gradului de risc seismic ridicându-se la suma de 107.492.237 lei vechi (10.749,22 RON). În această perioadă, Cercul Militar a funcționat în clădirea Comendurii Garnizoanei Buzău.

La solicitarea Cercului Militar și a conducerii garnizoanei Buzău, dl. inginer Viorel Constantinescu, în calitate de expert în construcții edilitare, a răspuns cu deosebită sollicitudine realizând, gratuit, expertiza și proiectul de reabilitare a edificiului lucrării în valoare de peste 100.000.000 lei. În urma expertizei,

DECIZIA MINISTERIALĂ NR. 516 DIN 27 SEPTEMBRIE 1912 DECIZIA MINISTERIALĂ

Nr. 516 din 27 septembrie 1912
relativă la recunoașterea personalității morale a nouă cercuri ofițerești
și a unuia de subofițeri

Având în vedere dispozițiile legilor decretate sub nr. 376 și 2392 din 1912 și 18 din 29 ianuarie și 21 aprilie 1912 precum și în Monitorul Oastei, partea regulamentară nr. 6 și 13 din 1912, care prevăd recunoașterea prin decizii ministeriale a personalității morale și de subofițeri (...). Decid, pe temeiul sus-menționatei legi se recunoaște calitatea de persoană morală cercurile militare ofițerești din FOȘANI, PITEȘTI, PLOIEȘTI, **BUZĂU**, CONSTANȚA, TULCEA, TECUCI, BÂRLAD ȘI CÂMPULUNG, precum și cercului militar de subofițeri din garnizoana FOȘANI.

MINISTRU DE RĂZBOI
General de divizie I. ARGENTOIANU

Fond R.S.E.M. 1273, cd. 32

clădirea a fost încadrată în clasa de risc seismic II, primind avizul pentru desfășurarea activităților în interiorul acesteia începând cu luna iunie 2002.

Deoarece la nivelul structurilor abilitate din Ministerul Apărării fondurile de care se dispunea erau insuficiente, comandantul garnizoanei de atunci a constituit, împreună cu toți comandanții de unitate din garnizoană, un comitet de colectă de fonduri bănești, astfel încât la sfârșitul anului 2004 s-au realizat lucrări la acoperișul clădirii în valoare de 314.271.090 lei vechi.

În anul 2005 a luat ființă Fundația "Mareșal Alexandru Averescu" având ca obiectiv principal acțiunea de reabilitare a clădirii Cercului Militar, fundație care numără astăzi 643 de membri.

Actualul comandant al garnizoanei (și președinte al Fundației "Mareșal Alexandru Averescu"), urmând exemplul predecesorilor, a decis să continue inițiativa privind reabilitarea Cercului Militar Buzău. Cu ocazia ultimei ședințe a fundației (aprilie 2007), Comitetul Director a luat hotărârea de a se continua demersurile pentru realizarea lucrărilor de reparații. Astfel, se încearcă să se adauge o nouă filă la strădania celor care au inițiat și a celor care au dat continuitate peste vremuri acestui lăcaș de cultură și educație ostășească.

Clădirea Cercului Militar Buzău, monument istoric și de arhitectură, edificiu reprezentativ, cu valoare de simbol al instituției ARMATA în municipiul Buzău, constituie locul unde istoria, arhitectura, cultura

Vești îmbucurătoare

Fundația nu se dezice

La ședința din 19 iunie a.c., Consiliul Director a dat curs pozitiv planului cu activitățile administrative care se vor efectua până la sfârșitul anului la Cercul Militar. Stabilit pe termene și responsabilități proiectul de acțiuni ce urmează a fi realizat cuprinde o listă a celor mai urgente lucrări de reparații și amenajări, pentru a-i reda, într-o primă fază, aspectul unei instituții militare.

1. Întocmirea, înaintarea și aprobarea *Notei de fundamentare* pentru lucrările de reparații capitale;

2. Întocmirea unui proiect de reamenajare interioară a spațiilor, pe destinații; inițierea demersurilor pentru dotarea cu: masă de tenis, masă biliard, alte materiale de club;

3. Asigurarea materialelor de întreținere; repararea instalației electrice;

4. Repararea și vopsirea gardului (exterior și interior), a băncilor din interiorul curții; repararea afișierului, a instalației de apă din curte; efectuarea curățeniei în curte (tunderea ierbii, amenajarea aleilor, curățarea

pomilor de uscături etc).

5. Renovarea exteriorului clădirii;

6. Renovarea tuturor încăperilor din clădire;

7. Confecționarea și afișarea la vedere a unei firme proprii;

8. Curățirea, repararea, înlocuirea geamurilor sparte, vopsirea tuturor ușilor și ferestrelor, precum și repararea încuietorilor acestora;

9. Repararea și vopsirea caloriferelelor; repararea și amenajarea grupurilor sanitare, amenajarea sălii de festivități și inițierea demersurilor pentru dotarea cu scaune noi;

11. Amenajarea scenei;

12. Conectarea la rețeaua telefonică STAR, asigurarea de cablu TV (sau antenă), conectarea la Internet;

13. Amenajarea sălii de tradiții;

14. Dotarea cu jaluzele verticale a ferestrelor (cu prioritate sala de festivități), efectuarea de demersuri pe lângă anumite societăți comerciale (în special cele care funcționează în unități militare) pentru amenajarea și punerea în funcțiune a terasei din spatele clădirii;

16. Repararea și lăcuirea parchetului;

17. Refacerea fișelor postului personalului încadrat.

Șeful Cercului Militar a primit sarcina de a informa lunar, la ședințele de lucru ale comandantului Comandamentului 2 Operațional Întrunit, despre stadiul lucrărilor. În ședință s-a discutat, de asemenea, despre revederea și întocmirea unui regulament propriu de funcționare al Cercului Militar, document ce va fi aprobat de comandantul garnizoanei Buzău, având ca termen luna iulie 2007.

Ne exprimăm speranța că într-un viitor apropiat Cercul Militar va cunoaște o evoluție ascendentă în cursa redevenirii sale ca cetate a spiritului militar de corp. Dincolo de câmpul de instrucție și spațiul riguros al cazarmii, această instituție va pune la dispoziția militarilor garnizoanei Buzău oferta de activități din domeniile cultural-educativ, artistic, recreativ-distractiv etc.

Redacția

și arta se împletesc în mod firesc, spre înobilirea și înălțarea sufletească a oamenilor.

Am scris aceste rânduri cu sprijinul doamnei Luminița Giurgiu de la Serviciul Arhive al Ministerului Apărării, precum și a profesorului Alexandru Gaiță de la filiala Buzău a Arhivelor Statului. Le mulțumesc pentru colegialitatea lor generoasă.

Note

1. *Înaltul decret nr. 1612*, publicat în Monitorul Oficial nr. 288 din 31 martie 1896.
2. Căpitan Simionescu, *Cercurile Militare*, București, 1906.
3. Căpitan Simionescu, op. cit., pag. 7
4. D. Șerbescu – Lopătari, G.I. Stoiceanu, *Regimentul 7 Artilerie, Cinzeci de ani de viață, însemnări, povestiri și fapte trăite*, Tipografia "Dacia", 1935 – Buzău.

Ofițer, ofițeraș ...

În statutul de început al cercurilor militare erau prevăzute și scopurile principale ale funcționării acestui club:

- strângerea legăturilor de camaraderie între ofițerii de toate armele și toate gradele, între ofițerii activi și cei în rezervă;
- punerea la dispoziția ofițerilor și membrilor de familie a unui local propriu, în care să-și poată dezvolta educația cultural-artistică, să-și îmbogățească cunoștințele generale și de specialitate sau să-și poată petrece în mod util, plăcut și reconfortant timpul liber;
- stabilirea legăturilor între familiile ofițerilor, precum și între acestea și societatea civilă.

Acest ultim paragraf avea o țintă precisă: în acea perioadă, fetele de condiție modestă alergau să se mărite cu barbați în uniformă, nu pentru că erau frumoși, tandri și deștepti, ci pentru că aveau bani. Fie că erau „gagiști” (membri în uniformă, fără grad, ai fanfarei militare, denumire de la care s-a ajuns la termenul „gagiu” – mi-am luat un gagi – gagiștii), fie că erau ofițeri ai armatei, în epocă circula, printre fetele de măritat, următorul catren: „Ofițer / ofițeraș / o fi țăran / o fi cioban / da' are bani”. Cine știe?! Poate că și asta a dus la interzicerea căsătoriei dintre un ofițer și o fată fără dotă.

REPERE ISTORICE

- 1911: din inițiativa colonelului Gheorghe Spirescu, în cadrul unei conferințe a ofițerilor din garnizoana Buzău, se naște ideea construirii unui local propriu pentru cercul militar din localitate;
- 1912: prin Decizia Ministerială nr. 516 din 27 septembrie 1912 se recunoaște personalitatea morală a cercului militar ofițeresc din garnizoana Buzău;
- 1914: la declanșarea primului război mondial construcția cercului militar este definitivată;
- 1982-1986: după cutremurul din 4 martie 1977, clădirea este supusă unor lucrări de renovare, restaurare și consolidare, la inițiativa comandantului garnizoanei, general maior Ion Dîndăreanu.

▲ Cercul Subofițerilor a fost construit în 1921, pe strada Gării. Astăzi funcționează ca Restaurant Militar. Imagine din 2002

Tendențe ale fundației

Reper urbanistic și cultural

----- Claudia Radu, șeful Cercului Militar Buzău

Deși acum Cercul Militar Buzău funcționează conform statutului inițial, clădirea și spațiile aferente au nevoie stringentă de reparații. Este însă lăudabilă acțiunea Fundației “Mareșal Alexandru Averescu” care a demarat deja activitățile de reabilitare a edificiului. În curând, Cercul Militar va redeveni un reper urbanistic și cultural al Buzăului, o construcție arhitecturală reprezentativă cu care nu putem să nu ne mândrim.

Cercul Militar Buzău a fost înființat ca instituție de interes general al armatei, ajungând ca în prezent să fie recunoscută ca instituție de interes local.

Oferta culturală a Cercului Militar Buzău este deschisă:

- cadrelor militare active și salariaților civili;
- membrilor familiilor acestora;
- elevilor militari;
- cadrelor militare în rezervă și retragere;
- veteranilor de război;

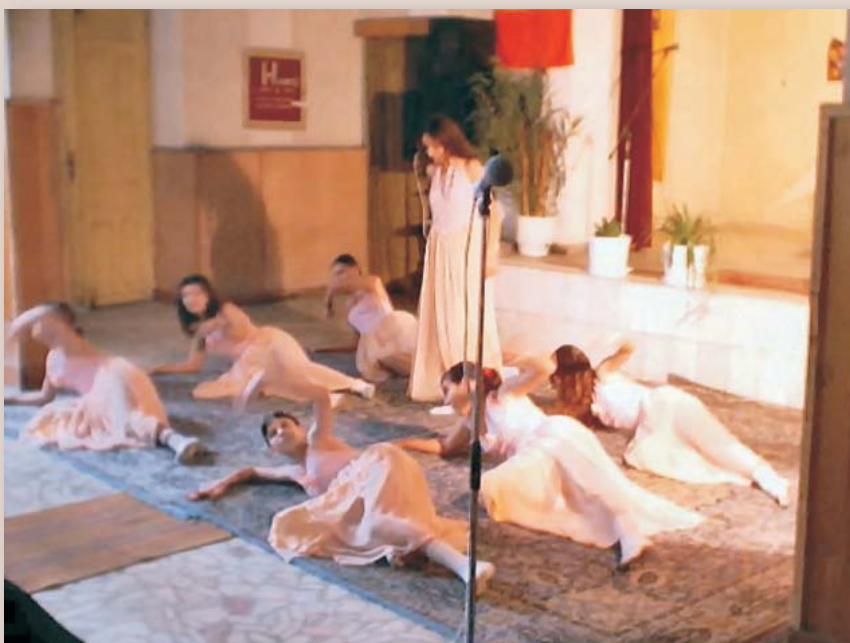
Totodată, anumite genuri de activități culturale sunt deschise și pentru publicul societății civile.

Cercul Militar Buzău găzduiește, de asemenea, consfătuiri și simpozioane.

În domeniul activității culturale - educative, Cercul Militar Buzău organizează seri culturale, în colaborare cu instituții științifice și culturale, atât din armată, cât și de pe plan local. Acestea se materializează în conferințe, expuneri, informări, dialoguri completate cu proiecții video documentare și artistice, expoziții de artă plastică, fotografie, lansări și prezentări de cărți etc.

În domeniul artistic, organizează recitaluri cu formațiile artistice proprii, și cele profesioniste ale unor instituții de cultură de pe plan local, cu prilejul unor sărbători și evenimente importante din istoria României și a armatei, comemorări, aniversări etc.

În domeniul recreativ-distractiv, găzduiește și sprijină ceremonii familiale, aniversări, reuniuni, mese

▲ Spectacol muzical-coregrafic organizat de Cercul Militar Buzău.

comune, ale cadrelor militare active și în rezervă.

În domeniul activității de învățământ și a reconversiei profesionale organizează cursuri de inițiere și perfecționare, tehnico-aplicative, limbi străine, pe baza opțiunilor, preferințelor și intereselor cadrelor militare, salariaților civili și membrilor de familie.

În domeniul activității de reprezentare și protocol asigură condiții ambientale optime pentru desfășurarea unor activități ce urmăresc dezvoltarea relațiilor de colaborare și cooperare cu toate instituțiile locale.

Obiective prioritare:

- pregătirea, organizarea și desfășurarea manifestărilor și acțiunilor comemorative, științifice și cultural-artistice;

- atragerea cadrelor militare active, a salariaților civili, precum și a familiilor acestora, a cadrelor militare în rezervă și în retragere și a veteranilor de război, spre valorile culturale și spirituale autentice, prin programe și activități cultural-educative, științifice și artistice, organizate în colaborare cu instituții civile, cu personalități marcante din domeniile științelor, culturii și artei;

- creșterea contribuției Cercului Militar Buzău la integrarea armatei, prin actul de cultură, în viața spiritu-

ală a orașului, și participarea în rol de interfață între armată și societatea civilă la înfăptuirea strategiei privind gestionarea imaginii publice a instituției militare;

- cultivarea valorilor perene - dragostea de țară, morala creștină,

respectul legilor, prețuirea trecutului, sentimentul onoarei și demnității militare; asigurarea condițiilor de petrecere instructiv - educativă a timpului liber, de întreținere și consolidare a legăturilor de camaraderie în rândul cadrelor militare;

- perfecționarea în continuare a cadrului organizatoric, îmbunătățirea conținutului și extinderea activității cursurilor și cluburilor organizate de Cercul Militar Buzău.

▲ **Grupul RIDENDO.** Sceneta *Găuri de covrig* a ocupat locul I la Festivalul de umor cazon "Podul Minciunilor" de la Sibiu, secțiunea "Grup satiric". Text: Lucian Mănăilescu, George Stoian. Regia: George Stoian. Interpreți: George Stoian, Sorin Șaguna, Ionuț Ghinea. La aceeași manifestare artistică Lucian Mănăilescu a ocupat locul III la secțiunea "Proză umoristică", iar Viorel Frâncu a obținut mențiuni la secțiunea "Epigramă".

▲ **Clădirea Cercului Militar Buzău** face parte dintr-o serie de edificii emblematice pentru arhitectura începutului de secol XX a orașului, între care se mai numără Liceul de arte "Margareta Sterian" (1911), Tribunalul, conceput de arhitectul Petre Antonescu (1912) și Administrația Financiară (1914) - actuala bibliotecă județeană, clădiri care preiau elemente de arhitectură veche românească, în concepții proprii, originale.

Momente de istorie literară la Cercul Militar

Cercul Militar și Cenaclul "Amprenta" au organizat, în luna martie a.c., la Cercul Militar, o manifestare literară cu tema "*Din culisele istoriei literare și anecdotici*". Subiectele puse în discuție de organizatorii evenimentului cultural au fost cele care au evocat 175 de ani de la nașterea fostului prefect de Buzău, scriitorul Pantazie Ghica și au pus în lumină activitatea poetului, prozatorului, dramaturgului, publicistului și epigramistului N. Gr. Mihăescu Nigrim, originar de la Gura Sărății, comuna Merei. Evenimentul literar a fost organizat de Cercul Militar în apropierea zilei de naștere a acestui scriitor buzoian.

Publicistul Viorel Frâncu arăta că: "N. Gr. Mihăescu-Nigrim, tatăl actriței Yarodara Nigrim, a avut aplecăciune spre scriere. A scris destul de mult. Biblioteca chiar a editat o carte, un manuscris din 1914. Textul inedit a fost oferit spre publicare Bibliotecii "V. Voiculescu" de fiica scriitorului cu prilejul împlinirii a 125 de ani de la nașterea cunoscutului literat de origine buzoiană. Manuscrisul se află la Muzeul Literaturii Române din București". Membrii Cenaclului umoristic "Amprenta", de bună seamă, nu vor fi omis să deschidă subiectul legat de conflictul lui Nigrim cu Cincinat Pavelescu, un conflict din care au rezultat nenumărate epigrame.

Valentina BUCUR

Fotoreportaj

Activități educative și cultural-artistice

▲ Audiții muzicale

▲ Crăciun 2006

▲ Balul primăverii (2006)

▲ Oaspeți germani (2006)

▲ Lansarea volumului "Între caninii gurii de raț", de Constantin Fieraru (februarie 2005)

▲ Lansarea cărții "Lumea 2005. Enciclopedie politică și militară" sub semnătura gen.mr. dr. Teodor Frunzeti și dr. Vladimir Zodian.

*Crucea militarului este acceptată
atât timp cât se leapadă de sine*

“Corabia” credinței

De când păstorește sufletele militarilor din garnizoana Buzău, preotul miliar Alexandru Tudose se află pe calea împlinirii spirituale, principala preocupare constituind-o ridicarea unei “corăbii” a credinței într-un spațiu liber din incinta Cercului Militar. *“Doresc să ridic o biserică militară din lemn. Sunt convins că în interiorul acesteia mulți militari se vor reîntâlni sau îl vor descoperi pe Hristos, pentru că el nu poate fi oprit să coboare în sufletul omului, acolo unde există dorința de mântuire”*, le spune părintele militarilor activi din oraș, îndemnându-i să sprijine această inițiativă spiritual și material.

Poate nu ar fi lipsit de importanță să se gândească și la deschiderea unui punct de carte religioasă și strângerea de material misionar în cadrul Cercului Militar, acolo unde există o importantă bibliotecă de garnizoană.

Prin intermediul site-ului Fundației "Mareșal Alexandru Averescu" supun cititorilor militari și personalului civil din garnizoanele Buzău și Boboc proiectul (încă în dezbateri) de ridicare a unei Biserici din lemn "în stil maramureșan", unică prin arhitectura ei în peisajul orașului nostru.

La cimentarea acestei sfinte zidiri mă tot gândesc încă din anul 1998 ... Iată însă că după nouă ani de așteptare, cu renunțări și speranțe, cred că acest vis ar putea fi realizat, numai dacă și Dumnezeu are acest proiect al nostru înscris în Providența Sa. Atunci când vrea Dumnezeu, se biruiesc multe din cele negative ale firii oamenilor.

Locația propusă pentru ridicarea acestei sfinte biserici este un teren situat în spatele clădirii Cercului Militar, care se prezintă strategic și providențial.

Argumentele care dau rezistență

acestei alegeri sunt următoarele:

- situată în zona centrală a orașului cu deschidere pentru militari și societatea civilă;
 - terenul construibil permite poziționarea sfântului lăcaș cu altarul spre răsărit;
 - este un loc liniștit care oferă confortul spiritual atât de mult căutat în zilele noastre;
 - în fiecare zi va fi deschisă (așa cum stă bine unei biserici) pentru practicarea rugăciunii individuale, aprinderea de lumânări, reculegere în interior sau afară în parc;
 - biserica va avea statut de fundație și se va implica în opera socială prin desfășurarea de acțiuni filantropice, organizarea de pelerinaje pentru copii și cadre militare, precum și de concursuri pe teme de religie pentru elevi etc;
 - biserica va iniția un program de catehizare pentru copii;
 - va desfășura activități comune folosind clădirea Cercului Militar, cum ar fi: sărbătoarea hramului, cercuri misionare preoțești, conferințe preoțești etc.
- Serviciile și slujbele religioase care se vor oficia aici sunt: Sfânta Liturghie, Vecernia, Acatistul, Paraclisul, Maslul, Botezul și Cununia. În această biserică nu se vor oficia înmormântări; acestea urmând a se desfășura în Biserica Eroilor.
- Pentru a oferi mai multe detalii m-am deplasat prin unități militare din garnizoană, prilej cu care am infor-

mat oamenii, cărora le-am solicitat un dublu sprijin: moral și financiar. Cei care nu pot sprijini financiar au fost rugați să ne ajute prin bunăvoință. Au răspuns cu "DA" următoarele unități militare: U.M. 01671, U.M. 01454, U.M. 01654, U.M. 01847, U.M. 01640, U.M. 02001 Buzău, U.M. 01940, U.M. 01838 Boboc și Inspectoratul pentru Situații de Urgență al Județului Buzău.

▲ **Bisericile de lemn** din arealul maramureșean se remarcă prin planimetrie, tehnica îmbinărilor din lemn și a realizării învelitorilor de șindrilă, fiind o dovadă certă a ingeniozității soluțiilor constructive performate la cel mai înalt nivel de exprimare artistică.

La data trimerii spre publicare a acestui articol încă nu am terminat de vizitat unitățile militare și întâlnirile cu oamenii acestor instituții din cadrul Ministerului Apărării, precum și cu cei ai Ministerului de Interne și Reformei Administrative. Sperăm ca și aceștia să ni se alăture.

Mizăm și pe sprijinul unor ctitori sponsori civili și militari. Mesajul meu va ajunge și la mulți dintre aceștia din urmă.

Costurile financiare ale unui asemenea sfânt lăcaș sunt de 80.000 euro, fără amplasamentul fundației.

Cei vechi considerau întotdeauna că "Vox populi, vox Dei" și "Nihil sine Deo". Pentru că Dumnezeu este mai aproape de noi ca oricând și pentru că avem și acest suport uman venit din partea dumneavoastră, nesperat în anii din urmă, vă chem să devenim cu toții ctitorii unui lăcaș la baza căruia să stea rugăciunile noastre de cerere și de mulțumire înaintate Prea Bunului Dumnezeu.

Realizarea Bisericii garnizoanei Buzău în condițiile vieții de azi se poate desăvârși, așadar, numai cu suportul oamenilor binevoitori și prin lucrarea "Duhului Sfânt", sub al cărei "hram" sperăm să dăinuiască în istorie.

Inițiativa noastră este cunoscută și de instituția ierarhului locului, Prea Sfințitul Părinte Episcop EPIFANIE, care binecuvântează și sprijină ridicarea acestui sfânt lăcaș.

În încheiere, consider și afirm că dacă Dumnezeu ne-a ales ca să fim creatori, ne va acorda și mandatul acesta pe care cu credință, cu dragoste și devoțiune să-l realizăm!

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Preot militar Alexandru Tudose

Primul paroh al Bisericii Eroilor din Buzău

Preotul Matei Popescu a fost primul paroh al Bisericii Eroilor din Buzău. Născut în 1891 în Buzău, ca fiu al preotului Tudose Popescu, după terminarea Școlii primare nr. 2 de băieți din Buzău, a Seminarului Central și a Facultății de Teologie în 1914, a fost repartizat ca preot în comuna Vernești, județul Buzău. În 1916 a plecat pe front ca preot militar la Brigada 3 Cavalerie, apoi la Divizia 5 Infanterie. În 1919 a venit ca preot la Episcopia Buzăului, apoi din 1924 ca preot militar la Divizia 5. Împreună cu generalul Traian Epure a susținut o intensă activitate pentru ridicarea Bisericii Eroilor. Tot prin strădania sa, din materialele care au rămas de la Biserica și Cimitirul Eroilor, în 1933 a fost refăcută din temelii și sfințită biserica din comuna Doaga, distrusă de armata

germană în anul 1917. Pe pereții de la intrarea acestei biserici sunt înscrise numele eroilor căzuți la Doaga, Cosmești și Pădurea Strejescu.

Începând cu 1934, preotul Matei Popescu a lucrat în Ministerul de Război, revenind la Divizia 5 în 1938, iar din 1940 la Corpul 5 Armată. În perioada celui de-al doilea război mondial a fost ajutor al generalului de brigadă dr. Partenie Ciopron, episcop al Armatei. Din 1945 a fost subinspector al preoților militari din Ministerul Forțelor Armate, iar în 1948 a trecut la pensie cu gradul de colonel preot și s-a stabilit în București. A murit în 1977, la vârsta de 86 de ani.

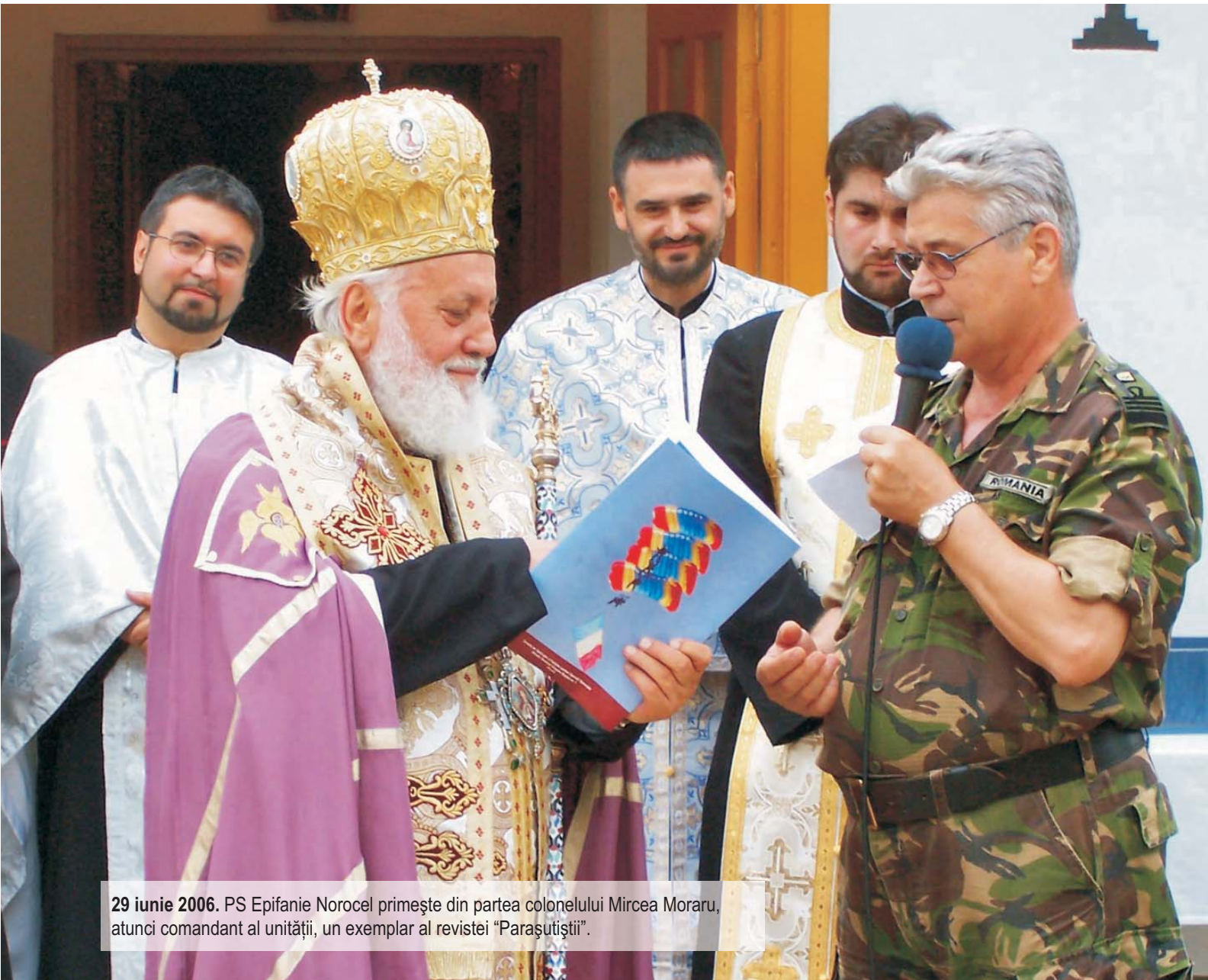
Pentru ridicarea sufletească în spirit religios a ostașilor, preotul Matei Popescu a desfășurat și o bogată activitate publicistică, fiind au-

torul lucrării "Catehismul ostașului creștin", a mai multor broșuri și articole cu caracter religios.

Col. dr. Mircea Tănase

Sursa: Arhivele Statului, Filiala Buzău, *Colecția de manuscrise Constantin Dumitrescu*, pachetul IX, vol. VIII, p. 225-226..

29 iunie 2006. PS Epifanie Norocel primește din partea colonelului Mircea Moraru, atunci comandant al unității, un exemplar al revistei "Parașutiștii".

Capela forțelor pentru operații speciale

În Școala de Aplicație a Forțelor pentru Operații Speciale a fost amenajată o capelă militară care poartă hramul Sfinților Apostoli Petru și Pavel.

Născută din dorința cadrelor de a crea un lăcaș de credință și închinare către Mântuitor, sfințirea locului și punerea pietrei de temelie a Capelei Militare s-au desfășurat în anii 2005 și 2006, cu contribuția sufletească, materială și financiară a întregului personal militar și civil al instituției. Capela militară reprezintă, pentru credincioșii Școlii, prilejul mântuirii, calea către Împărația lui Dumnezeu, acea **cupolă** cerească lipsită de ispitele și păcatele din lumea aceasta.

Slujba de sfințire a Capelei a fost oficiată de un sobor de preoți ce l-a avut în frunte pe Prea Sfințitul Părinte Epifanie Norocel, episcopul Buzăului și al Vrancei. Chiar dacă interiorul Capelei este destul de mic, credincioșii care n-au avut loc înăuntru au așteptat răbdători afară,

strângându-se în jurul episcopului Epifanie, atunci când acesta a ieșit din capelă, pentru a apuca să fie stropiți cu apa sfințită amestecată cu mir.

În țara noastră Sfinții Apostoli Petru și Pavel se bucură de o mare cinstitie. Nenumărate biserici s-au zidit în numele lor. Numeroși sunt și bunii noștri creștini care le poartă cu cinste numele. Astăzi în bisericile noastre credincioșii sunt dornici să asculte Sfânta Liturghie, să se împărtășească cu Sfintele Taine după postul Sfinților Apostoli și să cinstească pe marii vestitori ai Evangheliei, Petru și Pavel.

Anul acesta, în 29 iunie, a avut loc hramul capelei, ocazie cu care parintele militar Alexandru Tudosie, sufletul acestui lăcaș de închinăciune, a oficiat o sfântă liturghie, la care au participat numeroși invitați din Școala de Aplicație a Forțelor pentru Operații Speciale, în frunte cu comandantul acesteia, colonelul Mihail Pîrlig.

✓ Constantin Dinu, foto Iulian Cadulenco

"Călătorule, descopere-te, fiii patriei întregite se odihnesc aci, fericiți că și-au făcut datoria!"

Chemarea trecutului

"Încununînd frunțile voastre de laurii nemuririi v'am cules cu pietate de pe plaiurile județului Buzău și v'am așezat cu cinste sub acest dom pe voi 7867 eroi necunoscuți din războiul 1916-18."....

Anul 2007 marchează împlinirea a 60 de ani de la epopeea Armatei Române din Țara Vrancei, prin vestitele bătălii de la Mărășești, Mărăști, Oituz. Purtător al tradițiilor Armatei a II-a române, personalul Comandamentului 2 Operațional Întrunit își aduce prinosul recunoștinței veșnice tuturor ostașilor români care s-au jertfit pentru

Țară; celor care, în credința inexorabilei victorii, au udat, cu sângele lor, pământul sfânt al Patriei.

Dar, pe lângă uriașele pierderi umane din partea Armatei Române nu trebuie pierdut din vedere faptul că pe teritoriul României, pe parcursul luptelor armate, și-au pierdut viața o serie întreagă de militari de alte naționalități.

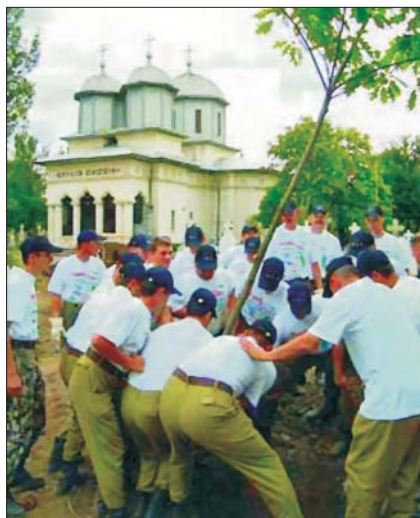
În spiritul principiilor și normelor dreptului internațional umanitar, trebuie asigurate protejarea, menținerea și îngrijirea locurilor de înhumare a acestor militari.

Pe teritoriul României, cel mai mare număr de militari înhumați aparținând altor armate este cel al militarilor germani. Dintre aceștia cei mai mulți se află înhumați în județul Buzău, peste 10.000 de militari identificați ca provenind din rândul trupelor germane, decedați în cele două războaie mondiale.

În acest context, trebuie remarcată activitatea organizată de Comandamentul 2 Operațional Întrunit "Mareșal Averescu" și de Asociația germană pentru îngrijirea mormintelor de război, desfășurată anual, pe timpul verii. Activitatea, devenită tradiție, are la bază un acord privind mormintele de război românești din Germania și mormintele de război germane din România, ratificat prin Legile nr. 170/1997 și 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război.

Anul acesta, militarii germani vor sosi în Buzău la începutul lunii august.

Redacția

Anul trecut, timp de două săptămâni, militarii români și germani au confecționat două plăci comemorative pentru cei căzuți la datorie în cele două războaie mondiale și au betonat aleile principale din cimitir.

Poarta de intrare la Biserica și Cimitirul Eroilor.

Inscripția din dreapta: Aici odihnesc ostașii căzuți în marile războaie pentru întregirea neamului 1916-1919.

Inscripția din stânga: Călătorule, descoperă-te. Fiii patriei întregite se odihnesc aici fericiți că și-au făcut datoria.

Monumentele istorice, la timpul trecut

Biserica și Cimitirul Eroilor din Buzău

>>

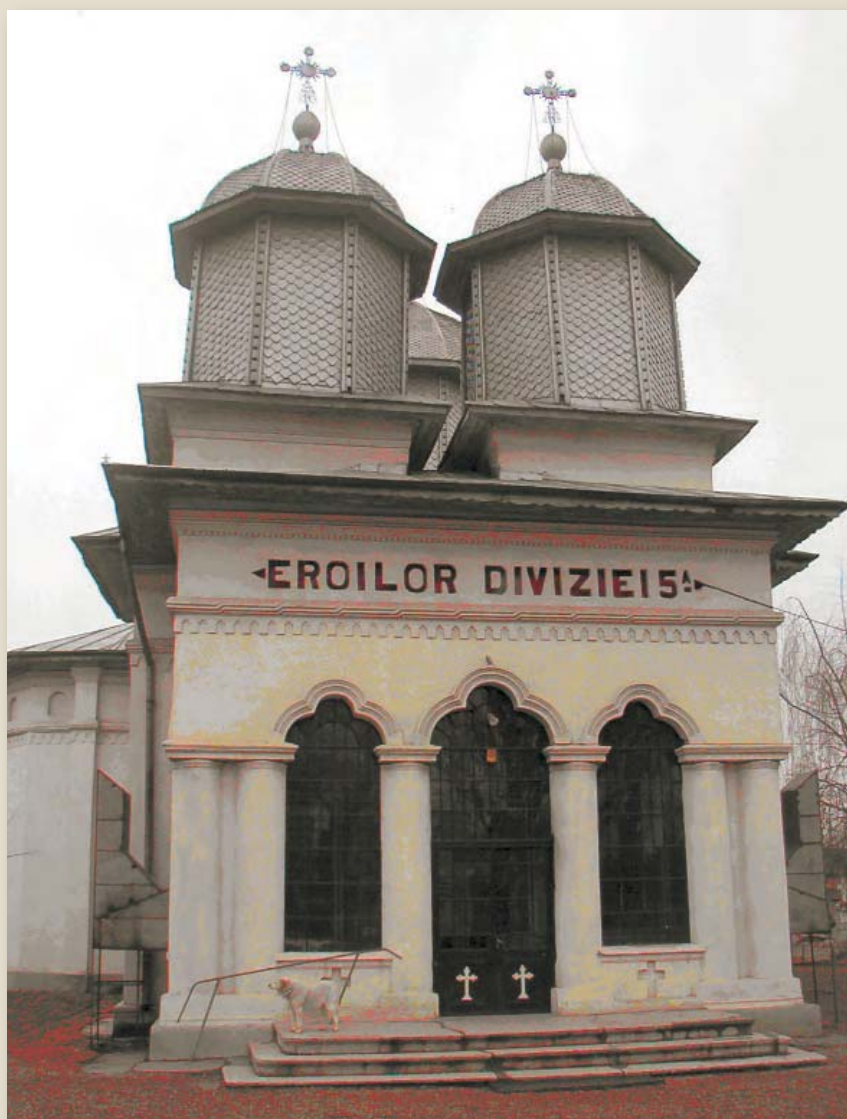
----- Col. dr. Mircea Tănase,
Școala de Aplicație a Forțelor pentru Operații Speciale, Buzău.

Un voluminos manuscris aflat la Direcția județeană Buzău a Arhivelor Naționale, filiala Buzău, aparținând profesorului Constantin Dumitrescu¹, ne oferă informații deosebit de valoroase despre așezămintele religioase ale orașului și județului Buzău. Am ales pentru acest prim număr al revistei câteva referiri la Biserica și Cimitirul Eroilor din Buzău. Dorim să mulțumim conducerii instituției și profesorului Alexandru Gaiță pentru sprijinul acordat în studierea acestui fond arhivistic.

După cel de-al doilea război balcanic, deși nu au luat parte la acțiuni militare decisive, foarte mulți militari români au murit din cauza epidemiei de holeră. Parte dintre aceștia au fost înmormântați și la Buzău, în cimitirul Sfântul Gheorghe, situat la marginea de răsărit a orașului, lângă bariera Brăilei. În primăvara anului 1914, ofițerii și trupa Regimentului 8 Buzău au luat inițiativa ridicării unui monument în memoria camarazilor lor morți în acest război. Acest monument, în fapt o cruce mare din piatră, frumos ornamentată, pe un postament, a fost ridicat prin subscripție publică, la acest efort financiar participând cu mult elan cetățenii din orașul și județul Buzău.

În timpul primului război mondial, armata germană și-a îngropat aici ostașii morți, în memoria cărora a ridicat, de asemenea, două monumente. Foarte mulți ostași români morți în acest război au fost înmormântați la Siriu, unde a fost creat după război un cimitir al eroilor și s-a ridicat și un monument, prin strădania generalului Traian Epure, cel care comandase cu succes Regimentul 3 Vânători din Divizia 6 Infanterie pentru apărarea Văii Buzăului (motiv pentru care contemporanii l-au supranumit "Apărătorul Văii Buzăului") și care, ulterior, a comandat Brigada 3 Infanterie din Divizia 2 Infanterie a Armatei 2 a generalului Averescu, cu care a participat la luptele din Moldova. Avansat general la 10 mai 1918, i s-a încredințat comanda Diviziei 2 Infanterie, aflată în Basarabia, pe linia Nistrului, și apoi, de la 8 septembrie 1920, comanda Diviziei 5 Buzău, până la 1 aprilie 1929, când a fost trecut la pensie. Generalul Traian Epure s-a implicat activ la ctitorirea Bisericii și Cimitirului Eroilor din Buzău.

Divizia 5 Infanterie a fost marea unitate care și-a avut garnizoana în orașul Buzău după primul război mondial. După cum menționează profesorul Constantin Dumitrescu în manuscrisele păstrate de Arhivele Statului Buzău, serviciul religios al diviziei a fost înființat la 1 noiembrie 1924, soldații participând la slujbele religioase la bisericile din oraș. Din dorința de a participa în grupuri compacte la aceste slujbe, comanda

▲ Biserica Eroilor și placa de marmură cu ctitorii acesteia.

unității a hotărât ca slujba religioasă să se facă inițial în manejul Regimentului 7 Artilerie și apoi în sala de mese a aceluiași regiment și în cea a Regimentului 8 Dorobanți.²

După ce Domeniile Militare au refuzat să cedeze o magazie de scânduri pentru a fi amenajată în vederea oficerii serviciului religios, cadrele garnizoanei au hotărât să-și clădească propria biserică prin subscripție publică, colecte și alte acți-

uni filantropice. Din comitetul constituit în acest scop în seara zilei de 6 ianuarie 1926, au făcut parte soțiile unor ofițeri cu funcții importante în garnizoană, printre care putem aminti: Masinca Anastasiu (general Benone Anastasiu) – președintă, Steluța Gavrilu (general Gavrilu), Smaranda Epure (general Traian Epure), Valeria Șahim (colonel Șahim), Aurelia Vișeanu (colonel Vișeanu), precum și preotul diviziei,

căpitanul Matei Popescu.

Primii bani care au intrat în acest fond au fost cei 25.000 lei din colecta făcută pe front de către ofițerii și soldații Regimentului 8 Dorobanți, care intenționaseră să ridice un monument eroilor din regiment căzuți pe câmpul de luptă la Doaga-Mărășești. Alți 25.000 lei s-au strâns din donația făcută de cadrele și ostașii Diviziei 5, prin cedarea benevolă a soldei pe o zi. De asemenea, o importantă sumă de bani a fost strânsă prin liste de subscripție publică în tot județul Buzău, tombola și balul din seara de 2 februarie 1928 din localul Primăriei, alte donații făcute de diferiți cetățeni din oraș și județ. La acești bani s-au adăugat și cei 25.000 lei pe care i-a donat Ministerul de Război. Cei 800.000 lei care s-au strâns în total au fost suficienți pentru ridicarea și sfințirea bisericii, celelalte lucrări urmând a fi făcute mai târziu.

Piatra de temelie a acestui sfânt locaș a fost pusă pe data de 4 iulie 1927, pe terenul donat de Ministerul de Război, la marginea de vest a orașului, în zona cazărmilor, lângă șoseaua spre Ploiești.

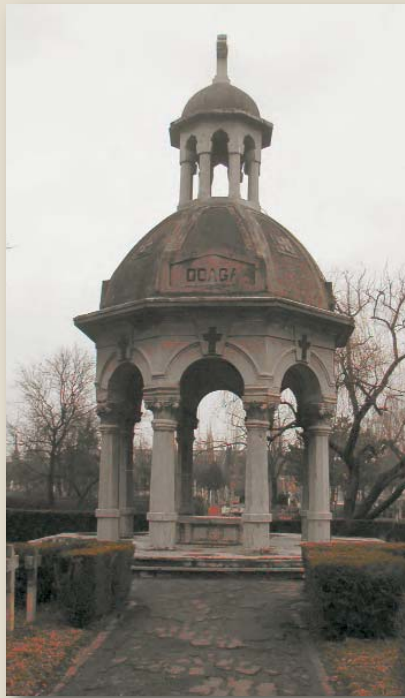
Lucrările au fost supravegheate îndeaproape de generalul Traian Epure, comandantul Diviziei 5 Infanterie.

Catapetasma a fost pictată gratuit de Elena Dobrovici, în memoria fratelui ei, căzut pe front.

Sfințirea bisericii a fost făcută în ziua de 25 martie 1929, de sărbătoarea Bunei Vestiri, de către episcopul Stroe al armatei și episcopul Ghenadie al Buzăului, în prezența unui numeros public. După sfințire și cuvântul episcopului armatei, a vorbit comandantul Corpului 5 Armată de la Brașov. Cele două plăci de marmură din interiorul bisericii amintesc pe cei 220 ofițeri eroi, alte 80 de tablouri amintind de cei 6.600 ostași eroi ai Diviziei 5. În memoria tuturor acestor eroi ai neamului, hramul bisericii a fost fixat pentru prima duminică după Rusalii, în "Duminica tuturor sfinților."

În 1930 au fost terminate și celelalte lucrări ale bisericii, iar în 1938 pictorul Titel Benea i-a făcut pictura.

După cum spune autorul acestor însemnări, "vrednici de cea mai înaltă recunoștință sunt toți cei care au ostenit pentru a se face acest sfânt locaș. Între toți însă meritul cel

▲ Domul instalat în mijlocul cimitirului, închinat memoriei ostașilor români căzuți în război. Sub el este o criptă cu sarcofagul eroului necunoscut. Sub cupola domului se află clopotul bisericii.

▲ Monument ridicat în cinstea eroilor din războiul din 1913 în Cimitirul Sfântul Gheorghe și adus apoi în Cimitirul Eroilor

*mai mare îl are generalul Traian Epure care a făcut aceasta convins că pregătirea adevărată a ostașului pentru jertfă nu e suficientă decât atunci când este pregătit și sufletește. De aceea, toți membrii comitetului au ales această zi care a coincis cu ziua ieșirii la pensie a sufletului acestei opere, generalul Traian Epure."*³

În cea ce privește Cimitirul Eroilor, situat în curtea Bisericii Eroilor, trebuie arătat că inițiativa constituirii lui au avut-o tot militarii. După primul război mondial, cimitirele eroilor din județul Buzău, la fel ca cele din toată țara, au fost lăsate uitării, reabilitarea lor fiind începută după constituirea Societății "Cultul Eroilor". Cel care a luat inițiativa creării unui cimitir al eroilor în orașul Buzău a fost generalul Nicolae Uică, succesorul generalului Traian Epure la comanda Diviziei 5 Infanterie, și care era președintele filialei locale a Societății "Cultul Eroilor".

Fondurile necesare au fost strânse din contribuția locuitorilor orașului Buzău și din fiecare comună a județului. Construcția cimitirului s-a făcut după planul locotenent-colonelului Dumitru Vasiliu.

Piatra fundamentală a criptei centrale a fost pusă la 15 martie 1930. Deasupra criptei a fost așezat un sarcofag sugerând mormântul soldatului necunoscut și s-a ridicat un dom, compus din două cupole goale suprapuse. În cupola mică se află clopotul bisericii. La 10 mai 1930, în cripta centrală au fost așezați eroii neidentificați.

În acest cimitir au fost aduse monumentele ridicate în cinstea ostașilor căzuți în campania din 1913, precum și cele două monumente ridicate de germani în timpul primului război mondial și au fost așezate în cele patru părți ale cimitirului. Aici odihnesc 9653 eroi, din care 1786 sunt necunoscuți. Din aceștia, 753 sunt germani, 744 austrieci și unguri, 134 români, 136 bulgari și ruși, 14 turci și 5 italieni.⁴

Împrejmuirea cimitirului, pe o distanță de 200 m este făcută din plăci de beton pe care sunt reprezentate medaliile Crucea de Război și Trezoreria Dunării.

La ceremonia de inaugurare a cimitirului, care a avut loc la 2 octombrie 1931, au participat, în afară de armata din garnizoană, un numeros public și membri ai asociației

“Virtutea Militară de Război”, precum și înalte oficialități ale vremii: Episcopul Ghenadie Niculescu al Buzăului, generalul Ștefănescu Amza, ministru de război, generalul Marcel Olteanu, inspector al Armatei.

În cuvântul său, generalul Ștefănescu Amza a subliniat, printre altele: “...cu o pioasă reculegere și plini de smerenie, asistăm astăzi la sfințirea unuia dintre aceste cimitire ale eroilor. [...] Ca ministru al Apărării, felicit călduros pe domnii comandanți care s-au perindat la comanda Diviziei a V-a din acest oraș și ne-au dat acest frumos cimitir al eroilor, care este un monument al sentimentelor noastre de recunoștință și pietate pentru cei care au căzut pentru țară. [...] Și voi, ostași ai armatelor inamice, care și voi ați murit pentru patriile voastre, vărsându-vă sângele pe pământ străin, departe de ai voștri, și pe care puterea neînfricată a morții v-a strâns laolaltă, amici și inamici, dormiți-vă în liniște somnul de veci

și fiți încredințați că poporul român știe să cinstească virtuțile, chiar când sunt ale inamicilor, și primește cu pietate osemintele voastre în pământul sfânt și generos al României.”⁵

La rândul său, primarul orașului Buzău a menționat: “Populația orașului Buzău mulțumește domnului general Traian Epure, domnului general Uică și preotului căpitan Matei Popescu pentru laudabila lor inițiativă, stăruință și faptă și în același timp mulțumește și tuturor celor care au contribuit la ridicarea în marginea orașului nostru a acestui monument de o neprețuită valoare morală și de o rară frumusețe.”⁶

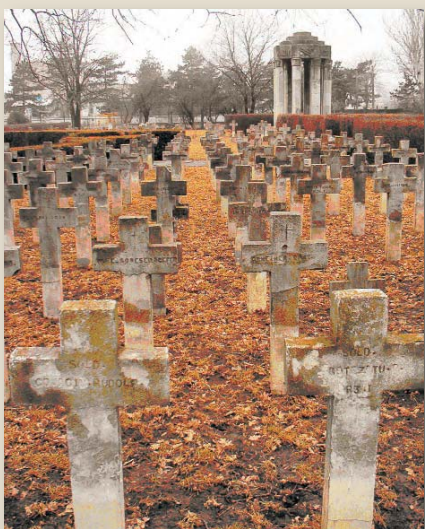
După 1948, când instituția clerului militar a fost desființată, Biserica Eroilor a devenit biserică de parohie. Cu toate acestea, sentimentul că ea aparține oștirii a dăinuit în permanență. Constituirea, în prelungirea Cimitirului Eroilor, a unui cimitir al ostașilor sovietici nu a făcut decât să întărească această stare de spirit.

Astăzi, Biserica și Cimitirul Eroilor

străjuiesc în continuare ieșirea din partea de vest a orașului și împreună cu vechile cazărmi ale Regimentului 7 Artilerie Buzău, în care, în prezent, se află Batalionul 47 Comunicații și Informatică, dau măreție acestui ansamblul arhitectonic și istoric cu care orașul nu poate decât să se mândrească. Rămâne ca acest colț încărcat de istorie să redevină ceea ce a fost în perioada interbelică, un spațiu cu profunde semnificații spirituale pentru oștirea română, în general, și pentru garnizoana Buzău, în special. Faptul că aici odihnesc laolaltă eroi români, germani, austrieci, unguri, bulgari, turci, italieni și sovietici nu poate decât confirma faptul că, în fața lui Dumnezeu, toți sunt egali și au dreptul la același respect din partea noastră, a celor pentru care s-au jertfit, indiferent de care parte a bariadei au luptat.

Note:

1. Arhivele Statului, Filiala Buzău, *Colecția de manuscrise Constantin Dumitrescu*, pachetul IX, vol. VIII, p. 415-419.
2. Ibidem, p. 222.
3. Ibidem, p. 223.
4. Ibidem, p. 452
5. Ibidem, p. 454
6. Ibidem.

▲ ► În sensul acelor de ceasornic:

- Morminte ale militarilor germani;
- Unul dintre monumentele ridicate de germani în 1917-1918 în cimitirul Sfântu Gheorghe și care a fost adus apoi în Cimitirul Eroilor;
- Slujba religioasă la Cimitirul Eroilor din Buzău, cu ocazia funerariilor generalului Traian Epure (*arhiva Constantin Dumitrescu*)

Mareșalul Alexandru Averescu

Conducător militar de excepție

----- Lt. col. (r) dr. Ioan Părean, Academia Forțelor Terestre "Nicolae Bălcescu", Sibiu.

Cariera militară a lui Alexandru Averescu a avut o traiectorie constant ascendentă. A început activitatea ostășească fiind singurul din subunitatea sa care, în timpul unei alarme în Războiul de Independență, a fost ajutat să se urce pe un cal de câțiva camarazi, ca urmare a slăbiciunii sale fizice.

Ca o dovadă a recunoașterii meritelor sale în cele trei războaie la care a luat parte, Alexandru Averescu a fost posesorul a peste 120 de decorații române și străine, iar la 14 iunie 1930 a primit gradul de mareșal al României.

Cu riscul de a repeta unele date biografice, vă invităm să lecturați mai multe detalii despre evoluția în carieră a militarului Averescu.

Alexandru Averescu s-a născut într-o familie de români. Tată i-a fost slugerul Constantin Averescu, iar mama, Casuca Averescu, femeie deosebit de religioasă, care l-a influențat pe micul Alexandru.

Clasele primare le face în orașul natal Bolgrad, apoi se înscrie la seminarul teologic din Ismail. Nu după mult timp îl găsim urmând cursurile școlii de Arte și Meserii din București pe care le absolvă în anul 1876.

După absolvirea acestei școli se pregătește pentru o carieră inginerească și manifestă o vie dorință de a urma Facultatea de Mecanică din Liege, însă la 10 martie 1876 se înrolează voluntar în escadronul de jandarmi-călări din Ismail. Cu această unitate participă la războiul ruso-româno-turc (Războiul pentru Independență al României) din 1877 – 1878. Încadrat în Regimentul 1 Roșiori își face datoria față de patrie fiind avansat la gradul de sergent în martie 1878 și decorat cu: "Trecerea Dunării", "Apărătorii Independenței" și "Medalia comemorativă de campanie" (medalie rusească). Deși comandantul său de escadron, cpt. Dimitrie Negel, îi prevedea o carieră militară de elită, Alexandru Averescu este trecut în rezervă la 4 septembrie 1878, ceea ce pentru el este o mare decepție. Motivul trecerii viteazului sergent în „efectivele miliției” (rezervă) au fost condiția sa fizică nesatisfăcătoare și degerăturile contactate în iarna precedentă, petrecută în câmpia Ohranei bulgare.

Tânărul și ambițiosul Averescu nu se împacă cu gândul că îi este refuzată cariera militară și cere Ministerului de Război să fie înrolat în serviciul regulat al armatei. Este reprimat în armată și după doi ani îl găsim la Școala divizionară de la Mânăstirea Dealu.

La 15 iulie 1881 este avansat sublocotenent și repartizat la Regimentul 1 Roșiori, cu garnizoana în Constanța, iar după alți doi ani, la Regimentul 6 din Focșani, ca ofițer de cavalerie.

Câștigând concursul organizat pentru trimiterea de studenți militari la Școala Superioară de Război din Torino, Al. Averescu pleacă în Italia (1884 – 1886) de unde se întoarce triumfător. Este clasificat șef de promoție al prestigioasei instituții și are alături pe tânăra și frumoasa sa soție Clotilda (n. Caligaris), fosta primadonă a operei din Milano.

Întors în țară, la 8 aprilie 1886, este avansat locotenent – ofițer de stat major și începe un vast proces de absorbție și adaptare al programului militar occidental în armata română.

La 30 august 1889 este avansat căpitan și este încadrat profesor la Școala de cavalerie din București, iar la 1 ianuarie 1894 este avansat maior și numit director al Școlii Superioare de Război unde predă și cursuri de geografie militară.

O însemnată parte dintre profesorii militari era membră a Academiei Române. Printre aceștia semnează și Alexandru Averescu. Vorbind fluent cinci limbi străine (italiana, germana, engleza, franceza și slavona) și având un bogat bagaj de cunoștințe din domeniul militar și civil, în anul 1895 este numit atașat militar la Berlin, unde va rămâne până în 1898. La 8 aprilie 1898 este înălțat la gradul de locotenent-colonel, iar un an mai târziu este trimis de Curtea Regală Română pentru două luni în Rusia pentru a-l reprezenta pe suveranul

țării (Carol I), care primea o înaltă și onorifică demnitate.

La întoarcerea în țară, Averescu este numit șeful Secției organizare și operații în Marele Stat Major (1899 – 1904). Este avansat la gradul de colonel la 10 mai 1901, iar la 10 mai 1906 este înaintat la gradul de general de brigadă și trimis să preia comanda Comandamentului din Tecuci.

De la acest comandament este chemat de Rege și numit, la 12 martie 1907, ministru de Război în cabinetul Dimitrie A. Sturdza (12 martie 1907 - 27 decembrie 1908), în condițiile în care răscoala țărănească izbucnită în nordul Moldovei (Flamânzi) tindea să aprindă întreg teritoriul țării. Se mobilizează armata și prin acțiuni militare dure lucrătorii pământului sunt „pacificați”.

După stingerea răscoalei și urmare a unor intrigi politice, generalul Alexandru Averescu își înaintează demisia din funcția de ministru de război și preia comanda Diviziei 1 Infanterie din Turnu Severin (1909-1911).

În toamna anului 1911, odată cu izbucnirea războiului turco – italian, când se prevedeau evenimente grave în apropierea hotarelor țării, generalul Al. Averescu este chemat la Rege, numit șef al Statului Major și însărcinat să comande manevrele regale din vara anului 1912, unde a demonstrat o energie și un tact care au uimit toate comandamentele din subordinea sa.

Totodată, el elaborează o doctrină militară națională în care „sintetizează adevărul rațional și faptul material, studiind războiul ca pe o lege a naturii, ca pe un fapt exact, legic și inevitabil.”

În toamna anului 1912 izbucnește războiul balcanic;

„Era omul gândului și al faptei; acestea au dreptul astăzi la întreaga noastră evlavie. Ostaș ridicat prin vrednicia sa până la cele mai înalte trepte ale comandamentului și ale răspunderii, el căpătase în rândurile celor mulți valoarea unui simbol – cel puțin odată se adeverise că în ranița sergentului de la 1877 se ascundea bastonul de mareșal din 1930”

Gheorghe I. Brătianu, 1938

sârbii, muntenegrenii, bulgarii și grecii, unindu-și forțele, înving pe turci. În anul următor, 1913, bulgarii, considerându-se înșelați la încheierea păcii, pornesc un alt război împotriva foștilor aliați.

În aceste circumstanțe s-a considerat imperativă o intervenție militară română cu rol pacificator și totodată de corectare a graniței de sud a Dobrogei, pe un aliniament strategic.

La 22 iunie 1913 generalul Averescu – comandantul frontului – își trece trupele peste Dunăre pe la Corabia și printr-o învăluire rapidă atinge obiectivul fixat ajungând, fără să ducă lupte, la porțile orașului Sofia. Regele Bulgariei cere pace, războiul ia sfârșit la 9 iulie 1913, iar pacea se semnează la București la 10 august 1913. Sudul Dobrogei (Cadrilaterul), cu județele Durostor și Caliacra, revine în componența României, așa cum fusese prevăzut prin Congresul de Pace de la Berlin, din 13 iulie 1878 (după Războiul de Independență).

După revenirea din campania victorioasă, intrigile politice îl vor doborî din nou, fiind determinat să-și prezinte demisia. Un an mai târziu, la 28 iunie 1914, este chemat de regele Carol I la Castelul Peleş, unde i se cere să realizeze planuri de campanie pentru eventualitatea unui viitor război mondial, care era pe cale să se declanșeze.

În această perioadă generalul Alexandru Averescu comandă Corpul de Armată care își avea comandamentul în garnizoana Craiova.

După doi ani de neutralitate, România intră în război alături de puterile Antantei pentru realizarea idealului de veacuri a poporului român – Unirea cea mare.

La 17 august 1916, generalul Alexandru Averescu este numit comandant al Armatei a II-a. La comanda acestei mari unități trece frontiera spre Transilvania și acționează în zona Brașov unde nu întâmpină o rezistență serioasă.

În urma dezastrului de la Turtucaia și a ofensivei germano-bulgaro-turce în Dobrogea, generalul Averescu este chemat de regele Ferdinand și numit la comanda Armatei a III-a (25 august 1916) pentru restabilirea frontului de sud. Este considerat singurul general în stare să oprească ofensiva dușmanului pe oricare dintre fronturi.

La 2 septembrie 1916 este numit comandant al Grupului Armatei de Sud, pentru a contracara ofensiva condusă de Feldmareșalul von Mackensen. Are la dispoziție pentru acest scop 16 divizii din cele 27 de

De la sergent la mareșal

Viața militară a demonstrat că în ranița fiecărui subofițer există bastonul de mareșal. Istoria modernă și contemporană – română sau universală – atestă figuri de mari comandanți care la origine au fost simpli subofițeri sau soldați. Noi ne putem mândri printre alții, cu mareșalul Alexandru Averescu. Dacă istoriografia militară românească consideră ca fiind aproape nesemnificativ episodul subofițeresc al mareșalului Averescu, noi trebuie să le reamintim celor care scriu oficial istoria că totuși gradul de sergent obținut de voluntarul Alexandru Averescu în 1877 l-a precedat și anticipat pe cel de mareșal.

Alexandru Averescu

În toamna anului 1919, popularitatea lui Averescu ajunsese la apogeul ei. În sate, oamenii îl vedeau în vis, unii jurau că-l zăriseră coborându-se dintr-un aeroplan în mijlocul lor, alții - cei care făcuseră războiul - povesteau că trăiseră cu el în tranșee. Printre țărani, numele lui Averescu era pe toate buzele; în el se cristalizau nădejdiile - numai de la el se aștepta minunea unui trai lipsit de griji și de nevoi. Popularitatea lui era ceva mistic, ceva supranatural și fel de fel de legende începuseră să-și facă drum în jurul acestui nou Mesia al neamului românesc. Popularitatea generalului Averescu a fost o psihoză a frontului, și demobilizații au adus-o în sate, cum ar fi adus orice altă boală. Originea acestei psihologii trebuie căutată în faptul că, ori de câte ori se ivise o greutate pe front, generalul Averescu fusese trimis să descurce lucrurile, și izbutise mai totdeauna să facă față până și situațiilor disperate. S-au obișnuit astfel soldații să vadă în el "salvatorul" și au început încetul cu încetul să încerce protecția lui nu numai pentru nevoile de pe front, dar și pentru cele de acasă. (Constantin Argetoianu, *Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, vol. VI, Ediție Stelian Neagoe, București, Editura Machiavelli, 1996, pp. 43-44)

Iorga: „Prima adevărată și deplină victorie românească“

Pe 19 iulie - 1 august, la sfârșitul luptelor, Armata a II-a raportase o biruință strălucită. Frontul inamic fusese străpuns pe o lungime de 30 de km și împins pe o adâncime de 20 de km, fiind eliberate 30 de localități. Și toate acestea datorită insistențelor unui general erou - Alexandru Averescu. Referindu-se la bătălia de la Mărăști, marele istoric Nicolae Iorga o aprecia ca „prima adevărată și deplină victorie românească“.

Generalul Henri Mathias Berthelot

În Primul Război Mondial a fost șef de stat major al comandantului suprem al trupelor franceze pe Frontul de vest, mareșalul Joseph Joffre. A petrecut și două perioade în România, ca șef al Misiunii militare franceze.

În teritoriul liber al Moldovei, din ianuarie până în mai 1917, a avut loc refacerea armatei române cu mijloace egale cu cele aflate în dotarea inamicului. Misiunea militară franceză și echipamentul de luptă din Franța și Anglia au schimbat înfățișarea oștirii române. Au fost organizate două armate române, având aproximativ 400.000 de oameni, intercalate cu trei armate rusești însumând aproape 1.000.000 de militari. Astfel, ofensiva românească de la Mărăști (la 11 iulie), condusă de generalul Alexandru Averescu, și cea a generalilor Constantin Cristescu și Eremia Grigorescu, de la Mărășești (1-24 iulie) de joacă planurile de luptă germane de ocupare a Moldovei și de cucerire a portului Odessa.

care dispunea România la acea oră.

Pentru slăbirea presiunii ofensivei bulgaro-germano-turce în Dobrogea, generalul Al. Averescu inițiază o manevră de mare amploare la sud de Dunăre, pe teritoriul bulgar, operație cunoscută în istorie sub numele „Manevra de la Flămânda”.

Divizia 10 infanterie, comandată de generalul Văitoianu trece Dunărea pe pământ bulgar, dar situația frontului din Transilvania și ploile torențiale dezlanțuite care au distrus podul de vase, opresc și fac inoportună această curajoasă manevră de forțe și mijloace.

Puternica ofensivă germano-austro-ungară pe frontul din Transilvania și împingerea trupelor române peste munți face necesară prezența generalului Averescu pe acest front.

Acesta reia comanda Armatei a II-a (25 sept. 1916) și în plus, primește ordinul de a coordona și operațiunile Armatei de Nord (comandată de generalul Constantin Prezan).

În situația în care armatele române erau copleșite de superioritatea numerică, tehnică și tactică a inamicului și între marile unități românești apăreau imense goluri, sosește în România Misiunea militară franceză, condusă de generalul H. Berthelot.

La prima întâlnire dintre generalul Alexandru Averescu și șeful Misiunii militare franceze, apar primele neînțe-

legeri. Averescu cere sprijin în primirea de forțe și material de război pentru a umple golurile apărute între diviziile sale, însă generalul Berthelot îi promite că-i va da un ofițer francez „specialist în umplerea golurilor”. Referitor la acest episod Averescu va consemna: „*Eu nu am putut accepta domnia mediocrităților nici chiar când acestea erau franceze*”. Seria fricțiunilor dintre Alexandru Averescu și membrii Misiunii militare franceze va continua pe întreaga durată a războiului.

După stabilizarea frontului în sudul Moldovei, în urma pierderii Capitalei și a celei mai mari părți din teritoriul național, armata română se pregătește de ripostă.

După intense pregătiri din iarna și primăvara anului 1917, declanșarea ofensivei Armatei a II-a, comandată de generalul Averescu este iminentă.

La 11 iulie 1917, Averescu declanșează puternica ofensivă de la Mărăști „unde românii se luptă legendar și reușesc să distrugă frontul german, capturând numeroși prizonieri și un enorm material de război”.

În momentul dezvoltării impetuoase a ofensivei române, generalul Averescu primește o telegramă prin care i se comunică despre noul conducător al Rusiei, Kerenski, că a dat ordin trupelor rusești să depună armele în fața germanilor. Marele Cartier General român ordona oprirea ofensivei Armatei a II-a și consolidarea aliniamentului atins.

Mausoleul de la Mărăști se întinde pe o suprafață de 1.000 mp. În cadrul mausoleului se distinge un portal în formă de arc de triumf, pe frontispiciul căruia este așezată inscripția "Câmpul istoric de la Mărăști".

Mausoleul se sprijină pe doi piloni mari, de secțiune dreptunghiulară, din beton, pe fiecare fiind montată câte o urnă din bronz în care a ars cândva o flacără veșnică. Pe un perete mare din beton sunt fixate 15 plăci de marmură albă, unde sunt înscrise regimentele participante la bătălia de la Mărăști și numele a peste 900 de militari români căzuți eroic la datorie. În fața mausoleului se află un grup statuar, realizat din bronz. În interiorul mausoleului, la subsol, se află osuarul ostașilor și criptele ofițerilor români căzuți pe câmpul de luptă. Aici a fost așezat sarcofagul mareșalului Alexandru Averescu.

Opera mareșalului Alexandru Averescu cuprinde cu deosebire latura operațională a gândirii militare, arta militară și părțile sale constitutive. Tactica este ramura pe care o abordează cu cel mai larg interes, titlurile lucrărilor elaborate ilustrează întru totul această orientare: *Tactica. Teorii și aplicațiuni*, 3 volume (1888 – 1891), *Teatrul de operațiuni Austro-Român* (1891), *Lecțiuni de geografie* (1895), *Jocul de război* (1903); *Călăuza ofițerului* (1903), *Operațiunile de la Flămânda* (1924), *Notițe zilnice de război* – 2 volume (1937).

Cu toate victoriile românești obținute la Mărăști, Mărășești și Oituz, evenimentele politico-militare cauzate de trădarea rușilor au dus la imposibilitatea armatei române de a ține piept germanilor care amenințau cu reluarea operațiunilor militare pe frontul românesc și prin urmare, armistițiul României cu Puterile Centrale devenise acum de neînlăturat.

Când toate forțele politice românești erau unanime în a cere și semna armistițiul, singur generalul Averescu se opune cu înverșunare semnării acestuia și încetării luptelor.

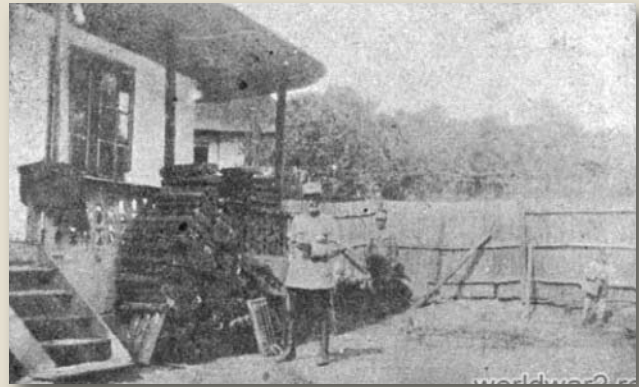
La 26 ianuarie 1918, generalul Averescu este însărcinat de către rege (Ferdinand I) cu formarea unui nou guvern, într-o situație deosebit de grea pentru țară.

În calitate de președinte al Consiliului de Miniștri, el pleacă la tratativele de pace de la Bufta și Focșani. În timpul negocierii armistițiului și păcii se întâlnește cu feld-mareșalul Makensen, cu miniștri de externe german și austriac, Külman și Czernin. Pe timpul tratativelor se pun condiții deosebit de grele pentru țară, însă Averescu nu le acceptă și pleacă la Iași (capitala provizorie a României – 1916-1918), pentru a se consulta cu suveranul. Aici este atacat de politicieni și acuzat de inflexibilitate în tratativele de pace. El cere regelui să-i accepte demisia. La solicitarea lui Ferdinand, renunță la demisie și reia tratativele cu adversarii.

Ca o condiție a păcii, germanii cer plecarea imediată a misiunilor militare străine din România.

O dată cu plecarea generalului Berthelot din Iași, regele, la sugestia lui Ionel Brătianu, solicită politicianului filogerman Alexandru Marghiloman să preia negocierile păcii cu Puterile Centrale. Averescu profund jignit își prezintă imediat demisia. Marghiloman devine președintele guvernului, la 19 martie 1918 și continuă tratativele de la Bufta, care s-au semnat apoi la București, la 6 mai 1918.

Cariera militară a generalului Alexandru Averescu a luat sfârșit, însă de acum va începe adevărata carieră politică a celui care pretutindeni era aclamat pentru faptele sale de bravură din timpul războiului și în care poporul vedea unica speranță de mai bine.

▲ Generalul Averescu la Vizantea, după bătălia de la Mărăști

▲ Regele Ferdinand decorează ofițeri și soldați din Div. a 7-a

▲ La Mărăști: ofițerii Armatei a II-a înmânează marelui mareșalului Averescu un baston cu frunze de stejar pe care sunt gravate numele localităților unde au avut loc luptele la care a luat parte Armata a II-a.

▲ Montarea unui tun de 53 mm.

▲ Caricaturi ale mareșalului Alexandru Averescu (anul 1914)
Arhiva foto a colectivului de cercetare al revistei *Historia*

Imaginile din dreapta sunt preluate de pe www.worldwar2.ro, care citează ca sursă: Mareșal Alexandru Averescu, *Notițe zilnice de războiu (1916-1918)*.

10 zile de arest

Generalul Constantin M. Coandă, tatăl savantului Henri Coandă, purtător a 58 de medalii, ordine și distincții pentru faptele sale în slujba țării, a participat la Războiul de Independență ca sublocotenent de artilerie. În lucrarea *Convorbiri cu Henri*

Coandă (V. Firoiu, Ed. Albatros, 1971, p.31-34) reputatului savant a făcut cunoscută o întâmplare mai puțin obișnuită în legătură cu Alexandru Averescu și tatăl său.

În armata română exista un sergent de trupă care desfășura, în paralel cu operațiunile generale, un război pe cont propriu în care antrena adepți. Chiar dacă incursiunile sale în dispozitivul otoman s-au soldat cu succese de răsunet și servicii mari aduse armatei române, acestea puteau periclita operațiunile de ansamblu și viața participanților, constituind acte de indisciplină militară.

Locotenentul C. Coandă a fost desemnat să ancheteze cazul. După cercetări minuțioase, a înaintat raportul, pe care comandamentul și l-a însușit întocmai, în care propunea ca sergentul de trupă Averescu Alexandru pentru actele sale de indisciplină să fie pedepsit cu zece zile de arest, iar pentru faptele sale de bravură să fie decorat cu "Virtutea Militară" și citat pe brigadă. Episodul i-a împrietenit pe cei doi bravi ostași și fostul sergent de trupă a continuat să-l respecte pe Coandă, chiar și atunci când a devenit superiorul acestuia în ierarhia militară, mareșal al armatei române.

Simbol al bravurii

La intrarea României în Primul Război Mondial, regele Ferdinand a promulgat Înaltul Decret nr.2968/26.09.1916 prin care s-a instituit Ordinul militar de război

„Mihai Viteazul”, organizat pe trei clase, ordin care devenea astfel cea mai importantă distincție care se putea conferi ofițerilor pentru fapte de eroism.

La finele conflagrației, s-a stabilit un sistem de decorații de război care cuprindea, pentru ofițeri, Ordinele „Mihai Viteazul” (cu trei clase), „Steaua României” și „Coroana României” (cu spade și panglica Medaliei „Virtutea Militară”, ambele cu câte cinci grade), în vreme ce gradelor inferioare și trupe i se atribuiau Medalia „Virtutea Militară de Război” (cu două clase) și „Bărbăție și Credință” (cu spade, având trei clase).

Este de subliniat faptul că, dacă Ordinele „Steaua României” și „Coroana României”, cu spade, au fost conferite tuturor ofițerilor activi sau în rezervă ai Armatei Române, participanți la luptele din 1916-1917 și 1918-1919, Ordinul „Mihai Viteazul” a fost foarte „greu” conferit: numai 314 ofițeri români. Din această cauză, Ordinul „Mihai Viteazul” a devenit un adevărat simbol al eroismului și al capacității de comandă, fiind una din cele mai rare și mai prestigioase decorații în timpul primului război mondial.

Pentru "competența și destoinicia cu care a condus operațiile armatei sale, în timpul Campaniei 1916-1917" generalul Averescu a fost decorat de către regele Ferdinand I cu Ordinul Militar "Mihai Viteazul" clasele I, II și III. În anul 1930, pe data de 27 octombrie, la Sighișoara, suveranul Carol II l-a investit cu demnitatea de "Mareșal al României".

Adversitatea istoriografiei comuniste

În perioada dictaturii comuniste, personalitatea mareșalului Alexandru Averescu a fost deseori pusă într-un con de umbră, doar „momentul” Mărăști 1917 era tratat cu o oarecare deschidere și acest fapt, pentru că nu se putea altfel.

Adversitatea istoriografiei comuniste împotriva acestui mare bărbat se datora în principal implicării acestuia în patru secvențe ale istoriei românești.

Primul fapt incriminat și pus în sarcina lui Al. Averescu a fost reprimarea brutală a răscoalei țărănești din 1907, an când acesta era ministru de război în guvernul Dimitrie A. Sturdza (12 martie 1907 – 27 decembrie 1908).

Al doilea moment pentru care nu putuse fi iertat mareșalului a fost intervenția în forță și arestarea delegaților participanți la lucrările Congresului General al Partidului Socialist din România (Congresul I al P.C.R.) ce votaseră transformarea partidului în Partidul Comunist din România și afilierea acestuia fără rezerve la Internaționala a III-a Comunistă. La acea dată Alexandru Averescu era președinte al Consiliului de Miniștri (prim-ministru) în guvernul ce-i purta numele.

Altă vină atribuită generalului (de atunci) Al. Averescu au fost întâlnirile avute în anii 1924 și 1926 cu liderul fascist al Italiei, Benito Mussolini, și semnarea împreună cu acesta a „Pactului de amicitie dintre Italia și România”, cu prevederi ce vizau atitudinea comună față de guvernul sovietic.

Și nu în cele din urmă, Averescu a fost considerat de către istoriografia comunistă, prin faptul că a fost liderul Partidului Poporului (până în 1920 – Liga Poporului), un adversar de temut pe scena politică a României interbelice, a partidelor de orientare comunistă.

Bastonul de mareșal

----- **Cornelia König,**
Muzeul Militar Național "Ferdinand I", București.

▲ Capacele bastonului de mareșal care i-a aparținut lui Alexandru Averescu.

▼ **Alexandru Averescu** primește bastonul de mareșal de la Regele Carol al II-lea, la rândul său purtător al acestui însemn.

În România, ca și în alte țări europene, demnitatea sau rangul de mareșal reprezintă cea mai înaltă treaptă în ierarhia gradelor militare.

În țara noastră, acest rang s-a acordat pentru prima dată regelui Ferdinand I, comandantul armatei, pentru contribuția sa la reîntregirea neamului. Se dovedea astfel că țara știa să-l cinstească pe primul rege al României întregite și „*că s-a afirmat ca o putere de mare însemnătate în concertul marilor puteri ale Europei, căci numai aceste națiuni au dreptul să aibă Mareșali*”.

Ceremonia a avut loc la 1 Decembrie 1918, ziua în care a intrat în București armata română victorioasă avându-i în frunte pe Ferdinand, familia regală, oficialitățile militare și civile, generalul Berthelot. După ce cortegiul a străbătut traseul de la gara Mogoșoaia, Arcul de Triumf (construit ad-hoc lângă Athenée Palace), Calea Victoriei și statuia lui Mihai Viteazul, s-a oprit în fața Patriarhiei, unde mitropolitul Pimen al Moldovei a oficiat serviciul religios pentru această mare sărbătoare. La sfârșitul slujbei, ministrul de război, generalul Eremia Grigorescu alături de generalii Constantin Prezan, șeful Marelui Stat Major, și de coman-

danții oștirii s-au așezat în fața regelui. Generalul Eremia Grigorescu a dat citire primei cărți de mareșal și a înmănat regelui, simbolul acestui rang – bastonul de mareșal. Era de forma unui cilindru acoperit cu catifea purpurie, împodobit cu acvile cruciate și capete de bour cusute cu fir aurit.

Capetele erau obturate cu două capace tronconice. Ornamentațiile bastonului au fost realizate de pictorul Costin Petrescu.

Rangul de mareșal, devenit element constitutiv al realității românești (o dată cu Ferdinand I întregitorul), a fost legiferat în iunie 1930, când Parlamentul a votat Legea relativă la crearea demnității de Mareșal al României, 1930.

Conform legii, „demnitatea” de mareșal era onorifică și putea fi conferită generalilor de corp de armată care dețineau funcția de șef al Marelui Cartier General sau de comandant titular al unei armate în Războiul pentru întregirea neamului.

Ulterior „un statut urma să precizeze uniforma, insignele și celelalte detalii de ordin protocolar”.

Abia acum s-a putut realiza dorința regelui Ferdinand I, care în 1918 i-a spus celui care îi înmăna Cartea de Mareșal „*se cuvine și dumneavoastră, celor ce ați comandat armata în războiul nostru, să fiți înălțați la rangul de mareșal*”.

În 1930 au devenit mareșali regele Carol al II-lea, generalii Alexandru Averescu și Constantin Prezan.

Muzeul Militar Național deține în patrimoniul său bastonul celui de-al treilea mareșal al României, Alexandru Averescu (1859-1938), personalitate marcantă a vieții militare și politice.

Bastonul de mareșal a fost comandat la Paris, o dată cu cele care au fost acordate regelui Carol al II-lea și generalului Constantin Prezan.

Muzeul Național de Istorie a României deține pelerina generalului Alexandru Averescu. Este din postav gros, gri-cenușiu, fără mâneci, cu tăieturi pe laturi, pentru mâini; are guler lat și este evazată la poale. La gât are două rozete metalice (având forma unor capete de lei) care se leagă printr-un lanț subțire (alcătuit din 5 zale), prevăzut cu două inele metalice. În interior este căptușită cu pânză. Are și glugă din același material. Pelerina se închide în față cu 4 nasturi. În anul 1912, avându-se în vedere cerințele războiului modern, cu precădere necesitatea adaptării la teren, se adoptă în armata română o nouă ținută de campanie, care a fost în dotare și în anii primului război mondial. Cu acest prilej s-a introdus portul, alături de mantaua de postav, a unei pelerine tot din postav gros.

Bastoanele costau în total 67.500 franci francezi, echivalând cu 447.578 lei, suma urmând a fi achitată în două tranșe. La aceasta se adăugau și taxele vamale și de transport, în final valoarea lor fiind de 500.000 lei.

Decizia Consiliului de Miniștri din 12 septembrie 1930, deschidea un credit extraordinar bugetar de 500.000 lei, atribuit bugetului Ministerului Armatei, „pentru cumpărarea prin bună învoială a trei bastoane de mareșal de la Casa Falise din Paris pentru Majestatea Sa Regele și Domnii Mareșali Prezan și Averescu.” Acestea au fost aduse în țară de căpitanul medic Mihăilescu Gheorghe.

La câteva luni după întronizarea sa, Carol al II-lea a dat ordin să se organizeze pentru prima dată după Unire, manevre (aplicații cu trupe) regale în Transilvania (22-29 octombrie 1930), considerate contextul potrivit pentru o ceremonie de angajare desfășurată la Sighișoara, în care regele Carol al II-lea a fost înălțat la rangul de mareșal, ministrul de război înmânându-i cartea și bastonul simbolic. La rândul său, suveranul a conferit însemnele rangului generalilor Averescu și Prezan.

Ulterior, în 1941, au devenit mareșali regele Mihai I și Ion Antonescu, iar pe la mijlocul anilor 80 autoritățile comuniste au cochetat un timp cu ideea de a acorda acest titlu lui Nicolae Ceaușescu.

Bastonul de mareșal a lui Alexandru Averescu a intrat în colecția Muzeului Militar Național în anul 1960, fiind confiscat de Ministerul Afacerilor Interne, care

comunica muzeului că trimite „un baston de metal galben, îmbrăcat în pluș roșu și o cutie de carton roșie ce au aparținut fostului mareșal Averescu, acesta fiind confiscat de la numitul Ion Iliescu”.

Bastonul este din aur cu titlul de 750% având poinçon-ul specific obiectelor prețioase franțuzești exportate. Are forma unui tub cilindric, cu două capace tronconice la capete, lung de 49,7 cm. Pe o porțiune de 39,9 cm este îmbrăcat în catifea purpurie (astăzi roasă de vreme) pe care sunt brodate cu fir auriu tip canetil, acvile și capete de bour, dispuse în șiruri verticale, alternând 4 acvile și 5 capete de bour.

Tubul este obturat la capete de două capace tronconice, goale pe dinăuntru, filetate la diametrul mic.

Capacul superior (h = 4,7 cm, D = 5,3 cm, d = 4,2 cm) este decorat cu frunze de acant așezate pe trei cercuri orizontale, sub care se află inscripția <NIHIL SINE DEO>. Pe baza mare a capacului se află stema mare a României, încadrată de două cununi din frunze de laur, unite printr-o panglică simplă.

Capacul de jos (h = 4,3 cm, D = 5,1 cm, d = 4,2 cm) este decorat cu frunze de viță de vie, alternând cu registre înguste, verticale din frunze de laur, toate susținute de trei cercuri orizontale. Sub acestea se află inscripția <MĂRĂȘTI - 1917>.

Pe baza mare a capacului se află crucea Ordinului Mihai Viteazul cu cifrul încoronat al regelui Carol al II-lea. Crucea este amplasată pe două cercuri

Bastonul de lemn

Muzeul Național de Istorie a României deține bastonul care a fost dăruit generalului Al. Averescu de către locuitorii Moldovei. Este din lemn, cu intarsii de frunză de stejar și ghindă, și mâner curbat în formă de semicerc. Vârful și capătul mânerului sunt din metal. De-a lungul bastonului, sub formă de spirală, apar ramuri cu frunze de stejar și ghinde (metalice). Pe fiecare frunză este gravat numele unor localități unde au avut loc bătălii sub conducerea generalului Averescu: "Cireșoaia, Lesuntul, Muncel, Varnița, Momâia, Coșna, Oituz, Râmnicu - Sărat, Cașin, Putna, Mizil, Răchitașu, Cricov, Teleajen, Buzeu, Prahova, Predeal, Pralea, Mănăești, Dragoslavele, Flămânda, Sușița, Azaplar, Bunar Misar, Milcov, Rasova". În vârful este gravată monograma "A. A.", iar pe inelele metalice din partea superioară sunt gravate inscripțiile: "1916 - 1918" (primul inel) și "Războiul întregirii neamului" (al doilea inel). Ambele inscripții sunt perlate. O a treia inscripție se află pe mâner, într-un medalion perlat: "Mărăști". Dimensiuni: L=890 mm, D=30 mm, d=15 mm. Datare: 1916 - 1918

(Sursa: <http://www.cimec.ro>)

concentrice, cel din interior este punctat, iar pe cel din exterior se află incizată inscripția cu numele atelierului în care a fost realizat <FALI-ZE. ANCIENS . JOAILLIERS. DE. LA. COURONNE. DE. FRANCE.>. Toate acestea sunt încercuite cu o cunună continuă de lauri.

Bastonul are greutate totală de 730,88 grame, distribuită astfel: tubul 464,81 grame, capacul superior 136,7 grame și capacul inferior 130 grame.

Actualmente piesa se află expusă în sectorul de istorie contemporană militară al expoziției de bază a Muzeului Militar Național.

Rangul de mareșal presupunea un loc special la ceremoniile oficiale, portul și salutul cu bastonul de mareșal.

La ceremonii și serbări oficiale, mareșalii stăteau imediat după foștii regenți, primul ministru și Patriarhul Țării.

Bastonul de mareșal putea fi purtat la ținuta de ceremonie, la parade, reviste, inspecții la corpurile de trupă, oricare ar fi fost ținuta și după ordine speciale.

Mareșalii datorau salutul lor: drapelului

și stindardelor, capilor statelor, membrilor familiilor regale și princiare, Sanctității Sale Patriarhul Țării și răspundeau la onorul trupelor.

Bastonul se ținea în mâna dreaptă, la aproximativ 2/3 din lungimea lui, socotită de jos în sus. La călărie bastonul se ținea la mijlocul lui. Când mareșalii asistau călare la defilare, luau poziția de repaus a bastonului, apucându-l la 2/3 din lungime și sprijinind capătul de jos pe fața anterioară a coapsei drepte.

Salutul cu bastonul de mareșal se făcea în modul următor: Se ridică bastonul până în dreptul obrazului, mâna la înălțimea bărbiei, se îndoia mâna în terță spre dreapta, cu un gest larg și hotărât, se păstra această poziție timpului voit.

Astăzi prin Legea 80/1995, articolul 2, se prevede acordarea gradului de mareșal, de către președintele României, în timp de război, generalilor de armată, pentru merite excepționale.

Articol publicat în *Lumea militară* nr.1/2005

Mareșalul Alexandru Averescu. Militarul, omul politic, legenda

O personalitate excepțională a istoriei noastre militare, neînvins pe câmpurile de bătaie ale Primul Război. Un om politic de o popularitate fabuloasă, dar mai degrabă neinspirat și idealist în doctrina și în acțiunea sa. O legendă care s-a născut la Mărăști, dar care a fost năruită de propriile ezitări și de mașinațiunile puternicei familii a Brătienilor. Nu prea a fost în grațiile Casei Regale, dar a fost ridicat, totuși, la demnitatea de mareșal al României. Adversar statornic al generalului Berthelot, și el o legendă a Primului Război Mondial.

Un portret al unui om în istorie, o frescă a vieții politice românești din primele decenii ale secolului al XX-lea realizate cu mână sigură de istoricul Petre Otu.

Editura Militară

Sicriile lui Averescu și Văitoianu sunt în cripte

Sicriile mareșalului Alexandru Averescu și generalului Artur Văitoianu se află încă în criptele Mausoleului de la Mărăști. Polițiștii vrânceni au confirmat că sicriile se află acolo după ce au filmat în interiorul criptelor cu o cameră în infraroșu. Decamată însă sicriile nu au fost deschise pentru a se constata dacă se mai află ceva în ele. Cercetarea are loc la sesizarea Inspectoratului pentru Cultură și Culte, care dorește să verifice dacă nu au fost furate osemintele celor doi militari, bastonul de mareșal al lui Averescu, sabia de general a lui Văitoianu, și decorațiile cu care se presupune că au fost înmormantați cei doi. Fostul administrator al mausoleului de la Mărăști, Tanasache Tecuceanu, afirmă că osemintele mareșalului Averescu au fost luate în 1979 de "o trupă de soldați condusă de doi ofițeri", la ordinele lui Nicolae Ceaușescu.

Postul de radio Radio România Muzical, arhiva din 21-02-2007

Itinerar prin Marele Război

Muzeul Militar Național vă invită la o călătorie prin timp și istorie cu ocazia expoziției: "Pe aici nu se trece" (1917-2007) adusă ca omagiu acelor momente istorice din vara anului 1917, dar și participanților la Primul Război Mondial, mai ales celor din luptele de la Mărăști, Mărășești și Oituz. Expoziția conține desene, unele dintre ele concepute pe front de către artiști plastici și amatori, care prezintă scene de luptă din spatele frontului: din spitale de companie sau momente de relaxare. Evenimentele sunt evocate prin documentele și echipamentul folosit de către armata română, precum și piese de antrenament și echipament aflate în dotarea Puterilor Centrale, ca și a puterilor Antantei. În vitrina dedicată Puterilor Centrale sunt expuse: arme, goarne și un sac de merinde austro-ungar, iar în cea a Antantei sunt expuse: o uniformă de căpitan medic francez, tunica unui ofițer rus, centura generalului Berthelot, un combinon de pilot francez etc. Un loc aparte îl ocupă ținuta de companie a Regelui Ferdinand, alături de ea fiind etalate o manta a generalului Averescu și o tunică a generalului Eremia Grigorescu. La loc de cinste strălucește "Steaua Mihai Viteazul" cu care a fost decorat generalul Averescu, lângă care se află "Legiunea de onoare", gradul de mare ofițer oferit de șeful misiunii militare franceze. Într-un tablou alăturat, un soldat român ține în mâna stângă o pușcă, poziția lui fiind dârză, cu mușchii încordați și transmițând mesajul: "Pe aici nu se trece!".

Generalul Alexandru Averescu și semnarea tratatului preliminar de pace cu Tripla Alianță

Prof. Constantin I. Stan, Universitatea "Dunărea de Jos", Galați

Prof. Alexandru Gaiță, Direcția Județeană Buzău a Arhivelor Naționale

Luptele din vara anului 1917 s-au încheiat cu înfrângerea trupelor Puterilor Centrale pe frontul din Moldova. Principalul factor în obținerea acestei victorii l-a constituit vitejia soldaților români, care au luptat cu eroism, animați de dorința de a împiedica ocuparea întregului teritoriu al țării, de a-și elibera căminele cotropite.

României i-a fost impus de către Puterile Centrale la 28 noiembrie / 9 decembrie 1917 un armistițiu provizoriu. Găsindu-se cu armatele sale singură în "triunghiul morții", întrucât de jur împrejurul țării care mai rămăsese liberă, în Moldova, se aflau unități ale Puterilor Centrale, forțe armate deosebit de puternice, și fiind părăsită de aliații săi din Antanta, cu care încheiasse tratate, România a fost pusă în imposibilitate să facă altceva decât să trateze forțat cu inamicul și să semneze la 20 februarie / 8 martie 1918 la Buftea un tratat preliminar de pace, care a stat la baza tratatului înrobitor de la Buftea - București din 24 aprilie / 7 mai 1918, tratat imperialist, prin care nu numai că i se răpeau importante teritorii și i se nega independența, dar Germania, mai ales, tindea să facă din România o colonie a sa.

Semnarea armistițiului de la Focșani pe 26 noiembrie / 9 decembrie 1917 cu Puterile Centrale a însemnat întreruperea operațiunilor militare pe frontul românesc. Germania și aliații ei doreau începerea grabnică a tratatelor de pace încercând să profite de situația favorabilă creată lor în condițiile reușitei loviturii de stat bolșevice din 25 octombrie/ 7 noiembrie 1917 din Rusia. La 22 ianuarie/3 februarie 1918, mareșalul german August von Mackensen, comandantul suprem al trupelor Triplei Alianțe din România, a trimis un ultimatum guvernului Ion I. C. Brătianu. Autorul mesajului avertiza autoritățile românești că bazele armistițiului de la Focșani nu au fost respectate, iar raportul de forțe s-a schimbat fiind necesară începerea negocierilor de pace. În caz contrar comandantul prusac amenința cu reînceperea operațiunilor militare.¹ Puterile Centrale profitau astfel de izolarea politică și militară a României aflată practic singură în fața inamicului, lipsită de sprijin efectiv și eficient din partea aliaților.

Ion I. C. Brătianu era conștient de faptul că nu poate obține o pace onorabilă, date fiind legăturile sale încordate cu Germania și Austro-Ungaria. Acestea nu puteau trece cu vederea faptul că în august 1916, șeful P.N.L.

Generalul August von Mackensen.

August Mackensen s-a născut la 6 decembrie 1849, pe moșia Leipnitz. A urmat studiile gimnaziale la Torgau și le-a continuat la Halle. În 1869, după absolvirea liceului, s-a înrolat voluntar într-un regiment de husari, cu care a participat la bătălia de la Sedan, regimentul său fiind cel care l-a escortat pe împăratul Franței, Napoleon al III-lea. Devenit locotenent în armată, a avansat rapid în ierarhia militară, fără să fi făcut studii de specialitate sau să fi dat vreun examen. A fost remarcat de împăratul Wilhelm al II-lea și a ajuns comandant al Armatei I, fiind primul ofițer de înalt rang cu origine burgheză. Câțiva ani mai târziu, a fost înnoobilat și a rămas în suita împăratului. L-a însoțit pe acesta în mai multe țări din Orientul Apropiat, dar s-a preocupat îndeosebi de situația din Rusia și din Balcani. Von Mackensen a fost și un remarcabil cronicar militar, care a consemnat campania din 1870-1871 și a publicat o istorie a armatei prusace.

La sfârșitul primului război mondial trufașul mareșal August von Mackensen, cuceritorul Balcanilor, ocupant și guvernator militar al Bucureștiului și al sudului României, care dictase pacea de la Buftea, a fost oprit în gara Teiuș, din Ardeal, în retragere, de un pluton de români. Dat jos din tren, acesta a venit în capul gol în fața sublocotenentului Gavril Crișan, adjunctul căpitanului Florian Medrea, comandantul Gărzii Naționale de la Alba Iulia, și a fost lăsat să plece numai după un control riguros al felului cum trupa sa respecta condițiile de retragere și transport pe teritoriul românesc. Sunase ora demnității naționale, întruchipată în gara Teiuș, în 1918, de Gavrilă Crișan, un fiu de țărani români din satul Crăiești de lângă Turda.

antrenase România în război de partea Antantei. Conducătorul guvernului era conștient că încheierea păcii l-ar fi compromis în rândurile opiniei publice. De aceea Ionel Brătianu a fost obligat să prezinte demisia cabinetului său în fața suveranului. La 29 ianuarie / 10 februarie 1918 guvernul prezidat de Al. Averescu a depus jurământul în fața Regelui Ferdinand.² Aducerea la putere a noului minister s-a făcut cu acordul președintelui P.N.L. și al Regelui Ferdinand. Al. Averescu s-a angajat să respecte câteva condiții prealabile : “ 1) *Menținerea relațiilor cu Aliații.* 2) *Neacceptarea unei păci fără trei clauze : a) apărarea regelui și a Dinastiei. b) apărarea integrității teritoriale și menținerea granițelor din 1913. c) independența țării, onoarea și puterea oștirii*”.³

Pentru a-și întări baza politică, deoarece nu avea încă o formațiune politică proprie, Al. Averescu a trimis la București pe colonelul Ressel omul său de încredere, spre a lua legătura cu Al. Marghiloman, frații Constantin și Virgil Arion, Lupu C. Kostacki. Șeful cabinetului urmărea prin apropierea de conservatori, cunoscuți prin relațiile lor strânse cu forțele Triplei Alianțe să obțină condiții de pace cât mai favorabile. Oamenii politici din fosta capitală a României i-au refuzat însă colaborarea acuzându-l că are vederi antantofile.⁴ Personalitățile politice din București doreau, la rândul lor, să preia puterea politică fără vreo colaborare din afara partidului.

Generalul Al. Averescu a răspuns imediat ultimatumului german printr-un mesaj expediat mareșalului Mackensen. În acest document, șeful cabinetului român afirma cu demnitate și curaj că “*nu înțelegem a trata pacea decât în condiții care se pot admite între state independente*”.⁵ El a început tratativele de pace deși a primit sfatul de la Ion I. C. Brătianu să tergiverseze negocierile. La 5/18 februarie 1918 Averescu s-a deplasat la București unde s-a întâlnit cu Mackensen, pe care îl cunoștea de peste 20 de ani.⁶ Cei doi militari fuseseră colegi la Academia militară din Torino. La Buftea s-a deplasat o delegație alcătuită din Alexandru Papiniu și colonelul Ressel, devenit șeful de cabinet al noului premier.

Negocierile de pace au fost extrem de dificile întrucât reprezentanții Puterilor Centrale au fost deosebit de intransigenți. Otokar Czernin, ministrul de externe al dublei monarhii amenința chiar cu dezmembrarea României afirmând cu cinism “*o vom împărți între noi și Bulgaria. România va dispărea de pe harta Europei*”.⁷

Lipsa de solitudine din partea reprezentanților Triplei Alianțe era motivată de aceștia, în cadrul tratatelor, prin faptul că “*România este astăzi o țară învinsă și de aceea este natural că nu poate obține pacea decât cu unele sacrificii*”. Aceste sacrificii erau însă foarte grele deoarece : 1) Dobrogea, vechi pământ românesc, era cedată forțelor quadruplei alianțe, care se angajau să asigure României o cale de ieșire la mare ; 2) România era obligată să renunțe la crestele Carpaților dar și la o serie de teritorii cuprinse între Porțile de Fier și Valea Jiului respectiv Vatra Dornei și Câmpulung ; 3) Țara noastră era obligată să acorde o serie de concesiuni economice Germaniei și aliaților ei mai ales în problema cerealelor și petrolului 4) demobilizarea de către Regatul Român a cel puțin opt divizii ; 5) Misiunile militare aliate erau licențiate, dar li se asigura libera trecere.⁸

Șeful guvernului român a protestat energic împotriva clauzelor pe care Germania și Austro-Ungaria doreau să le impună. El a declarat că nu este de acord cu cedarea Dobrogei și nici a creștelor Carpaților, afirmând, cu ajutorul unor argumente de natură științifică, etnografică, arheologică, demografică și istorică, apartenența acestui teritoriu la România. Totodată el a subliniat că prevederile propuse nu pot fi acceptate datorită aspririi lor.⁹

Tot în cadrul acestor discuții s-a perfectat o întâlnire între Regele Ferdinand și O. Czernin în gara de la Răcăciuni, localitate aflată în județul Bacău. Evidențind acest lucru Constantin Kirițescu arată în monumentală sa sinteză dedicată Războiului de Întregire Națională următoarele : “*Pentru a nu se rupe tratativele Czernin solicită lui Averescu o întrevvedere cu Regele Ferdinand. Aceasta a avut loc în gara Răcăciuni*”.¹⁰

Întâlnirea s-a desfășurat în vagonul regal din gara Răcăciuni la 14/27 februarie 1918. Participant direct la eveniment, Al. Averescu nota în aceeași zi în memoriile sale : “*Era hotărât ca Regele să vie în automobil la Bacău*

și să primească pe Czernin în casa mea. Regele ar fi stat peste noapte la mine. Tot programul a fost schimbat însă. Suveranul a sosit la mine azi la ora 12,30. Eu l-am precedat cu trenul sosind aseară la Bacău. Am luat loc în trenul regal și am continuat spre sud. Întâlnirea va avea loc în gara Răcăciuni, deci Regele era înaintea lui Czernin. După întrevvedere monarhul se va întoarce la Iași”.¹¹

În cadrul întâlnirii O. Czernin a dovedit o foarte mare intransigență. El nu a fost dispus să facă nici cea mai mică concesie. Condițiile de pace erau cele prezentate anterior.

Numeroși contemporani au surprins atitudinea de mână forte a șefului diplomației austro-ungare. Constantin Argetoianu arată în amintirile sale că “Czernin a fost foarte dârz, n-a renunțat la niciuna din pretențiile sale (...). El a tratat pe rege ca sperjur, făcându-l cu ou și cu oțet, că bietul Ferdinand n-a putut decât să îngâine cuvinte fără rost și că a plâns ca un copil mic dojenit de guvernanta lui”.¹² Dincolo de ironia nedisimulată a lui C. Argetoianu desprindem momente grele, penibile prin care a trecut șeful statului român în cadrul amintitei întrevederi. La rândul său, C. Kirilșescu descrie astfel poziția inflexibilă a șefului diplomației austro-ungare: “Ministrul austriac adaugă amenințarea că în caz contrar (adică neacceptarea condițiilor transmise n.n.) fiind dată superioritatea militară a Puterilor Centrale, acum când întreg frontul de la Baltica la Marea Neagră e liber, dacă operațiunile războinice vor fi reluate în cel mult 6 săptămâni, România și Dinastia vor înceta a mai exista. Regele Ferdinand protestă împotriva condițiilor excesiv de grele și afirmă că nu se va găsi niciun guvern care să subscrie la cedarea Dobrogei”.¹³

Regina Maria, aflată alături de Rege în refugiul de la Iași scria, în jurnalul ei la 15/28 februarie 1918, despre rezultatul întrevederii Ferdinand – Czernin, cu nedisimulată revoltă: “Czernin de-abia a fost politicos (...) Nu dădu lui Nando nici un fel de nădejde. Condițiile se pare sunt cu neputință de primit, dar dacă nu ne învoim trebuie după părerea lor să fim șterși de pe fața pământului, țara noastră trebuie să dispară, trebuie să fie împărțită între Austria, Bulgaria și Turcia”.¹⁴

Un alt contemporan al evenimentelor, Al. Marghiloman, care cunoștea modul în care se derulau tratativele cu puterile Triplei Alianțe, descria pe larg întâlnirea de la Răcăciuni arătând: “De acord cu aliații, contele Czernin a făcut cunoscut Regelui condițiile la care împărțita Alianță ar fi gata să încheie pace cu România (...) După cum mi-a povestit în grabă Ladebur, Regele a plâns și a lăsat impresia că este în mâinile celor cu care se înconjoară (...). Șeful diplomației austro-ungare a atras atenția că dacă condițiile de pace propuse nu vor fi acceptate, România va fi ocupată printr-o campanie de 3-4 săptămâni”.¹⁵

Într-adevăr momentul era pentru Regele Ferdinand extrem de penibil. În fond întrevedere solicitată expres își avea stabilite punctele de presiune încă de mai înainte, vizând accelerarea procesului de încheiere a păcii pentru a se rezolva aspectul militar referitor la retragerea trupelor necesare pe frontul vest și realizarea obiectivelor economice în disperata situație din Germania și Austro-Ungaria de la acea oră.

Aflat în preajma sa, I. G. Duca nota cu vădită compasiune în jurnalul său: “Sărmanul mărturisea pe urmă că numai datoria către țară l-a făcut să treacă peste simțământul său de demnitate de om și că niciodată n-a avut impresia că îndatoririle lui regale îi impun un sacrificiu mai dureros”. Cunoscutul lider liberal sublinia în continuare că “Czernin s-a prezentat în uniformă cu Toison d’Or la gât și cu un aer de condescendență care făcea întâlnirea și mai penibilă. Audiența a durat vreo 20 de minute (...). În fața acestei atitudini agresive Ferdinand a fost foarte circumspect în răspunsurile lui s-a mărginit să spună că condițiile sunt prea aspre, că România nu poate respira fără Dobrogea, că cel mult s-ar putea discuta în ceea ce privește Cadriaterul dobândit de noi prin pacea de la București”.¹⁶

Comunicatul guvernului, publicat în presă afirma că au avut loc convorbiri preliminare între guvernul Averescu și reprezentantul Puterilor Centrale. Documentul sublinia că s-au derulat discuții între Regele Ferdinand și ministrul austriac de externe, O. Czernin, care a făcut cunoscut regelui condi-

▲ **Bratianu, Ion I. C.** (zis și Ionel) (1864-1927, n. Florica, azi Ștefănești), om politic. Fiul lui Ion C. Bratianu. Președinte al Partidului Național-Liberal (1909-1927); de mai multe ori ministru și prim-ministru (1908-1910, 1914-1918, 1918-1919, 1922-1926 și iunie-noiembrie 1927).

A avut un rol important în activitatea politică pentru desăvârșirea unității statale; a contribuit la orientarea politicii externe a României spre Franța și Anglia; a inițiat numeroase reforme, menite să întărească pozițiile economice și politice ale burgheziei române. Șeful delegației române la Conferința de pace de la Versailles (1919- 1920). A promovat o politică potrivnică intereselor Partidului Comunist Român, partid care a și fost scos în afara legii.

▲ **Contele Ottokar Czernin** (1872-1932), ministrul plenipotențiar al Austro-Ungariei la București (1913-1916), apoi ministru de externe al dublei monarhii (1916-1918).

▲ Constantin Argetoianu
în uniformă de diplomat.

Constantin Argetoianu (1871, Craiova - 6 februarie 1952, Sighet) a fost om politic român și prim-ministru al României între 28 septembrie 1939 și 23 noiembrie 1939 din partea Partidului Național Liberal. După studii universitare la Paris a intrat în diplomatie. Din 1898 până la declanșarea primului război mondial, Argetoianu a fost atașat, secretar, prim-secretar, consilier la legațiile române din Constantinopol, Roma, Viena, Paris. A fost, de asemenea, și șeful delegației române la preliminariile de pace de la Bufta, din 1918, la sfârșitul primului Război Mondial.

A fost arestat de comuniști și închis la Închisoarea Sighet, împreună cu importanți lideri ai PNL și alte personalități marcante ale României interbelice. A murit fără judecată, la închisoarea Sighet în 1952.

Editura Humanitas a publicat un volum de memorii intitulat Memorii. Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri, editat și cu o prefață de Stelian Neagoe, o analiză a societății din România, cunoscută pentru criticile aspre aduse mai multor figuri politice românești.

▲ Constantin Argetoianu deținut
la Închisoarea Sighet.

țiile în care *„Alianța ar fi gata să încheie pace cu România. Regele Ferdinand a cerut un scurt răgaz care i-a fost acordat. De răspunsul regelui atârână dacă situația pacifică va fi posibilă”*.¹⁷

Autoritățile germano-austro-ungare au cerut guvernanților români grăbirea semnării păcii. Richard von Kuhlmann, ministrul celui de al II-lea Reich a expediat un nou ultimatum cabinetului Al. Averescu. Documentul avertiza că *„dacă până la 17 februarie/3 martie 1918 ora 12 nu au fost acceptate necondiționat aceste pretenții din acel moment armistițiul se consideră anulat”*.¹⁸

Regele Ferdinand a convocat trei consilii de Coroană. Primul a avut loc în 17 februarie, al doilea a doua zi, iar ultimul la 19 februarie 1918, însă acestea nu au rezolvat problema încheierii tratatului de pace. Tot acum împăratul Austro-Ungariei, Carol, a trimis o scrisoare șefului statului român care conținea prevederile provizorii ale tratatului. În cazul în care pretențiile formulate nu erau primite *„cei doi împărați vor părăsi pe Rege și întreaga lui Dinastie”*.¹⁹

Sub presiunea străină, la 20 februarie/5 martie 1918, C. Argetoianu, împuternicitul guvernului a încheiat la Bufta, în casa lui Barbu Știrbei, cu reprezentanții împătritei Alianțe : Kuhlmann (Germania), O. Czernin (Austro-Ungaria), Munciloff (Bulgaria) și Taalat Bey (Turcia) tratatul preliminar de pace. Documentul conținea prevederi grele impuse României : 1) Dobrogea era cedată Puterilor Centrale, care asigurau țării noastre o cale de ieșire la mare, un drum comercial până la Marea Neagră. 2) Se admiteau în principiu și modificările de frontieră pe crestele Carpaților. 3) Se acceptau, tot în principiu, stabilirea raporturilor economice conform situației. 4) România va demobiliza cel puțin opt divizii din armata ei actuală, această demobilizare se va face în înțelegere cu Mackensen. Restul armatei se va demobiliza după terminarea războiului. 5) Regatul român se obliga să dea tot sprijinul posibil trecerii trupelor Puterilor Centrale și însoțitorilor lor. 6) Misiunile aliate din România urmau să fie expulzate, iar România trebuia să părăsească toate teritoriile ocupate din Austro-Ungaria.

Articolul final stabilea că *„tratatul va fi aplicat imediat în patru zile începând de la 5 martie 1918”* și că *„Se vor încheia tratate speciale cu fiecare putere în baza acestui tratat semnat la Bufta”*.²⁰

Tratatul preliminar de pace avea, fără nici o îndoială, un caracter înrobitor, aservind România, din punct de vedere economic și politic, forțelor Triplei Alianțe.

Ținând cont de realitățile momentului, la începutul lunii martie 1918 Misiunea militară franceză condusă de generalul Henri M. Berthelot a fost nevoită să se întoarcă în Occident. La festivitățile prilejuite de tristul eveniment au participat familia regală, membrii fostului cabinet liberal, ministrul de război din guvernul Averescu. Martor al evenimentului, I. G. Duca nota în amintirile sale că : *„Plecarea s-a făcut într-o atmosferă de explicabilă îndurerare, aproape toată lumea plângea, regele, regina dădeau prin prezența lor despărțirii toată solemnitatea cuvenită”*.²¹ C. Argetoianu afirma în memoriile sale cu vădită tristețe : *„Lumea adânc umilită de condițiile păcii impuse de împrejurări vedea în plecarea misiunii străine înainte de toate a Misiunii franceze pecetluirea prăbușirii noastre”*.²² La rândul său, Radu R. Rosetti folosea același ton pesimist în cartea sa de rememorări unde arăta : *„ca și imensa majoritate a lumii aflată atunci la Iași, începând cu Regele și cu Regina am văzut cu mâhnire plecarea camarazilor aliați care ne fuseseră tovarăși la bine și la rău timp de 17 luni de la care mi-am luat ziua bună în zilele ce au precedat plecarea, zile pline de mari emoții”*.²³

Și în rândurile francezilor tristețea și durerea își făceau simțită prezența. Șeful de stat major al misiunii, generalul Pétain, pe atunci colonel, înfățișa în amintirile sale acest moment care a prilejuit *„manifestații emoționante. Cei care și-au pus în Franța toate speranțele și întreaga credință, cei care au măsurat fidelitatea sprijinului sau și valoarea sentimentelor sale pentru România cei care aveau încă încredere în victoria aliaților ne vedeau îndepărtându-ne cu disperare”*.²⁴ Însuși generalul H. M. Berthelot a fost profund mișcat de însemnătatea momentului. El nota în jurnalul său pe 9 martie 1918 (stil nou) următoarele : *„Această seară este în mod deosebit tristă. Cer coborât și negru. Fulgi de zăpadă care se topesc și fac noroi gros. În-*

tregul Iași a venit să-și ia rămas bun, începând cu miniștri aliați și alți câțiva generali și doamna Prezan, aproape 100 de ofițeri. Un mare număr de doamne nu s-au temut să înfrunte vremea umedă pentru a ne mai vedea încă odată. Regele, regina, toată familia regală au venit la plecarea noastră să exprime regretul tuturor pentru că îi părăsim. Regele este dărâmat și nu mă pot abține să-i spun un macte anima de circumstanță. În momentul în care trenul șuieră strig un <<La revedere>> pe care toți îl repetă până când totul dispăre în ceață !²⁵

Membrii misiunii militare franceze s-au îndreptat prin Rusia spre patrie. Ei au atras grupuri de prizonieri transilvăneni aflați în țara vecină. La Samara, de exemplu, un grup de ofițeri din corpul voluntarilor români în frunte cu Voicu Nițescu a luat legătura cu șefii misiunii franceze, încadrându-se în armata Franței.²⁶

Românii din Paris s-au pronunțat împotriva tratatului preliminar de pace dezvăluind caracterul lui spoliator în cadrul unor întruniri publice sau în presa occidentală. Ei au semnat două ample memorii pe care le-au expediat guvernului român și Regelui Ferdinand. Documentele erau iscălite de 62 de personalități politice, culturale și științifice românești precum : P. Brătășanu,²⁷ Simion Mândrescu, Ermil Pangrați, Orest Tafrali, Aureliu M. Eliescu, Traian Lalescu, Constantin Mille, Ioan Ursu condamându-se tratatul preliminar de pace. Acesta din urmă era apreciat drept „o atingere a idealului nostru național”. Ei și-au exprimat convingerea că guvernul și șeful statului vor face toate eforturile „pentru a salva onoarea și independența țării”.²⁸

În contra tratatului preliminar de pace s-au pronunțat și românii americani. La 17 februarie/3 februarie 1918 a avut loc la Chicago o impunătoare adunare la care au participat câteva mii de oameni. La manifestație a participat și șeful Legației României din Washington dr. Constantin Angelescu.²⁹ De asemenea la Congresul românilor americani de la Youngstown din 9-10 martie 1918 s-a condamnat cu fermitate tratatul preliminar de pace. Cu acest prilej s-a hotărât ca Episcopia românilor din S.U.A. să fie scoasă de sub jurisdicția Mitropoliei Ortodoxe de la Sibiu deoarece aceasta era condusă de controversatul mitropolit Vasile Manora și să treacă în subordinea celei de la București.

Vorbitorii între care amintim pe dr. C. Angelescu, judecătorul G. W. Carew, deputatul american John Cooper, au evidențiat sacrificiile și lupta românilor împotriva cotropitorilor germani exprimându-și încrederea că victoria va fi a aliaților.³⁰

După discursuri, cei prezenți au adoptat o rezoluție pe care au înaintat-o președintelui S.U.A. Woodrow Wilson. Documentul încunoștința pe șeful executivului de la Casa Albă că Episcopia Ortodoxă a Românilor americani a trecut sub jurisdicția Mitropoliei de la București. În felul acesta s-a rupt orice legătură cu Ungaria și guvernul ei. Semnatarii rezoluției își exprimau cea mai profundă recunoștință și adâncul respect față de puternica țară a libertății în care trăiau. Ei erau convinși că „prin sacrificiile armatei americane, națiunile mici își vor obține independența, iar cele patru milioane de români transilvăneni aflați sub stăpânire maghiară vor fi eliberați și se vor uni cu România”.³¹

Autoritățile aliate în special anglo-franceze făceau însă doar promisiuni. Chiar în data semnării tratatului preliminar regele Marii Britanii George al V-lea îi scria suveranului României „Îmi dau seama pe deplin de situația creată în care vă aflați dv. și eroica dv. Armată. Guvernul meu și aliații noștri francezi fac și vor face tot ce le stă în putință pentru a vă acorda ajutor, iar în Rusia s-au făcut eforturi deosebite, pentru a vă feri de pericolul din această zonă. De aceea vă recomand călduros cu toată seriozitatea să vă mențineți până la capăt această fermitate și rezistență care au constituit un exemplu pentru noi toți (...). Sunt convins că învingătorii de la Mărășești nu vor accepta niciodată – fără un efort extraordinar dictatul unui dușman implacabil și nemilos. Un astfel de efort va consacra pentru totdeauna această frăție care unește cavaleriasca dumneavoastră armată cu acelea ale Națiunilor Aliate”.³²

Dincolo de oferirea exilului în Rusia pentru familia regală se exprima clar

Palatul Știrbei - Buftea**Note:**

¹ Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare se va cita ANIC), fond Casa Regală “D”, dosar 5/1918, f. 6-7.

² Ibidem, f. 8.

³ ANIC, fond Casa Regală, dosar 7/1918, f. 23.

⁴ Ibidem; vezi și Biblioteca Academiei Române, Secția Manuscrise (în continuare se va cita BAR, Secția Mss., Arh. C. Argetoianu, mapa I, acte 8-9.

⁵ ANIC, fond Casa Regală “D”, dosar 5/1918, f. 2.

⁶ Petre Otu, *Mareșalul Alexandru Averescu – militarul, omul politic, legenda*, București, Editura Militară, 2005, p. 207.

⁷ ANIC, fond Casa Regală “D”, dosar 5/1918, f. 4 ; “*Îndreptarea*”, I, nr. 13, din 28 aprilie 1918.

⁸ ANIC, fond Casa Regală “D”, dosar 5/1918, f. 25.

⁹ Ibidem ; vezi și *Destăinuirile Contelui Czernin cu două documente secrete. Raport confidențial către Împăratul Austriei*, București, 1918, p. 27.

¹⁰ C. Kirițescu, *Istoria Războiului pentru Întregirea României 1916-1919*, ed. a III-a, vol. III, București, 1925, p. 234.

dorința de se rezista până la distrugere totală a României în speranța unui alt respiro pe frontul vest, după cel de la 1916 de la Verdun.

Totuși aliații erau departe și puțini capabili să susțină România. Tratatul preliminar de pace a fost semnat, prin urmare, în condiții nu tocmai favorabile. România fiind, așa cum am mai menționat, izolată pe plan internațional. Clauzele erau grele. Din aceste motive generalul Al. Averescu s-a văzut nevoit la 27 februarie/12 martie 1918 să prezinte demisia cabinetului său, Regelui Ferdinand.³³ Chestiunea este mai complicată dincolo de demisia unui cabinet pe timp de război sau ca urmare a unei crize deosebite.

Încercând să justifice acest act, C. Argetoianu, intim al primului ministru, arată că „aprobarea tuturor condițiilor ne-ar fi răpit libertatea și onoarea”.³⁴ Un alt ministru din cabinetul demisionar, Mihai Cantacuzino declara într-un interviu acordat unui ziar al vremii că guvernul din care făcuse parte a fost stânjenit în conducerea tratativilor de pace fiind „pus în imposibilitatea de a lucra cu siguranță și seninătate care îi erau neapărat trebuincioase în îndeplinirea grelei sale misiuni”.³⁵ De înlăturarea generalului Averescu nu a fost se pare străin nici Ion I. C. Brătianu. Comentând acest eveniment, N. Iorga nota : ”Astfel, în martie, generalul a fost pur și simplu demis în favoarea lui Marghiloman (...). Brătianu - continua istoricul – stătea gata să retragă la momentul oportun cea ce acordase acelor”.³⁶

La demisia cabinetului averescan au contribuit și Puterile Centrale. Sesizând acest lucru, Charles Wopicka, ministrul S.U.A. la Iași, consemna în memoriile sale că „germanii au preferat să înlocuiască guvernul generalului Averescu care nu era favorabil propriilor interese”.³⁷

După părăsirea puterii de către generalul Al. Averescu, la conducerea țării a venit Al. Marghiloman care trebuia să încheie o pace în condiții cât de cât acceptabile.

¹¹ Mareșal Al. Averescu, *Notițe zilnice din război*, vol. II (1916-1918). *Războiul nostru*, ediție de Eftimie Ardeleanu și Adrian Pandea, București, Editura Militară, 1992 p. 252.

¹² Constantin Argetoianu, *Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, vol. IV/5 (1917-1918), ediție de Stelian Neagoe, București, Editura Humanitas, 1993, pp. 169-170.

¹³ C. Kirîțescu, op. cit., vol. III, p. 224 ; C. I. Stan, *Preliminariile politico diplomatice de la Buftea - București. Întâlnirea de la Răcăciuni Regele Ferdinand – O. Czernin*, în "Mousaios", VI/2001, p. 309.

¹⁴ Regina Maria, *Povestea vieții mele*, vol. II, ediție de Ioana Cracă, București, Editura Eminescu, 1991, p. 371.

¹⁵ Al. Marghiloman, *Note politice*, vol. III, ediție de S. Neagoe, București, Editura Machiavelli, 1994, pp. 91-92.

¹⁶ I. G. Duca, *Memorii*, vol. IV, Războiul, partea a II-a (1917-1919), ediție de Stelian Neagoe, București, Editura Machiavelli, 1994, p. 86.

¹⁷ "Independence Roumanie", an 40, nr. 12.890, din 17 februarie/2 martie 1918.

¹⁸ A.N.I.C., fond Casa Regală "D", dosar 5/11918, f. 21-22; Bertrand Auerbach, *L'Autriche et la Hongrie pendant la guerre Aout 1914 – Novembre 1918*, Paris, Payot, 1925, p.

466.

¹⁹ Ibidem; *Destăinuirile Contelui Czernin...*, p. 27.

²⁰ ANIC, fond Casa Regală, dosar 10/1918, f. 1.

²¹ I. G. Duca, op. cit., p. 93 ; C. I. Stan, *Plecarea misiunii franceze din România*, în „Revista de istorie militară”, nr. 2/1992, p. 10.

²² C. Argetoianu, op. cit., vol. VI/1918, București, Editura Machiavelli, 1995, pp. 10-11.

²³ Radu Rosetti, *Mărturisiri. 1914-1919*, ediție de Maria Georgescu, București, Editura Modelism, 1997, p. 230.

²⁴ General Petin, *La drame Roumanie, 1916-1918*, Paris, Payot, 1932, p. 154.

²⁵ General Henri M. Berthelot, *Jurnal și corepondență 1916-1918*, ediție de Gh. I. Florescu, Iași, Editura Cronica, 1997, p. 288.

²⁶ ANIC, fond General Dumitru Iliescu, dosar 34/1918, f. 10.

²⁷ Cu o contribuție economică uriașă pe lângă Comitetul Național Român de la Paris, în contracararea acțiunilor propagandistice maghiare, omul politic, prea puțin cunoscut, care a fost Pavlică Brătășanu va sfârși, după 1950, în teribila închisoare de la Pitești.

²⁸ Biblioteca Națională a României, Colecții speciale, fond Saint Georges, Arh. Ermil Pangrati, pachet LXXXV, dosar 5, f. 30.

²⁹ B A R, Secția mss., Arh. Dr. C. Angelescu, mapa XXI, mss. 18 ; vezi și „America”, Cleveland, Ohio, XII, nr. 37, din 19 februarie 1918.

³⁰ ANIC, fond Ioan Podea, dosar 101/1914 - 1923, f. 55.

³¹ Ibidem, f. 56 ; vezi și Gelu Neamțu, *Un prolog al marii uniri. Adunarea Națională a românilor americani din 9 martie 1918 de la Youngstown - Ohio*, în „Anuarul Institutului de istorie Cluj - Napoca, tom. XXXIII/1994, pp. 157-170.

³² Cf. Neculai Moghior, Ion Dănăilă, Vasile Popa, *Ferdinand I văzut de contemporanii săi*, București, Editura Militară, 2006, pp. 146-147.

³³ ANIC, fond Casa Regală, dosar 6/1918, f. 1 ; C. I. Stan, *România în anul 1918. Context intern și internațional*, București, Editura Paideia, 2004, p. 81.

³⁴ ANIC, fond Casa Regală, dosar 8/1918, f. 1.

³⁵ „Acțiunea Română”, Iași, II, nr. 357, din 7 martie 1918.

³⁶ N. Iorga, *Orizonturile mele. O viață de om. Așa cum a fost*, vol. II, București, Editura V. Stroilă, 1934, pp. 292-293.

³⁷ Charles J. Wopicka, *Secrets of the Balkans. Seven years of a Diplomat's Life in the Storm centre of Europe*, Chicago, R. Mc. Naleyand - Company, 1921, p. 179.

CineMagia

Triunghiul morții

Realizat cu un buget impresionant pentru o producție românească, "Triunghiul morții" reconstituie dramaticele momente de la Mărășești, Mărăști și Oituz din anul 1918. Pe lângă impresionantele scene de luptă, filmul capătă consistență în primul rând datorită a două personaje: mareșalul Averescu (Sergiu Nicolaescu) și Ecaterina Teodoroiu (Ilinca Goia).

Departate de a se rezuma la istoricele zile din 1918, "Triunghiul morții" surprinde în întregime contextul social și politic al acelor vremuri. Secvențele care prezintă realitățile dinaintea războiului culminează, datorită succesiunii reușite a planurilor narrative, cu faptele de vitejie ale Armatei Române. Filmul dezvăluie și culisele politice și militare ale României acelor timpuri, cu mici abateri de la adevărul istoric.

"Războiul pune față în față energii umane nemăsurate, grupări militare cu scopuri opuse și înzestrare diferită. Tânăra oștire română, condusă de generali ca Averescu, Prezan, Cristescu, Grigorescu și alți ofițeri români (precum mr. Antonescu) are în față vestita armată germană, condusă de Hindenburg, Makensen, Falkenheym, Kleiss, cpt. Rommel. La ei se refugiază col. Sturza, convins, ca și politicianul progerman Petre Carp, de victoria finală a armatei germane. Trădarea lui, ca și aceea a lt.col. Crăiniceanu, nu va fi iertată nici de regele Ferdinand, făuritorul României Mari și nici de comandatul lui direct, intrasingentul general Averescu. Sturza scapă cu fuga, dar Crăiniceanu va fi dus în fața plutonului de execuție, plătind astfel cu viața trădarea de patrie." - Sergiu Nicolaescu

▲ Sergiu Nicolaescu, alias Mareșalul Averescu, împreună cu Ștefan Bănică Jr. și Mihai Constantin în filmul *Triunghiul morții*. Regia: Sergiu Nicolaescu

Bătălia Sibiului

Cimitirul din Dealul Dăii nu este o lucrare monumentală, dar el reprezintă un simbol al cultului pentru eroi și o pagină scrisă cu sânge de ostașii Regimentului 48 Infanterie Buzău, căzuți în luptele din septembrie 1916 în istorica bătălie pentru apărarea trecătorii Turnu Roșu care, în limbajul istoricilor militari, este denumită și bătălia Sibiului.

Pe un stâlp din beton este dăltuit un epitaf: „Eroi fără nume în fața voastră ne închinăm covârșiți de evlavie admirațiune. Voi ați biruit moartea dându-ne nouă viață, în veci fie preamărită jertfa voastră frați necunoscuți adusă din plin pentru mântuirea noastră“.

Ostașii Regimentul 48 Infanterie Buzău și-au vărsat din belșug sângele lor, pe câmpul de luptă, în atacul de noapte de la Rotenberg (Roșia), Daia și Noul Săsesc (N-E de Sibiu) pentru întregirea neamului românesc. În zorii zilei de 9 septembrie 1916, fiii Buzăului au plecat la luptă, de unde din 68 de ofițeri și 3.600 trupă, la apelul de seară au mai răspuns prezent numai 15 ofițeri și 800 de soldați, restul își dăduseră tributul de sânge (2853), cinstind din belșug cu sângele lor, numele de buzoian.

Regimentul 48 Infanterie Rezervă s-a înființat la 1 aprilie 1914 în Buzău; în 1917 s-a contopit cu Regimentul 49 Infanterie din Râmnicu Sărat, formând Regimentul 48/49 Infanterie. În 1923 a fost demobilizat, iar în septembrie 1939, reactivat doar pentru un an. (C.D.)

Primul Război Mondial

De la romantism, la tranșee

**Primul Război Mondial a fost un conflict la scară mondială, izbucnit ca urmare a contradicțiilor dintre marile puteri imperia-
liste în lupta pentru reîmpărțirea sferelor de influență și pentru aca-
pararea de teritorii și colonii străine.**

În 28 iulie 1914 Austria a atacat Serbia (în 23 iulie 1914 Serbia primise ultimatum de la Austria), în 3 august 1914 Germania a invadat Belgia. În 6 martie 1917 America intră în război. În 11 noiembrie 1918 ora 11 dimineața războiul a luat sfârșit. Denumirea Primul Război Mondial nu a fost folosită decât după 1939, după izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial, până atunci fiind cunoscut ca Marele Război sau Războiul Mondial. Combatanții războiului au fost Aliații și Puterile Centrale. Nici un conflict anterior nu a mobilizat atâția soldați și nici nu a implicat atâtea părți în câmpul de luptă. La finalul său, acesta a devenit al doilea conflict în lista celor mai sângeroase conflicte notate de istorie (după Rebeliunea de la Taiping). Douăzeci de ani mai târziu însă, cel de-al Doilea Război Mondial va face și mai multe victime.

O caracteristică a Primului Război Mondial o constituie folosirea strategică pe scară largă a tranșeeleor ca linii de apărare pe frontul de vest, acestea întinzându-se începând cu Marea Nordului și continuând până la granița cu Elveția. Mai mult de 9 milioane de persoane au fost ucise pe câmpurile de luptă ale războiului, iar pe lângă acestea, mai mulți își pierd viața în spatele liniilor frontului datorită lipsei resurselor de bază - mâncare, căldură sau combustibil, mobilizate cu prioritate pentru alimentarea armatelor - și a genocidului comis sub acoperirea numeroa-

selor războaie civile și conflicte interne (spre exemplu genocidul armenian).

Avansul tehnologic câștigat odată cu revoluția industrială a secolului XIX se regăsește în creșterea puterii distructive a armelor și în diversificarea modalităților de atac aflate la îndemâna strategilor vremii. Astfel, în Primul Război Mondial au loc primele bombardamente aeriene din istorie, iar în jur de 5% din victime (a căror cauză directă a fost războiul) au fost civili – în cel de-al Doilea Război Mondial procentul va urca la 50%.

Primul Război Mondial s-a dovedit a fi o ruptură decisivă cu vechea ordine mondială, marcând încetarea finală a absolutismului monarhic în Europa. Patru imperii au fost doborâte: cel German, cel Austro-Ungar, cel Otoman și cel Rus. Cele patru dinastii ale lor, Hohenzollern, Habsburg, Otoman și Romanov, care au avut rădăcini ale puterii încă din timpul cruciadelor, au căzut după război.

Eșecul de a rezolva crizele postbelice a contribuit la ridicarea fascismului în Italia, nazismului în Germania și la izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial. Războiul a catalizat revoluția bolșevică, cea care avea să inspire mai târziu revoluții comuniste în diferite țări, precum China sau Cuba, și să creeze baza pentru Războiului Rece dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii. În est, căderea Imperiului Otoman a pavat calea spre democrația modernă a statului succesor, Turcia. În Europa Centrală s-au născut state noi, precum Cehoslovacia sau Iugoslavia, iar Polonia a fost recreată.

România și Italia în anii primului război mondial

Încă de la începutul Războiului Mondial, între România și Italia, până la 1914 membre ale grupării Puterilor Centrale, s-a produs o apropiere dorită de oamenii politici din cele două state. *"Un acord între Italia și România ni se pare foarte dorit"*, transmitea baronul Carlo Fasciotti, acreditat la București, la 12 august 1914, șefului Consulei, marchizul Antonio di San Giuliano. I.C.Brătianu dorea ca România, împreună cu Italia, să constituie o alianță capabilă să determine Antanta să accepte și să sprijine realizarea dezideratelor naționale ale celor două țări. La 23 septembrie 1914, Brătianu a acceptat textul acordului propus de San Giuliano, opinând că acesta co-

◀ **Arhiducele Francisc Ferdinand** al Austriei (n. 18 decembrie 1863 – d. 28 iunie 1914). Pe data de 28 iunie 1914 Franz Ferdinand, arhiduce al Austriei și moștenitor al tronului Austro-Ungariei, a fost asasinat la Sarajevo de Gavrilo Princip, un student sârb bosniac. Acesta a făcut parte dintr-un grup de cincisprezece asasini, susținuți de Mâna Neagră, o societate secretă fondată de naționaliști pro-sârbi, cu legături în armata Serbiei.

▲ În sensul acelor de ceasornic de sus: un biplan britanic, Sopwith Camel, un tanc Mark I britanic trecând peste tranșee, scufundarea marinei regale pe câmpul de luptă datorită unei mine în Bătălia Dardanelelor, un echipaj cu mitraliera Vickers și mască de gaze.

Dreapta:

Atentatul de la Sarajevo. Desen din presa vremii.

Jos

Gavrilo Princip - asasinul lui Franz Ferdinand. Omorul a fost cauza imediată care a declanșat războiul.

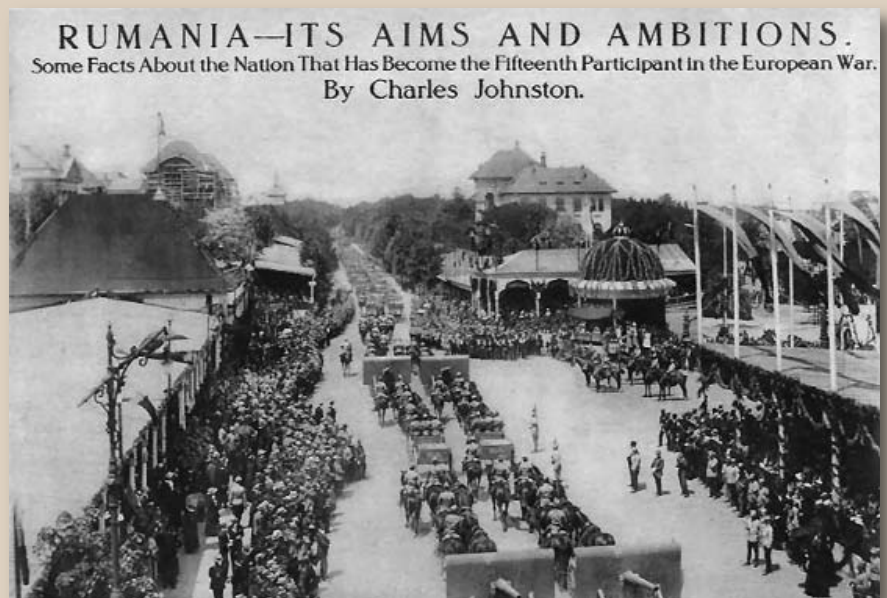
respundea "integral sentimentelor și dorințelor poporului român." Carlo Fasciotti scria Consultei că era necesar un angajament formal de informare "asupra propunerilor ce ni se fac". Acordul încheiat, care marca o etapă importantă în relațiile bilaterale, obliga cele două țări să nu iasă din neutralitate fără a se informa în prealabil, să păstreze contact și să se consulte în probleme de interes reciproc, României recunoscându-i-se drepturile asupra Transilvaniei. www.wikipedia.ro

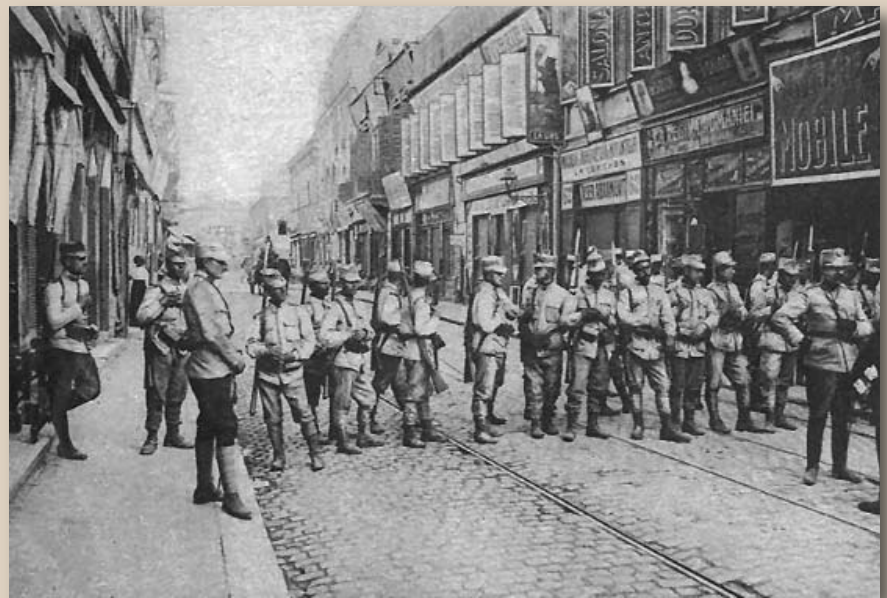
▲ Poster de propagandă britanic legat de intrarea României în război.

▲ Viziunea unui caricaturist francez asupra modului în care britanicii urmau să se folosească de casca model prusac.

▲ Obiectivele și ambițiile României. România a devenit al 15-lea participant în războiul european. Foto: regele Ferdinand trece în revistă unități de artilerie grea în București.

▲ Soldați români pe străzile Bucureștiului.

▲ Un grup de ofițeri români într-o cazarmă

Pe urmele eroilor uitați

Armata a 2-a în Primul Război Mondial

----- Col. dr. Mircea Tănase,

Școala de Aplicație a Forțelor pentru Operații Speciale Buzău

Comandamentul 2 Operațional Întrunit "Mareșal Alexandru Averescu" este purtătorul tradiției Armatei a 2-a, cea care a luat ființă în timpul primului război mondial și a participat cu glorie la ambele conflagrații. Astăzi își asumă rolul de conducere a operațiilor întrunite de nivel operativ în teatrele de operații.

▲ Statuia mareșalului Alexandru Averescu de la Mărăști.

Mausoleul Eroilor (1916-1918), amplasat în Câmpul istoric Mărăști, comuna Răcoasa, este monument istoric de valoare națională și universală, înscris în listele patrimoniului cultural național pe anul 2004 cu numărul de ordine 397 nr. COD-VN-IV-m-A-06632.

Panteon al Eroilor Neamului, Mausoleul de la Mărăști, ansamblu dedicat memoriei celor căzuți în luptele din vara anului 1917, a fost realizat la **inițiativa unor ofițeri și generali ai Armatei a 2-a**, care au pus bazele "Societății Mărăști". Mausoleul s-a înălțat la cota 536 unde s-au purtat luptele.

Piatra fundamentală care a inaugurat lucrările Mausoleului (operă a arhitectului Pandele Șerbănescu), a fost pusă la 10 iunie 1928, în cadrul unei ample comemorări a eroilor, în prezența generalilor Averescu și Mărgineanu. Criptele impresionantului edificiu adăpostesc osemintele a peste 20.000 de soldați care și-au dat viața în luptele de pe platoul Mărăștilor.

Din punct de vedere arhitectural și plastic, concepția realizării este considerată unicat în Europa.

După o neutralitate de 2 ani, în vara anului 1916, România a intrat în Primul Război Mondial alături de statele Antantei. Concomitent cu această opțiune, Marele Stat Major român a pus în aplicare ipoteza "Z", care însemna, în esență, trecerea la ofensivă în Transilvania cu o grupare de forțe compusă din trei armate desfășurate în dispozitiv în formă concavă, cu deschiderea spre vest, de-a lungul Carpaților Răsăriteni și Meridionali.

Prin Înaltul Decret nr. 2784, semnat de regele Ferdinand al României, în noaptea de 14/15 august 1916 au fost înființate cele trei armate române – 1, 2 și 4 (de Nord) – pentru a fi angajate în această operație strategică pentru eliberarea Transilvaniei pe întregul front. Misiunea acestora era de a pătrunde pe direcții multiple în Podișul Transilvaniei și în Banat și, dezvoltând ofensiva în adâncime, să iasă prin Poarta Someșului și Poarta Mureșului, în Câmpia Tisei și a pune stăpânire, în misiune următoare, pe zona de aprovizionare a armatelor austro-ungare în regiunea Dunării Mijlocii și Budapesta. S-a recurs astfel la manevra strategică pe direcții exterioare multiple cu o grupare de forțe care reprezenta aproximativ 80 % din efectivul mobilizat de 850.000 de oameni, din care 650.000 pentru armata de operații, în timp ce pentru trecerea parțial la apărare pe frontul de sud s-a destinat Armata a 3-a, care însuma 20 %, cu toate că fâșia ei de acțiune avea o dezvoltare frontală apropiată de cea a armatelor 1, 2 și 4. Scopul vădit al materializării loviturii principale în această operație ofensivă strategică a fost eliberarea unui teritoriu național cu o suprafață de peste 102.000 km pătrați, de fapt a provinciei istorice Transilvania.¹

În primul eșalon se găsea Armata a 4-a, comandată de generalul Constantin Prezan, pe o direcție importantă și cu o misiune eminentă ofensivă, ea trebuind să cucerească cel mai dificil lanț muntos din ansamblul carpatin românesc, să pătrundă spre vest pe un front de aproximativ 300 km și, dezvoltând ofensiva spre cursul mijlociu al Mureșului, să întoarcă apărarea austro-ungară din fața Armatei a IX-a ruse, la dreapta, și din fața Armatei a 2-a române, la stânga. Potrivit concepției operației strategice, după ieșirea din lanțul muntos, grupurile de acoperire ale armatelor a 4-a și a 2-a trebuiau să se constituie în câte două avangărzi puternice pentru fiecare armată și să asigure trecerea nestingerită a Carpaților Răsăriteni și Meridionali de către forțele principale și concentrarea acestora în partea de est a Podișului Transilvaniei. Ulterior, datorită convergenței direcțiilor principale de acțiune, cele trei armate trebuiau să iasă pe cursul mijlociu al Mureșului pe un front de 250 Km sau pe Munții Apuseni. Ieșirea în scurt timp pe aceste aliniamente, îndeosebi pe ultimul, nu numai că ar fi permis organizarea unei apărări puternice, dar făcea posibilă o importantă economie de forțe și mijloace, care ar fi putut fi întrebunțate pe alte direcții.²

Astfel, în urmă cu 90 de ani, în noaptea de 14/15 august 1916, în conformitate cu "Planul de mobilizare pentru anii 1916-1917" și prevederile "Ipotezei Z", din ordinul Comandamentului suprem român, au fost chemate sub drapel, alături de toate forțele militare române, și cele ale Armatei a 2-a.

Ordinul nr.40 al Marelui Cartier General, din 15 august 1916 constituie actul său de naștere. Acesta prevedea ca începând cu ziua de 18 august 1916 toate trupele și serviciile prevăzute prin lucrările "Ipotezei Z" să treacă sub ordinele superioare ale Comandamentului Armatei a 2-a, al cărei cartier general se va găsi instalat, până la terminarea mobilizării, în localul Școlii de artilerie și geniu din București.

Compunerea de început a Armatei a 2-a însemna Corpurile 2 și 3 Armată și Brigada 3 Călărași, care întruneau un total de 78 batalioane de infanterie, 12 escadroane de cavalerie și 71 baterii de artilerie. Prin același Înalt Decret N° 2784 din 14/VIII/1916", la comanda sa a fost numit generalul de divizie Alexandru Averescu (14.08-26.08.1916; 26.09.1916-30.01.1918), cel care avea să se acopere de glorie în luptele de la Mărăști din vara anului 1916, iar nu peste mult timp va deveni una dintre cele mai populare figuri politice din România. O scurtă perioadă de timp, în care generalul Averescu a primit însărcinarea de a comanda Armata a 3-a, după dezastrul de la Tur-

Secolul mohorât

Secolul XIX a fost secolul culorilor în materie de uniforme militare. Nici nu-i de mirare, de altfel, dacă ținem cont de faptul că, până la Primul Război Mondial, în bătălii se ajungea des la luptă corp la corp, iar o uniformă viu colorată îi ajuta pe militari să fie deosebiți mai ușor de colegii lor de arme.

Inventarea mitralierelor i-a pus pe comandanții militari în situația de a găsi soluții de camuflare a soldaților. Primii care au folosit uniforme de campanie în culori mohorâte au fost englezii. Tot ei au "inventat" culoarea kaki a hainelor militare.

În Primul Război Mondial, românii au luptat în uniforme gri-bleu, confecționate din stofă primită de la aliații francezi. Spre sfârșitul ostilităților, însă, din pricina penuriei din țară, nu s-a mai găsit nici vopsea bleu pentru stofă, așa că s-a luptat în ținute din stofă nevopsită, de culoare gri.

Tot în primul război mondial, ostașii români au fost dotați cu căștile Adrian, din tablă de oțel. Inventate de generalul francez Adrian, acestea au devenit comune pentru toate armatele europene. În 1925, trupele terestre românești au adoptat culoarea kaki drept culoare de bază a uniformelor, iar trupele de aviație au trecut la albastru.

tucaia, la comanda Armatei a 2-a fost generalul de divizie Grigore Crăiniceanu (26.08-26.09.1916).

La intrarea României în război, în august 1916, Armata a 2-a a fost dispusă central în dispozitivul strategic al frontului românesc de pe Carpați, participând inițial la operația de acoperire și apoi, în lunile august-septembrie 1916, la ofensiva din Ardeal, traversând cele trei etape ale acestei prime operații.

La jumătatea lunii septembrie 1916, după ce trupele sale atinseseră și trecuseră la consolidarea aliniamentului Odorheiul Secuiesc, Paloș, Dăișoara, Ticușu Nou, Noul Român, Cârțișoara, Avrig, ofensiva Armatei a 2-a în Ardeal s-a încheiat. Prin aducerea pe acest front a Armatei a 9-a germane raportul de forțe a devenit nefavorabil pentru partea română, ceea ce a impus pentru lunile următoare trecerea la apărare pe întregul aliniament.

În perioada ianuarie-iunie 1917 a avut loc reorganizarea armatei române, operație la care a concurat și Misiunea Militară Franceză, condusă de generalul H.M. Berthelot. Au fost refăcute armatele 1 și 2, cu un total de 15 divizii de infanterie, 2 de cavalerie, 4 regimente de artilerie grea și 12 escadrile de aviație. Armata a 2-a trecut la refacerea potențialului militar și moral al forțelor concomitent cu menținerea în dispozitivul de apărare din zona Vrancei a majorității marilor sale unități și unităților din compunere. Efectivele sale se ridicau la 8 generali, 2648 ofițeri, 123228 trupă (din care 73675 combatanți, 42476 necombatanți și 7077 disponibili).³

La 13 ianuarie 1917, Armata a 2-a avea dispuse marile unități astfel: Grupul "Grigorescu" (Divizia 15 Infanterie și Brigada 7 Mixtă) pe aliniamentul Mânăstirea Cașin, vârful Momâia, grupul rus "Mannerheim" (3 divizii, din care una română) între Momâia și Șerbești și Grupul "Râmnic" între Șerbești și Oleșești, iar în rezervă Divizia 7 Infanterie.⁴ Între 13-18 februarie 1917, Armata a 2-a a executat prima sa ofensivă pe frontul din Moldova, reușind să respingă inamicul în sectorul Mărăști și să stabilizeze frontul pe aliniamentul Șușița, Putna și Siret.

După cum spune Constantin Kirițescu, "*Armata a 2-a, rămasă pe front în Munții Oituzului și ai Vrancei, își căuta o linie pe care să își fixeze frontul, în luptă atât cu dușmanul pe care-l avea în față, cât și cu asprimea unei ierni grozave. [...] Ea va sta în tranșee șase luni de zile, păstrând cu sfințenie postul de santinelă la porțile Moldovei refugiului, refacerii și revanșei.*"⁵

Frontul pe care era dispusă, de aproximativ 35 kilometri, între Armatele a IX-a și a IV-a ruse, se împărțea în două sectoare: sectorul de vest, coman-

De la stânga la dreapta: ►►

1. Fruntaș din rezerva Regimentului 74 infanterie, Divizia 15 infanterie, în bătălia de la Oituz, octombrie 1916;
2. Sergent-major din Regimentul 3 infanterie ușoară, Divizia 5 infanterie, în luptele de la Mărășești, august 1917;
3. Locotenent-colonel din Regimentul 11 artilerie, Divizia 6 infanterie, noiembrie 1918.

Divizia 5 Infanterie din Buzău, în subordinea Armatei a 2-a

Divizia 5 Infanterie a fost dislocată în garnizoana Buzău în februarie 1889. La începutul Primului Război Mondial, marea unitate avea în compunere: Regimentul 8 Dorobanți *Buzău*; Regimentul 9 Dorobanți *Râmnicu Sărat*, înființat în 1914; Regimentul 32 Dorobanți *Mircea*, stabilit la Mizil; Regimentul 7 Artilerie, Buzău; Regimentul 28 Artilerie înființat în 1914 la Rm. Sărat.

La data declanșării operațiilor militare din 1916, Armata 2 avea în compunere Corpul 2 armata (Diviziile 3 și 4 Infanterie), Corpul 3 armata (**Diviziile 5 și 6 Infanterie**), Divizia 1 Cavalerie și alte unități, subunități și formațiuni speciale și de servicii.

Divizia 5 Infanterie din Buzău a acționat în subordinea Armatei a 2-a pe timpul ofensivei în Transilvania. În fâșia de ofensivă a Armatei 2 se găsea Divizia 71 Infanterie austro-ungară, cu 9 batalioane de infanterie, 8 baterii de artilerie și 1 escadron de cavalerie.

În prima etapă (15-20 august), Divizia 5 Infanterie a avansat pe următoarele direcții:

- Grupul "Tabla Buții" (3 batalioane) din Divizia 5 Infanterie a cucerit Vama Buzăului, unde inamicul a opus o rezistență puternică. Pierderile inamicului s-au cifrat la 132 de morți și răniți și 492 de prizonieri;

- Grupul "Bratocea" (6 batalioa-

ne, 6 baterii) a respins inamicul pe Valea Teleajenului și, în cooperare cu Grupul "Predelus" (3 batalioane, o baterie) a intrat în depresiunea Brașovului, unde pe 17 august a atins aliniamentul Zizin, Carpinis, Săcele. Ambele grupuri făceau parte din Divizia 5 Infanterie.

În finalul primei etape a operațiilor, Armata 2 se găsea pe aliniamentul Catalina (sud de Târgu Secuiesc) – Zăbala – Dobârlău – Prejmer – Feldioara – Vlădeni.

La 24 august Divizia 5 a fost scoasă din compunerea Armatei 2 și trimisă pe frontul din Dobrogea, în locul ei fiind adusă Divizia 22 Infanterie. (C.D.)

dat de generalul Eremia Grigorescu, și sectorul de est, comandat de generalul Mannerheim, finlandezul din armata rusă, eroul eliberării de mai târziu a Finlandei de sub stăpânirea rusească și președintele noii Republici Finlandeze.

Aprecierea acestuia asupra oportunității intrării României în război de partea Antantei în august 1916 este destul de malițioasă, considerând că aceasta avea "o armată slabă și insuficientă – slabă atât numeric, cât și ca pregătire și dotare", ceea ce a făcut ca Puterile Centrale să lanseze o ofensivă "ce a condus până la sfârșitul anului ca toată România să cadă în mâinile lor."⁶

Deși apreciază în continuare că Rusia a fost nevoită să angajeze pe frontul românesc aproape o pătrime din forțele sale, rămânând aproape fără rezerve, autorul concluzionează că "niște aliați slabi mai mult dăunează decât sunt de folos", iar o Românie neutră ar fi fost mult mai utilă Rusiei.⁷ Nimic în schimb însă despre greutățile generate forțelor române de debandada produsă în rândul forțelor ruse de virusul bolșevic.

Iată cum descrie totuși Mannerheim activitatea sa pe frontul românesc: "Printre forțele transferate toamna târziu, în 1916, în România, s-a aflat și divizia mea, care la sfârșitul lunii noiembrie a părăsit frontul de la Luck pentru a se angaja într-un marș de 700 km pe drumuri defundate, unde m-am prezentat generalului Averescu, comandantul Armatei 2 române. Am primit ordinul de a pleca imediat pe frontul de apărare, la 40 km nord-vest de oraș, unde o brigadă română, condusă de căpitanul Sturza, era la grea strâmtoare. Brigada mi-a fost subordonată și s-a contopit într-un grup tactic cu numele Vrancea."⁸

După cum spune în continuare acesta, grupul "Vrancea" a blocat timp de o lună accesul trupelor Puterilor Centrale spre Focșani și Valea Siretului, chiar dacă o divizie de cazaci și-a părăsit pe neașteptate pozițiile, comandantul ei motivând mai târziu că și-a pierdut încrederea în armata română.

Grupul "Vrancea" s-a retras pentru odihnă și completări, iar Mannerheim a fost decorat cu Ordinul "Mihai Viteazul" și a părăsit "activitatea captivantă din Alpii Transilvaniei", deplasându-se cu Divizia 12 Cavalerie rusă în Basarabia.⁹

După șase luni de așteptare pe poziții, Armata a 2-a română a fost angajată în marea bătălie de la Mărăști, între 9 și 14 iulie 1917. "Rareori o armată s-a găsit într-o înălțare sufletească mai mare ca Armata a 2-a română în preajma bătăliei de la Mărăști", avea să scrie mai târziu Constantin Kiri-

▲ Baronul Carl Gustaf Emil

Mannerheim (4 iunie 1867 - 28 ianuarie 1951) a fost cel de al șaselea președinte al Finlandei (1944-1946). Și-a început cariera militară în Armata Imperială Rusă, devenind conducător al armatei în timpul războiului civil finlandez din 1918 și apoi în timpul celui de al Doilea Război Mondial. Este primul și singurul care a primit titlul de mareșal al Finlandei.

În Primul Război Mondial, Mannerheim a fost comandant de cavalerie pe frontul austro-ungar și român. Mannerheim a comandat pe frontul românesc o unitate de luptă ruso-română localizată pe Carpați.

▲ **Generalul Gheorghe Mărdărescu**, (n. 1866 Iași - † 1938). I s-a spus *generalul Ungariei* (1919-1920). A fost decorat de Regele Ferdinand și Regina Maria cu Ordinul militar "Mihai Viteazul" clasa III-a pentru acțiunea contra regimului bolșevic a lui Béla Kun.

▲ **Generalul Arthur Văitoianu** a ajuns ministru de război și a fost cel care a inițiat și a strâns fonduri pentru construirea celor patru mausolee - Mărășești, Mărăști, Soveja și Oituz -, în memoria soldaților care au murit pe câmpul de luptă Mărăști-Mărășești-Oituz, în timpul Primului Război Mondial. El însuși a cerut să fie înmormântat la Mausoleul de la Mărăști, loc unde și-au găsit odihna veșnică și generalii Alexandru Mărgineanu și Nicolae Arghirescu.

țescu.¹⁰ La rândul său, generalul Averescu avea să consemneze, în Notițele sale : "9 VII. În fine, ziua mult așteptată începe. Zi mare, căci este în joc reputațiunea armatei, sau cel puțin a valoarei soldatului nostru.[...] Am însă ferma încredere în succesul trupelor noastre pe frontul armatei mele. Sunt convins că acțiunea care începe azi va fi pentru soldatul nostru un titlu de glorie și pentru țară de mândrie. Ne măsurăm, în condițiuni aproape egale, cu cei mai buni soldați din lume. Sunt convins că vom învinge."¹¹

Bilanțul acestei bătălii a fost strălucit. Frontul inamic a fost străpuns pe o lungime de 30 km și împins pe o adâncime de 20 km, 30 localități fiind recucerite de forțele române. În nouă zile de luptă, Armata a 2-a a făcut prizonieri un număr de 23 ofițeri și 2746 soldați, a capturat 40 de tunuri, 30 de mortiere de tranșee, 22 mitraliere și mult alt material de război. Cu toate acestea, succesul strategic nu a putut fi exploatat. Parte componentă a imensului front rusesc, armata română a trebuit să-și oprească ofensiva, datorită gravei defecțiuni a armatei ruse, confruntată cu valul revoluționar care i-a determinat pe soldații acesteia să nu mai lupte.

După retragerea din toamna anului 1917 a trupelor rusești de pe frontul din Moldova, Armata a 2-a a ocupat o fâșie de apărare mult mai largă, de aproximativ 130 km, între localitățile Bicaz spre nord și Muncel la sud.

La sfârșitul lunii ianuarie 1918, generalul Alexandru Averescu, artizanul bătăliei de la Mărășești a predat comanda Armatei a 2-a generalului Arthur Văitoianu (06.02-01.05.1918), dedicându-se activității politice, unde va face o frumoasă carieră în fruntea Ligii Poporului, înființată la 16 aprilie 1918, și transformată la 17 aprilie 1920 în Partidul Poporului, formațiune politică care îi va aduce și fotoliul de prim-ministru al guvernului, între 13 martie 1920 - 13 decembrie 1921 și 30 martie 1926 - 4 iunie 1927.¹²

Urmare a Tratatului de Pace de la București, la 1 mai 1918 Armata a 2-a a primit ordinul de demobilizare și a fost desființată ca structură. Trebuie însă remarcat că în toamna aceluiași an, la a doua mobilizare a armatei române, două mari unități care aveau să facă parte din structura Armatei a 2-a în perioada interbelică și după 1947, Diviziile 9 și 10 Infanterie, au fost angajate în misiuni de luptă în Basarabia, la solicitarea organelor puterii de stat ale acestei provincii, pentru restabilirea ordinii publice înainte și după unirea acesteia cu România.

Note:

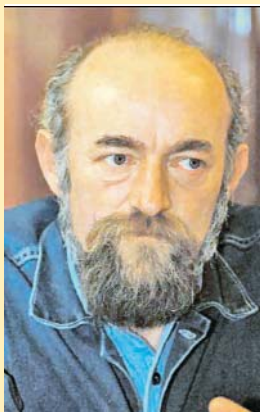
1. General de divizie Dorin Gheorghiu, colonel Ion Cioară, profesor dr. colonel (r) Gheorghe Tudor Bihoreanu, *Armata a IV-a "Transilvania" la 80 de ani*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1996, p.42.
2. Colonel dr. Gheorghe Tudor, *Dezvoltarea gândirii militare românești în anii primului război mondial, în vol. România în anii primului război mondial*, vol. I, 1987, p. 752-780.
3. Nicolae Ciobanu, Vladimir Zodian, Dorin Mara, Florin Șperlea, Cezar Măță, Ecaterina Zodian, *Enciclopedia primului război mondial*, Editura Teora, București, 2000, p. 147.
4. Ibidem, p. 145.
5. Constantin Kirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României*, vol. II, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989, p. 40.
6. Mareșalul Finlandei Carl Gustaf Emil Mannerheim, *Memorii*, Editura Militară, București, 2003, p. 50.
7. Ibidem.
8. Ibidem.
9. Ibidem, p. 51.
10. Constantin Kirițescu, Op. Cit., p. 62.
11. Mareșal Alexandru Averescu, *Notițe zilnice din război*, Editura Militară, București, 1992, p. 142-143.
12. Aron Petric și colab., *Istoria României între anii 1918-1981*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981, p. 60-62.

Din colb de ani

Un palimpsest

Emil Niculescu, Biblioteca Cercului Militar Buzău

O definiție: palimpsest (dipl. pal.), pergament sau alt tip de document, scris pe pergament, care a fost șters prin răzuire și folosit la redactarea unui nou document și pe care se văd urmele vechilor litere. Prin tehnici moderne textul inițial al unui palimpsest poate fi citit, ducând la obținerea unor informații valoroase referitoare la trecut. Se pare că re folosirea pergamentelor a fost o măsură de economie practică în cancelariile medievale...

(Direcția Generală a Arhivelor Statului, "Dicționar al științelor speciale ale istoriei. Arhivistică, cronologie, diplomatică, genealogie, heraldică, paleografie, sigilografie", Editura științifică și enciclopedică, 1982, p. 181)

Un fel de palimpsest este și elegia-omagiu scrisă de fostul orfan de război, Ion, fiul lui Traian Roșca din Cotu Ciorii, în urmă cu 75 de ani. Suportul este o hârtie dintr-un registru de socoteli ale bise-

ricii, "întărit", pe cea de-a doua filă cu o șampilă rotundă, inscripționată "COMITETUL DE CONDUCERE AL BISERICII ORTODOXE. JUD. BUZĂU", iar în interior, cu caractere mici de tipar - "Com. Cotu Ciorii"; în centrul ștam-

pilei, în clasicul triunghi, căruia i s-au adăugat niște gene, ochiul Pantocratorului. În spațiul neocupat de versuri se mai poate desluși scrisă cu o pală cerneală roșie, rubrici precum "Credit", "Debit", "cassă",

Închinată celor morți, Eroii

La margini de șanțuri stropite cu sânge
Se scormonă 'ntruna pământul.
Așa a vrut soarta, acolo să rămâneți,
S'aveți pe veci mormântul.

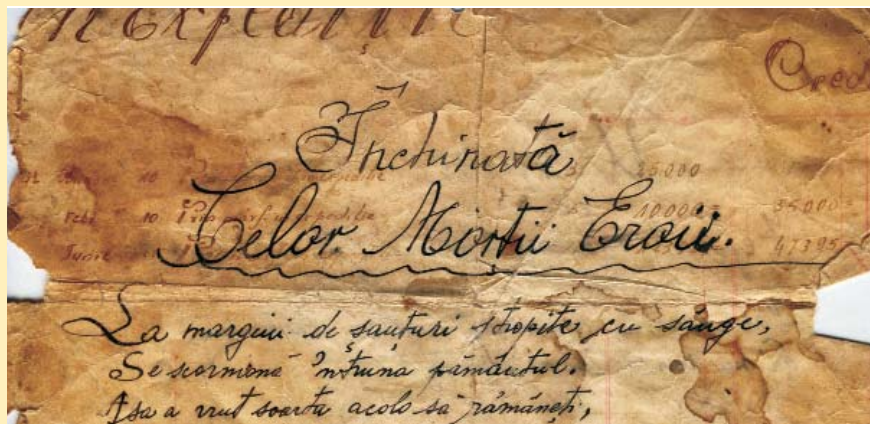
Ai voștri vă lasă în gheare vrăjmașe
Durerea în suflet se strânge
Nu(-)i timp să stai să veghezi la morminte,
Căci grija și truda te frânge.

Vor trage cu plugul peste gropile voastre
Nici urmă nu are să fie
Că's moaștele sfinte ale eroilor noștri !
De unde ați vrea voi să se știe ?

Acolo nu-i timp să stai să nu urle
Lung tunet de armă și ropot.
Și ziua prin sate la timp de vecerine
Voi n'aveți dangăt de clopot.

Voi nu aveți acolo biserici aproape
Nici popă să zică din carte
Eroilor sfinți ce înfruntăți furtuna,
Poptop de dureri și de moarte.

Zefirul n'aleargă molatic prin frunze
Și nu cântă'n floare de tei,
Iar soarele n'aruncă tort de lumină
Și nu varsă în aer scânteii.

La voi e'ntunerice și afară și'n groapă
Nici luna nu vrea să se'ndure
Să vină o clipă în miezul de noapte
Ci fugă departe'n pădure.

Nici mamele nu vin la voi cu durere
Și flori pe morminte să pue
Și nici nu v'afumă din vreme în vreme
Locașul cu fum de tămâie.

Din ochii cu lacrimi ce varsă șiroae
Pe groapă nu cresc viorele
Căci plânsul de mamă se'ndreptă'n pustie
Ți'e jale și milă de ele.

Dar nu sunteți morți căci o lume vă știe
Copiii citi'vor în carte
Dar cei mulți vor ști să cinstească
Pe sfinții eroi de departe.

Ș'atunci când vom porni cu navală
Și goarneau vor începe să sune
Să iasă din groapă doar umbrele voastre
Și gândul vrăjmaș să'l răzbune,

În marmură neagră pe cruce și'n biserici
Stătea-va-ți astăzi de'a pururi cu noi
Vlăstarele voastre vor spune cu cinste
Că's vrednici copii de eroi.

Le fie țărâna ușoară
Și somnul în pace de veci
Flăcăi ce dormiți din iubire de țară
Aiurea prin gropile reci.

Amin

Scrisă de un orfan de război, fiu de eroi,
Ion Tr. Roșca, com. Cotu Ciorii, jud. Buzău.

“Efecte de Plată” și anul 1932. În lipsa unor coli mai de Doamne-ajută, autorul și-a caligrafiat, cu cerneală neagră, debitul, adică datoria sa afectivă, nu numai față de tată, ci de toți cei care s-au jertfit pentru țară, de care se simte, poate, undeva în ceruri și în sufletul său, înfiat, recomandându-se, în consecință, “fiu de eroi”.

Pe mormântul Eroului Necunoscut din Parcul Carol, în 1932 s-a așezat o lespede din marmură de Cararra, cu pisania “AICI DOARME FERICIT ÎNTRU DOMNUL OSTAȘUL NECUNOS-

CUT SĂVÂRȘIT DIN VIAȚĂ ÎN JERTFA PENTRU UNITATEA NEAMULUI ROMÂNESC. PE OASELE LUI ODIHNEȘTE PĂMÂNTUL ROMÂNIEI ÎNTREGITE 1916-1919.”

Versurile sumar-școlitului autor, în pofida unor pasabile stângăcii tehnice (de cadență, îndeobște) au o vibrație nu doar notabilă, ci, se poate spune, competitivă față de poeziile cu aceeași adresabilitate (ostașul/eroul necunoscut) ale epocii, apărute sub semnătura unor poeți “brevetați” de Societatea Scriitorilor Români - Mircea Dem. Rădulescu,

Vasile Militaru - sau beneficiarii unei instrucții culturale categoric superioare: Horia Oprescu (student la Academia de Comerț, viitor cercetător literar), I. Dragoslan, Zoe inginer Angheliescu etc. (vezi: Valeria Bălescu, “*Eroul Necunoscut. Istorie trecută și recentă*”, Editura militară, 2005, p. 295-302.

La 90 de ani de la bătăliile din triunghiul de foc Mărășești-Mărăști-Oituz și vreo 75 de ani de când a fost așternute pe “palimpsest” (a) creditarea acestei instituții este o datorie de onoare.

◀ **Podul de la Vadu Pașii (1916).**

Istoria podului de la Vadu Pașii aproape că se pierde în negura vremii. Povestea începe în 1886 odată cu înlocuirea vechiului pod de lemn care a deservit timp de patru ani calea ferată simplă Buzău-Mărășești.

Gândit și pus pe hârtie de celebrul proiectant Anghel Saligni, podul de la Vadu Pașii are valoarea unei adevărate lucrări de artă.

Construcția de epocă a contribuit din plin la efortul de luptă al României în Primul Război Mondial.

În timpul Primului Război Mondial, în perioada 1916-1918, suprastructura podului a suferit avarii la câteva deschideri, circulația feroviară fiind reluată de-abia în 1920.

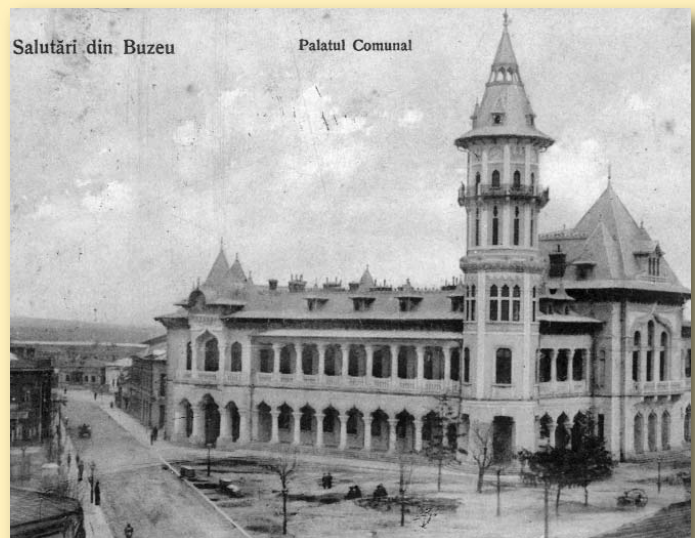
Fotografia aparține Muzeului German de Istorie (www.dhm.de)

Palatul comunal Buzău, ilustrată din 1916 ▶▶

În Primul Război Mondial și-au jertfit viața peste 10.000 de buzoieni

Pe timpul ocupației germane (1916 - 1918), orașul Buzău a fost invadat de cavaleria bavareză astfel încât în aceste locuri s-a instalat administrația militară germană. Organele de ordine românești au fost nevoite să pună în practică dispozițiile autorităților de ocupație.

Răposatul membru al Academiei franceze, Robert de Flers, a scris în amintirile sale câteva cuvinte pline de înțeles, auzite din însuși glasul Regelui Ferdinand. Aceste cuvinte sunt vrednice de amintit: «În trista dimineață – scrie de Flers – când trupele austro-germane, victorioase pe Arges, intrau în București, îl revăd pe Regele Ferdinand în pragul **primăriei din Buzău** cum se îndreaptă spre unul din ofițerii noștri și-l aud: “Colonele, ai să te întâlnești cu generalul Berthlot ?” “Da, Sire!” “Ei bine! Spune-i, te rog, că nu regret nimic și că încrederea mea rămâne neschimbată!”.>

▲ Palatul comunal din Buzău a fost construit între 1896-1904. Are un stil aparte utilizat la construirea palatelor din Italia secolului XIX cu un turn înalt și o serie de loggii. Palatul a fost proiectat de către arhitectul Alexandru Săvulescu.

Despre Buzău într-un roman sui-generis

Jurnalul de război al Elenei Negrescu

(„Roter Adler” în vizită la „Albatros”)

Emil Niculescu

Un manuscris, intrat în posesia Muzeului Militar Național în 1984, a devenit, în fine, carte, prin diligențele domnilor Neculai Moghior și Ion Dănilă, cu sprijinul colonelului Viorel Domenico, cel ce-i semnala prezența, publicând un fragment în „Viața armatei” nr.8/1996: „Elena Negrescu. Jurnal de război 1916-1918. Descrierea războiului de o refugiată. Notele unei românce care a suferit pentru țara ei”, Editura „Detectiv”, 2006, 270 p.).

Elena Negrescu, fiica doctorului Ebuzoian Constantinescu, locuind (pe atunci) pe Bulevardul Elisabeta, nr. 25, s-a căsătorit, în 1899 cu ofițerul de marină Nicolae Negrescu (1864-1942). Soțul, absolvent al Școlii Navale de la Brest, în 1888, parcurge ierarhic și merituos treptele carierei militare, fiind avansat, în august 1916, când România a intrat în război, la gradul de contraamiral și i se încredințează comanda Flotei de Operații de pe Dunăre.

E destituit, în decembrie 1916, pentru „vina” de a nu fi fost de acord cu retragerea flotei române în porturile rusești de la Marea Neagră (Odesa); a ordonat evacuarea „navelor și întregului parc naval pe brațul Chilia și pe Prut, ordin ce s-a dovedit valabil”¹. După încheierea păcii, contraamiralul va tipări volumul „Rolul marinei în războiul pentru întregirea neamului și recompensa finală (Icoane și documente de război)” (București, 1920) și, mai apoi, „Comment on fit la guerre sur la Danube”, Vol.1, (București, 1938),

volum despre care generalul Radu R. Rosetti, el însuși combatant în campania 1916-1918, nota, la 9 mai 1938, după recenta lectură: „Scriere clară, adevărată, dar scrisă de unul care se socoate nedreptățit. Reies la iveală intrigile și certurile dintre șefii marinei noastre, cum și certurile cu rușii și misiunea franceză, jalnicele stări și fapte care au micșorat mult acțiunea flotei noastre.”²

Jurnalul Elenei Negrescu (14 august 1916 – 28 octombrie 1918) „prezintă - nota Viorel Domenico - un punct de vedere inedit pentru înțelegerea de ansamblu a acelor ani de restriște, aruncă o lumină întregitoare asupra unui crâmpei de istorie nelămurită încă. Pentru că acest jurnal - în fond, un roman sui-generis, scris de un actor - personaj enigmatic și fascinant, neocolit de inteligență, cultură și talent, relevă un război necunoscut nu numai marelui public, dar nici specialiștilor: războiul din spatele frontului, trăit de necombatanți; războiul din teritoriul mai întâi frământat de convulsii, drame și suferințe provocate de noi

înșine, de lașitățile și incompetențele noastre - și apoi ocupat cu seriozitate de invadatori. (...) jurnalul Elenei Negrescu este pătruns de un tragism sfâșietor, iar stilul - i se adresează soțului, tandru și dojenitor, reținut - face din aceasta lucrare un model de literatură-document, pentru că ceea ce fascinează este sinceritatea, buna credință, utopia comunicării."³

De pe 14 noiembrie 1916, împreună cu cei doi băieți de vârstă școlară, autoarea însemnărilor se refugiază din București, unde locuia, în orașul natal, la părinți, unde va locui și sora ei împreună cu copiii.

După ocuparea urbei de către armatele inamice, jurnaliera se va vedea confruntată cu pretenția militarilor străini de a se găzdui într-un spațiu deja neîndestulător, rechiziționarea lemnului de foc, furțișaguri (inclusiv de găini), fapt pentru care, la 5 decembrie, se „înarmează” cu ordinul „Vulturul Roșu”, conferit de germanii lui Nicolae Negrescu, în mai 1914, când se ocupase de primirea, la Constanța a unor nave de război; este vorba de „*crucișătoarele ultramoderne Goeben și Breslau și câteva submarine germane ce asigurau protecția transporturilor destinate frontului din Caucaz.*”⁴

Comandamentul de ocupație se afla încartiruit în vila „Albatros” a lui Alexandru Marghiloman, și acolo este întâmpinată de ofițerul de ordonanță Ersterman von Erste (de fapt general, comandantul Diviziei 76 rezervă germană, debarcată, inițial, pe pământ românesc, în septembrie 1916, la Copșa Mică), ce o va conduce la mareșalul von Morgen. Acesta îi comunică faptul că, fiind soția unui ofițer inamic Puterilor Centrale, condiția ei de petentă devine superfluă și deplasată. Elena va „contracara” prin referințe vizând bunul simț: „Nu și-a făcut decât datoria (...), însă, în timp de pace, a făcut mari servicii nemților, cu ocazia vizitei vapoarelor dumneavoastră Goeben și Breslau la Constanța, pentru care fapt a fost decorat cu Roter Adler și, desfăcându-mă la piept, i-am arătat decorația.” Mai mult, va plasa ofensiv, mizând pe orgoliul teuton al interlocutorului: „regret că modul dumneavoastră de purtare față de soția unui amiral, al cărei soț este pe

▲ **Casa Marghiloman (Vila Albatros).** Edificată în a doua jumătate a secolului al XIX-lea (cca. 1884), pe domeniul Marghiloman din marginea orașului Buzău, vila „Albatros” – operă a celebrului arhitect francez Paul Gottereau – ilustrează elocvent o epocă, cea de ascensiune a burgheziei în viața societății românești. Domeniul, constituit din vila „Albatros”, un corp de clădiri secundar destinat servitorilor și o serie de grajduri – toate în mijlocul unui vast parc dendrologic – i-a aparținut inițial lui Ion (Iancu) Marghiloman, pentru ca mai apoi să treacă în proprietatea fiului acestuia, viitorul prim-ministru al României, Alexandru Marghiloman (născut el însuși la Buzău, în 1854). Acesta din urmă, personalitate marcantă a Partidului Conservator, căruia i-a fost și președinte, și-a pus puternic amprenta asupra vieții politice românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX.

front, mă silește ca azi să-i plasez pe același picior (pe ofițerii germani n.m.) cu aliații lor unguri, bulgari și turci”, invocând, încă și mai dezamăgită, îndemnul amiralului, care o sfătuisese să nu se refugieze în Moldova, „*întrucât germanii sunt civilizați și nu voi avea a mă teme de nimic.*” Sub canonada acestor argumente, mareșalul cedează, oferindu-i un fel de diplomă de imunitate, inscripționată astfel: „*În casa din Bulevardul Elisabeta, nr. 36, unde se adăpostește familia amiralului Negrescu, nu va mai locui în prezent nimeni, decât Rottmeisterul Rerek, care va ocupa biroul și camera de consultație a doctorului. Orce altă ocupație e interzisă.*” Nu se va întâmpla chiar așa, dar niciodată nu vor mai avea „în gazdă” mai mult de un ofițer, unii destul de culti și manierați.

NUMELE LUI AVERESCU

Anul 1917 debutează în însem-

nările devotatei jurnalieri cu remușcări datorate relativului confort („*noi dormim la căldură, pe saltele noi, ai noștri dorm în tranșee*”), dar și cu înregistrarea unui rapt, chiar în noaptea de revelion: „*60 de sticle de vin înfundat (...) vechi de șase ani, cumpărat de la Costică Iarca*” (general în rezervă, prieten al familiei), deși acum cel încartiruit era maiorul Heindrich, „șeful gării de aici”. Pe 3 ianuarie, traducea „*Memoriile contelui Axel von Schevering*”, redactate în 1914, unde Kaiserul se vădea „avantajat” de atentatul de la Sarajevo, concluziile lectorei fiind categorice: „*socotesc că numai Puterile Centrale trebuie să poarte întreaga răspundere pentru acest crâncen război și, ca să fiu mai precisă, cred că Germania este cea mai vinovată voind să se facă, ca și Napoleon, stăpână întregii Europe*”, plănuiind să plaseze (ca pe un trotil moral) paginile, la unul dintre casinouri, „*ca să vadă toți ofițerii cine este Kaiserul lor.*”

În ajunul Bobotezei are acasă o slujbă religioasă, oficiată de preotul Chiriță, care, reținut la masă, propagă noutăți incredibile: „*Sarraill a trecut Dunărea și este lângă Craiova, rușii sunt aproape de Brașov și toți bulgarii din Sofia s-au refugiat la București*” sau că „*nemții au instalat la barieră, cu țevile îndreptate spre Nehofași, patru tunuri mari*” (probabil, în ideea că rușii, de la Brașov, vor debușa prin valea Buzăului). Preotul înșira iordane, generalul Sarraill, comandantul trupelor franceze din Grecia, era încă așteptat, în timpul luptelor din vara anului, când, în tranșeele de pe frontul Moldovei soldații improvizau folcloric: „*Of, Sarai, Sarai, Sarai, /Noi ne batem și tu stai.*”

Pe 6 ianuarie are loc o întrunire în camera ofițerului german („un general cu un întreg stat major”), asupra unei hărți de operații militare; din conversația vag auzită, (Elena Negrescu cunoștea bine nemțește), notează: „*am reținut în două trei rânduri numele lui Averescu*”. La solicitarea „musafirilor” de a li se livra o călmară și un condei, reamintindu-și mesajul sciților către perși, în antichitate, cine știe, gazda le trimite, „*în mod intenționat, călmară care-l înfățișa pe Napoleon, pe care o luasem de la tante Elise (soția generalului rezervist C. Iarca, n.m); (...) Unii au luat-o de bun augur, că le va merge bine ca și lui.*” O decodare nu tocmai exactă.

Dacă știrile pozitive se dovedeau fanteziste, nenorocirile, la care românii se dovedesc mai permeabili - „Doamne ferește de mai rău!” -, pe 7 martie se consemnează: „*Un neamț i-a spus ieri generalului Iarca că (sic!) România este destinată să dispară de pe harta Europei. (...) Acestea toate pentru drăguții francezi, care ne-au părăsit, după ce au asigurat interesele lor. Dobrogea, diadema României, va fi dată Bulgariei, Oltenia, ținutul nostru așa de bogat, va fi al ungarilor, Moldova va reveni chiar aliaților noștri ruși. Nu este aceasta o trădare a Romanovilor.*” S-a dovedit, mai apoi, că și Romanovii au fost trădați de istorie. Ca o bomboană pe colivă, în aceeași zi se cunoaște despre trădarea colonelului Al. Sturdza, dezertat la nemți.

Iar lt.col. Gheorghe Crăiniceanu,

comiliton ce se întorcea din liniile germane cu materiale propagandistice defetiste, deși fiu de general, va fi executat, în vinerea Paștilor, prin împușcare.⁵

O călătorie la București, pe 23 martie, lăsa la vedere dramaticele cicatrice ale luptelor: „*un câmp necultivat, trist, uscat. (...) Pe alocurea, sângele încă se mai putea ghici, tranșee, grenade de mână, săbii rupte, schelete de chipiuri, paturi de puști, resturi de vagoane și de automobile răsturnate, toate putrezind sub zăpadă.*” La 20 aprilie, Capitala ocupată vântura, la cel mai înalt nivel (Ministerul de Interne, unde aștepta o audiență) știri demobilizatoare de la aliații din Răsărit: „*Se vorbește că în Rusia revoluția a atins culmea, anarhia s-a întins în tot imperiul. Țarul a fost arestat. Toți sunt stăpâni și nu se mai supun generalilor chiar. (...) Kerenski este atotputernic și pentru a stabili liniște îi pune la zid și-i împușcă*”; la rândul său va fi și el răsturnat de „maximaliștii” bolșevici în noiembrie.

RECITĂRI, RECHIZIȚII, REPRESALII

La Buzău, la un simulacru de „recepție” familială și cu puțini amici, nepotul de soră, Virgil, va interpreta o „poezioară”, naivă, dar de o considerabilă forță premonitorie: „*Sufletul în tine geme, biet român, dar nu te teme! De la Tisa până la mare va fi România Mare*”.

În așteptarea idealului, buzoienii se confruntau cu lipsurile, mai ales alimentare, cu metodicele rechiziții ale meticuloșilor responsabili ai zonei etapelor, aspri și inflexibili rechiziționatori, sabotați, cum se putea, de gospodine: „*(9 iunie): Ni se rechiziționează și o cotă din ouăle de la găini, ca și cum toate ouă zilnic. Găinile au fost numărate și fiecareia i s-a pus un inel la picior cu numărul respectiv trecut într-un catalog. Azi au venit să ridice 20 de ouă. Din fericire le pregătisem de dimineață, între ele punând și vreo zece de la cloștile noastre și de la vecini. Parcă o să știe că sunt de la sine, căci ei le pun de-a valma într-un coșuleț. Câtă prevedere au germanii și câte născociri le dă în gând! Bietele găini, mirate, toată ziua își ciugulesc piciorul.*” Tot în zona de guerrilă avicolă intră și ștăfeta găinii

moarte: aceeași moțată decedată este plimbată și înregistrată din casă în casă spre a fi înregistrată, de tot atâtea ori, la comandatură..

Ziua de 12 iunie este mai luminoasă, se înregistrează că „*Regele, pentru a încuraja și stimula trupele și pentru a le feri de contaminarea din Rusia, a făgăduit o largă expropriere din pământul boierilor, pe care să-l împartă fiecăruia*” (Legea reformei agrare din 17 iunie 1921), și tot atunci prizonierii transilvăneni din armata austro-ungară, au fost eliberați de ruși: „*și au venit la noi și vărsați efectivelor noastre după ce li s-a luat jurământul de credință către regele nostru.*” Ziarele ocupanților („Pester Loyd” „Berliner” „Presiche Zeitung”) colportează știri despre o viitoare ofensivă a Puterilor Centrale în Moldova, pe care Hindenburg și Mackensen vor să o facă, de ziua lui, cadou Kaiserului; aceleași anunță o jalnică stare morală a oștirii române precum și faptul că „*guvernul a început a se gândi la evacuarea lașilor și Botoșanilor*”

Între lepădarea de presă („Jurnale nu mai citesc, că mă îmbolnăvesc”, 1 august) și renașterea speranței distanța este scurtă: „*Am primit din București ziare nemțești. (...) Toate vorbesc de o contraofensivă ce pregătesc ai noștri. Ei deja au aflat*” (5 august 1916).

Ecourile bătăliilor de la Mărăști-Mărășești-Oituz nu pot fi escamotate nici de propaganda germană: „*Ziarele germane spun că contraofensiva noastră merge bine în Moldova. Soldații noștri luptă la disperare, la Oituz i-au speriat pe dușmani. Ne-a spus un soldat venit de pe front că aproape toți când mor sunt cu surâsul pe buze și strigă înainte de a închide ochii: Trăiască România Mare!*” (14 august 1917).

Dimensiunea victoriilor a fost diminuată de „defecțiunea” trupelor țariste, infestate de bolșevism, anarhie și defetism, părăsind importante porțiuni de front ce le fuseseră repartizate; jurnalul adeverește: „*Generalul Scerbacev (comandantul trupelor ruse din Moldova, n.m.) neputând ține rușii în frâu, căci nu mai vor să lupte, îi tratează de bețivi ordinari, desfrânați și îi împușcă pe capete. Ziarele laudă activitatea lui Averescu și a generalului Cristescu, bun ofițer de stat major. Se vede că i-a mai*

bătuț undeva." Psihologia propagandei germane îi devenise familiară refugiatei - numele avansate se datorau, desigur, calităților deosebite ale comandanților români, dar "aprecierile" nu erau o consecință a corectitudinii nemțești, cât un reflex al faptului că, dacă Puterile Centrale înregistrau înfrângeri, era mai onorabil ca inamicul să aibă notorietate, anvergură.

Între ofițerii armatei de ocupație, pe care i-a cunoscut jurnaliera, se detașează câțiva, prin omenie, civilitate și capacitatea de a rezona simpatetic față de populația civilă; maiorul Kropacek, care la o aniversare, rostește un toast din cele mai sensibile pentru buzoienii aflați, mai mereu, între spoliere și ofensa autorităților militare străine: "*De când am pus piciorul ca dușman pe pământul ospitalier al acestei țări bogate, mi-am propus să fiu cât mai bun, așa încât prin purtarea mea să șterg orice urmă de inamicitate.(...) Dați-mi voie să beau în sănătatea dumneavoastră, a tuturor celor care au vorbit, să vă urez o pace onorabilă și cât mai grabnică și cât mai avantajoasă pentru țara dumneavoastră. Doresc ca într-un viitor cât mai apropiat să ne întâlnim și ca prietenii și mai fericiți, să ne amintim timpurile grele ale acestui mare și crâncen război. Amin.*" Petrecerea se brodisse pe 3 septembrie, când ecoul victoriilor românești din vara de foc a anului 1917 erau pregnante și îndreptățeau nădejdi de bine. Condiția de alogen în armata austro-ungară, îi crea, pe de altă parte, prin aspirația independenței naționale, o evaluare mai dreaptă a situației de fapt de aici; Elena Negrescu nota: "*Kropacek era ceh de origine, am rămas în corespondență cu el și după ce s-a înființat Cehoslovacia.*" La vremea corespondenței și fostul maior avea de ce să fie recunoscător românilor. N. Carandino, cel care a vegheat ultimele clipe ale lui Iuliu Meniu în închisoarea de la Sighet, într-un portret al omului politic, amintește că locotenentul de artilerie Maniu, întors de pe frontul italian, va conduce "Sfatul soldaților români din Viena", organ de conducere al regimentelor de transilvăneni, vreo 50.000 de oameni, ce vor menține, pentru o vreme ordine în orașul de capitală al Imperiului în demoliție.

Memorialistul adaugă: "*Acești soldați au dat, printre altele, la 28 octombrie 1918, concursul lor revoluției cehe de la Praga.*"⁶

Ziua Sfântului Nicolae, patronimul soțului și al unuia dintre fii, este, după participarea la o slujbă bisericească, dedicată tot celor spirituale, dar laice; întrucât în casa Elisei larca urma să se înființeze încă un cazinou, mută biblioteca acesteia în podul propriei locuințe: "*am cărat sus peste 1.800 de volume, punând sigiliul comandaturii (cu ajutorul ofițerului Madlung, n.m.) și o pancartă cu inscripția: Eintritt streng verboten (intrarea strict interzisă n.m.)*".

Precauția era stringent necesară, biblioteca liceului "Al. Hasdeu" (azi, "B.P.Hasdeu") fusese vandalizată de către trupele de ocupație: arhiva fusese distrusă, biblioteca, una dintre cele mai prestigioase din țară, fusese transformată în grajd și 20% din colecții dispăruseră, între care și donația Casetti, compusă din 1.254 de volume rare, iar pinacoteca, ce cuprindea "o colecție de 10 tablouri de Grigorescu, 2 tablouri de la Munchen și câteva tablouri semnate I.Andreescu, fost profesor al liceului", se prăpădisse de asemenea. (Se aprecia că distrugerile produse acestui far al învățământului buzoian, s-ar fi cifrat, imediat după război, când moneda națională avea, încă, acoperire în aur, la 1.800.000 lei).⁷

În ziua de 14 al aceluiași decembrie, se inserau știri alarmante despre marele aliat vecin: "*Ziarele germane încep să insinueze că rușii ar voi să facă pace cu ei. (...) În Rusia este revoluție mare, aud că s-a decretat confiscarea averilor particulare, evreii sunt pe deplin stăpâni. Ce ne facem noi?*" Întrebarea avea un dramatism, abia mai târziu, revelabil: Bolșevicii aveau să confişte și tezaurul României trimis la Moscova pentru a fi în siguranță, siguranță care, nici până acum, nu a mai expirat. Aceluiași decembrie îi mai aparține și puciul bolșevic de la Iași (Socola) dejucat de către militarii noștri: "*Rușii bolșevici vor să atace Iașii. Regele nostru și guvernul au trimis numeroase telegrame aliaților, în care le spune ca să se gândească că România le-a jertfit destul și este timpul ca, cel puțin*

acum, în situația disperată în care se află, să intervină și să o ajute."

Ultima zi a anului 1917 este aceea a unui bilanț, care pentru cei ce nu se putuseră refugia în zona liberă a țării, fusese unul de privațiuni și umilințe („să încheiem acest an, nenorocit"), dar și unei invocații a unui viitor, poate, mai favorabil: "*Poate să fie un an mai bun și mai fericit pentru noi și pentru țară. Eu mă rog neobosit de Acela care conduce această roată imensă a destinului omenirii să ne oțelească sufletele, să ne inspire curaj, să pună capăt durerii și umilinței acestei țări, aruncată în gura lupilor de noblețea sentimentelor ei și să ne trimeată realizarea dorințelor noastre, răscumpărând astfel cu bună dreptate suferințele ce de doi ani suportăm, departe de ai noștri scumpi, care sunt pe fronturi diferite.*"

Elena Negrescu are ca stea polară așa-numitul "instinct național" ("*marea mea dorință este să văd idealul național realizat, asta mă însuflețește, mai ales că sunt ideile cu care m-am hrănit o viață întreagă, din copilărie și până în zilele noastre*"), paginile ei de jurnal alcătuind un portret robot al femeii / soției / mamei cu totul diferit de cel al frivolei „românce" a lui Caragiale.

Note:

- 1.*** *România în anii primului război mondial*, Vol.I, Editura Militară, 1987, p.231.
2. Radu R. Rosetti, *Pagini de jurnal*, Editura Adevărul, 1993, p.64.
3. Viorel Domenica, *Un autor enigmatic, fascinant, în Viața armatei*, nr.9, septembrie 1996, p.11.
4. George Petre și Ion Bitoleanu, *Tradiții navale românești*, Editura Militară, 1991, p. 185.
5. "*România în anii...*", vol.1, p.270
6. Nicolae Carandino, *Noapți albe, zile negre. Memorii*, Editura "Eminescu", 1992, p.388.
7. Gabriel Cocora, *Tipar și cărțurari*, Editura Litera, 1977, p.241.

*Locotenentul Erwin Rommel
în marș prin Buzău*

Dealul 1001, Măgura Odobești

În timpul Primului Război Mondial, în intervalul cuprins între octombrie 1916 și mai 1917, Erwin Rommel, faimosul feldmareșal de mai târziu, etichetat "Vulpea deșertului", a luptat în România, comandând Compania a-2-a a Batalionului Alpin Württemberg. Locotenentul Johannes Erwin Eugen Rommel a fost transferat în mai 1917 pe Frontul de vest, în zona Hilsen Ridge, iar în august același an a revenit pe Frontul din Carpați, unde a participat la asalturile de pe Muntele Coșna și de la Caporetto. Pentru faptele sale de arme a fost decorat cu medalia "Pour le Mérite" și avansat căpitan.

Rommel a publicat, în 1937, cartea *Infanteria atacă* ("Infanterie greift an" – titlul original în germană, "Infantry Attacks" – versiunea engleză), o adevărată epopee unde descrie faptele sale de arme cu o rigurozitate militară de invidiat. Din lucrare am tradus titlul "Colina 1001, Măgura Odobești", capitolul III. Alegerea pasajului nu e întâmplătoare. Frontul se afla, în decembrie 1916, pe linia Carpații Orientali - Siretul inferior - Dunărea Maritimă, iar Rommel a trecut în marș prin județul Buzău.

Au răspuns cu amabilitate la realizarea traducerii d-ra prof. Elena Bîciîn și căpitanul Sorin Cotorceanu, ambii din Școala de Aplicație a Forțelor pentru Operații Speciale, Buzău.

La mijlocul lui decembrie am mășăluit prin Mizil, Merei, Gura Nișcovului, Săpoca, pe valea Slănicului, unde am realizat joncțiunea cu Corpul Alpin.

În zonele de câmpie, rezistența românească s-a întărit considerabil mulțumită diviziilor rusești aduse în grabă ca întăriri. Armata a 9-a germană a dus lupte grele pentru a-și croi drum prin Buzău către Râmnicul Sărat și Focșani. Victoriile noastre s-au făcut cu costul multor pierderi. Corpul Alpin a primit misiunea de a înlătura prezența inamică din zona montană aproape inaccesibilă dintre valea Slănicului și valea Putnei. Aceasta ar fi ușurat acțiunea forțelor care luptau în zona de câmpie și, de asemenea, ar fi preîntâmpinat orice înaintare a

inamicului dinspre munți împotriva forțelor care atacau Focșanii.

Am petrecut ajunul Crăciunului în creierul munților, în cele mai grele condiții cu putință. Apoi, Compania a 2-a s-a deplasat, în rezerva Corpului Alpin, de la Bisoca, prin Dumitrești, Petreanu, către Mera. Pe 4 ianuarie 1917 am realizat din nou contactul cu batalionul, al cărui stat major fusese dislocat în Șindrilari. În după-amiaza aceleiași zile, compania, întărită cu un pluton de mitraliere sub comanda locotenentului Krenzer, a ocupat Dealul 627, situat la aproximativ 1,7 mile nord-vest de Șindilari. Pentru a acoperi Focșanii, pe munții puternic accidentați și împăduriți din Măgura Odobești (1000

metri altitudine) au fost desfășurate puternice formațiuni românești. Acești munți aveau să fie cucerți pe 5 ianuarie. Garda Bavareză avea să fie desfășurată de la sud la sud-vest, iar Batalionul de munte Württemberg de la sud-vest la vest.

Compania întărită avea misiunea de a cuceri Dealul 1001 atacând (fără contact pe flancuri) prin Cota 523 (1,5 mile nord-est Șindrilar). La dreapta aveam Garda Bavareză cu flancul stâng situat la aproximativ 4 mile către sud-est în zona Dealului 479.

Detașamentul lui Lieb era desfășurat la stânga noastră, pe culmea care ducea către Dealul 1001 dinspre vest. Toate aceste unități aveau același obiectiv.

Conform ordinelor primite, în zori am înaintat și, după ce am trecut peste mai multe văi adânci și împădurite, am ajuns la Cota 523 la răsărit. În timp ce compania se odihnea la adăpost, am studiat cu binoclul toate pantele și văile și m-am familiarizat curând cu dispunerea și valoarea forțelor inamice.

Din nefericire, câmpul vizual nu era suficient de larg către dreapta pentru a localiza bavarezii. În fața noastră (către nord-est), la aproximativ 1000 de yarzi depărtare, detașamentele românești de cercetare patrulau în vale. Culmea care se desfășura pe direcția nord – sud în fața Dealului 1001 era în întregime ocupată de români și prin spațiile dintre copaci se puteau distinge cu claritate porțiuni din pozițiile fortificate.

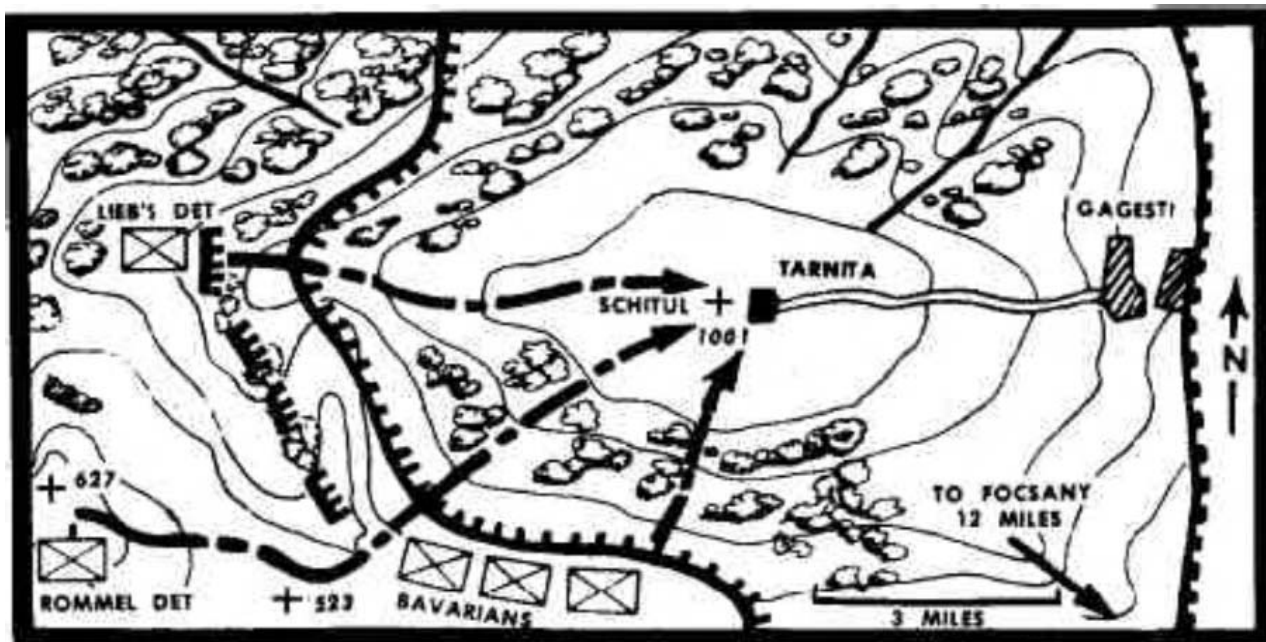
Nu exista nici o cale de înaintare către ei pe timp de zi prin valea golașă, lipsită de copaci. La stânga, posturile de luptă române de valoare pluton erau amplasate pe creasta nordică a Dealului 523, înconjurat de gospodării izolate și mici pâlcuri de copaci. Aceste posturi erau amplasate în poziții fortificate, orientate, în ge-

neral, către vest. Cea mai promițătoare cale de acces spre Măgura Odobești era creasta care mergea dinspre vest către vârful pe care urma să fie desfășurat detașamentul lui Lieb. Am decis să mă deplasez mai aproape de detașamentul lui Lieb și să acționez în cooperare cu el, din moment ce o înaintare către nord-est părea imposibilă.

Am trimis mai multe detașamente de cercetare cu misiunea de a induce în eroare inamicul asupra direcției de atac (nord) și le-am dat instrucțiuni să se întoarcă în cadrul companiei în două ore. La scurt timp după aceea, am reușit să atacăm posturile de luptă înaintate inamice și să le împingem înapoi către pozițiile principale.

Am ajuns la o fâșie de teren împădurită și am mers cam 1,3 mile pe culmea pe care credeam că se găsește detașamentul lui Lieb. Ne-am întors spre nord cu intenția de a cuceri culmea mergând pe direcția nord-sud în fața Măgurei Odobești, la punctul unde aceasta se întâlnea cu culmea dinspre vest către Dealul 1001.

M-am deplasat în fața coloanei companiei. În coloană câte unul, am trecut prin câteva păduri rare până am ajuns la un drum de căruțe care cobora într-o viroagă. Când cercetașii au ajuns la cea mai adâncă parte a viroagei, am zărit mișcare pe partea opusă a râpei. O coloană română, cu numeroase animale de povară, cobora în zig-zag, cu capul la numai 100 de yarzi în față. Valoarea subunității nu se putea distinge. Ce era de făcut? În aparență, inamicul nu ne observase. Ne-am deplasat repede pe unul din maluri, în tufișuri, apoi ne-am retras cam 50 de yarzi și am așezat oamenii în dispozitiv de ambuscadă. În acest timp am trimis un curier înapoi, la plutonul de cap, cu ordinul de desfășurare pentru luptă. Înainte ca acesta să execute ordinul, am

▲ Atacul de la Măgura Odobești (Colina 1001)

Început să fim atacați cu foc. Am răspuns cu foc și, în câteva minute, am primit sprijinul plutonului 1.

Poziția noastră pe fundul văii nu era favorabilă, inamicul, a cărui valoare era dificil de estimat trăgea asupra noastră dintr-o poziție superioară. Într-o luptă de durată, nu am fi putut evita pierderile însemnate. Din acest motiv, am decis că era cel mai bine să atacăm forțele ostile necunoscute. Rezultatul a întrecut orice așteptare. Inamicul a fost încercuit printr-un atac și am capturat șapte români și câteva animale de povară. Nu am suferit pierderi.

Am urcat panta într-un suflet și am atins creasta pentru a nu fi loviți cu foc. În stânga mea, bravul meu curier Eppler a căzut lovit de un gloanță în cap. După ce am desfășurat plutonul de mitraliere și două plutoane de infanterie, am atacat pe ambele părți ale drumului către nord prin pădurea înaltă. Înaintam încet, fără să putem vedea inamicul, singura mărturie a prezenței sale fiind focul puternic care ne răsună în urechi. Cu cât înaintam mai mult, cu atât focul devenea mai puternic. Într-un târziu ne-am trezit într-o pădure rară și înaltă, cam la trei sute

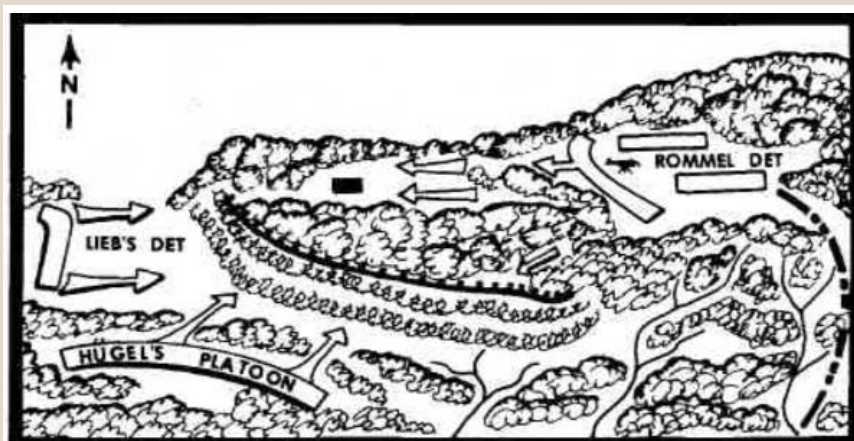
de yarzi de o poziție fortificată. Rezistența era atât de puternică încât un nou atac părea inutil. O mică șanț de despărțea de pozițiile inamicului; dispunerea noastră pe o pantă înaintată nu era favorabilă.

Pentru a evita pierderile inutile, am ordonat pușcașului să se retragă până la următorul deal, sub acoperirea cu foc a plutonului de mitraliere. Această manevră a fost executată și ne-am trezit la aproximativ un sfert de milă distanță de inamic, care ocupase o colină. Tirul scăzuse în intensitate și, curând, se puteau auzi focuri izolate.

Neavând niciun contact cu vreunul din flancuri, am confecționat un obstacol de sârmă ghimpată și am început să ne adăpostim, cu rezerva și plutoanele de mitraliere în centrul dispozitivului de apărare. Se lăsa întunericul și l-am îngropat pe bietul Eppler, singurul căzut în luptă.

Înainte să se întunece de tot, am localizat elemente ale detașamentului lui Lieb în stânga noastră, la marginea unei poienițe, la aproximativ 800 de yarzi, și am realizat o legătură fir cu ei.

Am discutat situația cu locotenentul Lieb și, mai târziu,

▲ Învăluirea din 6 ianuarie 1917. Vedere dinspre sud.

◀ Măgura Odobești este cel mai înalt deal subcarpatic din țară, considerat un străjer al Vrancei.

Aici a fost instalată reședința Comandamentului German (postul de comandă al mareșalului von Makensen), locație vizitată și de ultimul împărat german.

După terminarea războiului, în 1919, orașul și satele din zona Măgurii Odobești au fost vizitate de Regina Maria, care a luat ceaiul într-un pavilion din fața cotei.

◀ ▶ **Erwin Johannes Eugen Rommel** (n. 15 noiembrie 1891 – d. 14 octombrie 1944) a fost unul dintre cei mai remarcabili feldmareșali ai Germaniei, ai Wehrmacht-ului și ai celui de-al doilea război mondial, fiind totodată unul dintre cei mai mari lideri militari ai tuturor timpurilor. Erwin Rommel a fost comandantul general al trupelor germane din Africa, trupele Wehrmacht-ului cunoscute sub numele de Deutsches Afrika Korps, ceea ce i-a atras și binemeritata poreclă de Vulpea deșertului (în germană, Wüstenfuchs, listen) datorită campaniilor militare reușite pe care le-a repurtat pentru armata germană în Nordul Africii. Mai târziu, a fost numit în comanda forțelor germane menite să se opună invaziei aliaților din Normandia.

Feldmareșalul Rommel este adesea amintit nu numai pentru remarcabilele sale realizări militare, dar și pentru cavaleria și respectul arătat adversarilor săi. Este cunoscut ca unul din membrii marcanți ai Wehrmacht-ului care s-a opus ordinelor directe, atunci când acestea încălcau codul onoarei militare și al onoarei umane. Rommel a fost de asemenea considerat ca făcând posibil parte din grupul de conspiratori care a intenționat să-l asasineze pe Hitler în cadrul încercării de insurecție antinazistă sub numele de cod "operațiunea Valkiria".

cu maiorul Sproesser. Un atac frontal din partea celor două detașamente împotriva poziției fortificate române din pădure oferea șanse minime. Trebuia stabilită fără întârziere posibilitatea unei învăluiri dinspre sud-est.

În timpul nopții, sergentul Schropp a făcut o recunoaștere atentă a flancului stâng al dispozitivului inamic – o misiune extrem de dificilă în teren accidentat. Cu câteva ore înaintea zorilor s-a întors cu excelente informații: „*Ne-am deplasat spre nord-est, am traversat o ravenă adâncă și am reușit să ajungem la creasta din spatele pozițiilor inamice fără a fi observați. Apoi am trecut peste un drum care, din câte se pare, este folosit de români pentru transportul materialelor grele.*”

Am raportat aceste rezultate maiorului Sproesser și ni s-a ordonat să executăm învăluirea cu două companii și jumătate. Ora atacului a fost stabilită la apariția zorilor. Detașamentul lui Lieb urma să execute un atac frontal abia după ce unitatea mea trecea la atac. Tocmai atunci a început să ningă puternic. Zorile au venit întunecate și cu un strat de zăpadă de patru inci. Nori de zăpadă au acoperit crestele. Compania a șasea a sosit în întărire. Am lăsat plutonul lui Hügel în spate, în vechea poziție, cu misiunea de a angaja inamicul prin foc frontal și de a-i distra atenția de la acțiunile noastre. Cu o companie și doua treimi, precum și cu un pluton de mitraliere, m-am deplasat spre est și am coborât într-o ravenă foarte adâncă. Schropp ne conducea, din moment ce el știa drumul din timpul nopții.

Hügel a deschis focul din vechea noastră poziție și a primit răspuns din partea românilor, cărora părea să le fie teamă de un atac. Pe când încă se mai trăgea, noi am traversat în liniște vâlceaua și am început să urcăm către nord-est. După un urcuș greu, am ajuns pe culme și am descoperit o potecă prin zăpadă pe care o făcuseră detașamentele române. Ceața redusese vizibilitatea la mai puțin de 50 yarzi (aproximativ 45 metri) și ne așteptam să dăm peste inamic în orice moment. Am ordonat Companiei I-a să-și lase ranițele și am organizat rapid detașamentul pentru atac. Compania a II-a și plutonul de mitraliere erau primii din a doua linie, la dispoziția mea. Cu excepția câtorva focuri sporadice, atacul lui Hügel, din stânga, încetase.

Am înaintat cu grijă de-a lungul drumului de pe

creastă, apoi prin pădure către poziția vestică și spatele dispozitivului inamic. Brusc, am auzit, prin ceață, voci, chiar în fața noastră. Am ordonat oprirea și am pregătit mitraliera pentru tragere. Ne-am strecurat apoi cu grijă înaintea. Pe neașteptate, am dat peste o tabără a inamicului. Deși focurile din tabără încă mai fumegau, nu am văzut nici un român în apropiere.

Ne-am continuat drumul până am ajuns la un lăniș în pădure, unde am descoperit cu surprindere câțiva români. Cât de puternic era adversarul? Nu știam dacă aveam în față doar câțiva oameni sau un întreg batalion. Ca să fim pregătiți pentru orice eventualitate, am ordonat plutonului de mitraliere să deschidă focul asupra acelor siluete ce se puteau zări prin ceață. Câteva secunde mai târziu, întreg detașamentul meu s-a năpustit înaintea, asupra inamicului. De fapt, erau doar câțiva oameni, care au preferat să se pună la adăpost fugind, decât să rămână pe poziție și să lupte. Nici nu ne-am mai bătut capul cu ei și ne-am deplasat rapid spre vest. Începuse să se tragă asupra noastră, fără a putea localiza adversarul dar, după numai câteva minute, am auzit apropiindu-se detașamentul lui Lieb. Trebuia să avem grijă să nu tragem asupra lor, în timp ce se apropiau prin pădurea acoperită de ceață. Am rezolvat însă și această problemă, inamicul fiind eliminat. Mulți dintre români au evitat să fie capturați, fugind la poalele dealului, Compania a II-a capturând, în total, 26 de prizonieri. De fapt, ceilalți își amânaseră doar soarta. Trei zile mai târziu, când noi eram deja la Putna, un întreg batalion, de vreo 500 de oameni, a apărut din pădure și s-au predat cu toții comandantului unui tren militar.

Ca urmare a atacului nostru plin de succes, care nu a presupus nici o pierdere din partea noastră, detașamentul lui Lieb și-a continuat drumul către Dealul 1001. Am ordonat Companiei a II-a să preia materialele lăsate de oamenii lui Lieb și să li se alăture celor din față. Zăpada începuse să fie viscolită, iar ceața devenise și mai deasă. Aproape de vârful dealului, Lieb a întâlnit câțiva soldați români care ocupaseră o poziție într-un loc ferit de vânt. Atacul nostru hotărât i-a dispersat rapid, românii abandonând cota după ce au suferit pierderi, fără a se întoarce la aceste poziții. Un vânt rece mătura Dealul 1001. Cristale de gheață ne înțepau fețele ca

niște ace. Condițiile meteo ne-au obligat să grăbim marșul către adăpostul de la Mânăstirea Tarnița, aflată la mică distanță, la baza pantei de răsărit. Inamicul nu ne-a blocat însă înaintarea.

Ca să fiu sincer, mânăstirea nu s-a ridicat la nivelul așteptărilor noastre, mai ales în privința spațiului și a hranei, dar cel puțin ne-a oferit adăpost de vremea rea. Din nefericire, bucuria noastră a fost de scurtă durată, o oră mai târziu câteva grupuri ale Gărzii Bavareze sosind și revendicând mânăstirea drept cartierul lor general. Bavarezii erau superiori nouă, așa că a trebuit să cedăm. Ofițerul lor era superior în grad mie și lui Lieb, deci a trebuit să plecăm. Lieb a reușit să-și țină totuși oamenii în condiții acceptabile în mânăstire, pe când oamenii mei au trebuit să se adăpostească în chiliile strâmte și bătute de vânt din jur. Din cauza frigului us-turător am avut o noapte grea, așa că am hotărât să plecăm cât mai curând în căutarea unui sat în vale.

Observații: *Cu ajutorul unui telescop se puteau localiza și observa pozițiile inamicului. Pe timpul marșului s-a procedat astfel, obținându-se rezultate la fel de valoroase ca și acelea furnizate de elementele noastre de cercetare.*

În cazul ciocnirii care a avut loc în vâlceaua adâncă și împădurită, poziția noastră dezavantajoasă a fost compensată de atacul hotărât și viguros al trupelor alpine.

Spre seară, atacul nostru a fost blocat cam la 300 de yarzi depărtare, într-o zonă română fortificată. Pentru a

evita potențialele pierderi, am ordonat ca plutoanele aflate pe panta puțin împădurită să se retragă într-o zonă mai sigură, sub protecția focului nostru, fără să înregistrăm pierderi.

Într-o situație similară se pot folosi cu eficiență norii de fum. La început, inamicul va continua focul, în ciuda fumului, dar lipsa de rezultate îl va obliga, în cele din urmă, să înceteze tragerea. Acesta ar fi cel mai potrivit moment pentru inițierea unei ofensive.

Rezultatele excelente ale recunoașterilor pe timp de iarnă, noaptea, au făcut posibil atacul asupra spatelui frontului inamicului în data de 6 ianuarie 1917.

Principiu: *Cercetarea trebuie să fie activă atunci când trupele se odihnesc.*

Pentru a induce în eroare și a nimici inamicul pe timpul învăluirii noastre, a fost necesar ca Hügél să execute misiunea de foc pe o perioadă de timp mare.

Pe timpul fazelor finale ale învăluirii, atunci când noi am lansat atacul pe ceață împotriva unui inamic de valoare necunoscută, am amplasat mitralierele în poziții de tragere înaintate, astfel că focul lor s-a dovedit foarte eficace împotriva inamicului de pe creastă.

Când vântul a adunat zăpada în grămezi, rezervele românilor au rămas în partea adăpostită a Dealului 1001. Această dispunere a făcut ca ei să rămână fără legătură cu frontul și au neglijat amplasarea de elemente de siguranță. Din această cauză, detașamentul lui Lieb a reușit cu ușurință surprinderea și dispersarea puternicei forțe inamice.

Arc peste veacuri

Regimentul 8 Dorobanți Buzău

>>>

Războiul pentru cucerirea independenței a constituit un prilej deosebit de manifestare a patriotismului buzoienilor. Ei au fost primii care, la 1 august 1877, au luat inițiativa constituirii unui fond bănesc pentru cumpărarea de arme moderne. Locuitorii județului Buzău au sprijinit material și moral armata, prin rechiziții (56.863 lei) și donații (suma de bani pentru cumpărarea a 2.000 de puști și alte bunuri materiale).

Regimentul 8 Dorobanți a fost unitatea din garnizoana Buzău care a participat direct la luptele de pe malurile Dunării și care s-a umplut de glorie.

La mijlocul secolului al XIX-lea, existau în Buzău, ca unități militare, un detașament de dorobanți teritoriali, folosiți pentru paza județului, escadronul al 3-lea de călărași, o companie de infanterie, circa 500 de soldați din regimentele de linie, Garda Națională și o companie de pompieri cu 50 de oameni.

Formațiunile erau dispuse astfel: Plutonul al 2-lea din Roata I, Polcul II, îndeplinea serviciul de pază în Pasul Buzăului, la granița cu Austria, iar Plutonul I din Roata a 4-a și jumătate din Plutonul 1 al Escadronului al 3-lea îndeplineau în județul Buzău slujba polițienească. La 26 noiembrie 1876, prin decretul nr. 2195, s-au înființat, pe lângă cele existente, noi regimente de dorobanți, între care și Regimentul 8 Dorobanți Buzău, cu reședința la Buzău, cu patru companii în județ: la Fata Cheii, Buzău, Mizil și Slănic și alte patru în județul Ialomița, cu un total de 270 militari. La început a făcut parte din Brigada a 2-a Infanterie, Divizia 2-a, Corpul I de Armată, iar în decembrie a fost încadrat în Brigada I din Divizia 1 de Infanterie.

În Războiul de Independență, Regimentului 8 Dorobanți Buzău a participat la acțiunile armatei române de apărare pe malurile Dunării și de acoperire a trecerii trupelor rusești în Bulgaria. Documentele consemnează prezența dorobanților buzoieni la Galicea Mare, Cetatea, la executarea unor misiuni de hărțuire a cetelor turcești care încercau atacuri pe malul românesc al Dunării. Se reliefează contribuția dorobanților buzoieni la zădărnicierea încercării unui detașament turcesc de a înainta spre Călărași, respingerea unui atac turcesc în fața Florentinului, alte acțiuni la 23 iulie și 25 octombrie, ocuparea Nicopolului, apărarea redutei Alexandru și atacul executat asupra redutei Bucova. Se mai menționează că două batalioane din Regimentul 8 Dorobanți, care se aflau în gardă în paralelele înaintate participă la un atac simultan asupra lagărului întărit de la Bucova. Alături de ceilalți soldați ai tinerei armate române și soldații din Regimentul 8 Dorobanți Buzău au pecetluit cu sângele lor victoriile de la Grivița, Plevna și Smârdan, eroismul și faptele lor de vitejie fiind re-

Documentele vremii consemnează participarea buzoienilor la evenimentele revoluționare din 1848, Buzăul fiind cel dintâi oraș de provincie în care s-au înființat detașamente ale gărzii naționale. Semnificativ pentru felul în care s-au manifestat buzoienii este o scrisoare a lui Barbu Bălcescu, fratele lui Nicolae Bălcescu, care afirma că "Buzăul s-ar face în stare a da exemplu la celelalte 16 județe".

Cu însuflețire au participat locuitorii județului și la acțiunile legate de Unirea Principatelor, domnitorul Alexandru Ioan Cuza fiind găzduit la Buzău în noaptea de 6-7 februarie 1859, iar prima aniversare a Unirii, ziua de 24 ianuarie 1860 a sărbătorit-o tot la Buzău.

◀ Dorobanți.

De la stânga la dreapta:
- soldat în ținută de iarnă;
- soldat în ținută de vară;
- locotenent, mare ținută de serviciu; colonel, mare ținută de ceremonie.

compensate cu ordine și medalii. Stau mărturie în acest sens numeroase ordine și medalii românești și rusești, care elogiază faptele de arme ale dorobanților buzoieni, dârzenia, curajul și bravura în diferite servicii, îndeosebi cu ocazia celor două atacuri date în ziua de 12 octombrie, pe când Regimentul 8 Dorobanți era în gardă la tranșee și Reduta Grivița. Numele multor dorobanți buzoieni figurează în lis-

tele de propuneri pentru acordarea medaliei Virtutea militară, ca răsplată pentru bravura aratăată în toate zilele de foc. Pentru eroismul dovedit în luptele la care a luat parte Regimentul 8 Dorobanți Buzău, la 8 octombrie 1878, drapelul său a fost decorat cu Crucea Trecerii Dunării.

(Extras din CONTRIBUȚIA BUZOIENILOR LA RĂZBOIUL PENTRU CUCERIREA INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI, articol semnat de Cătălin Țițăreanu, *Opinia*)

▲ "Căciularii" de la '77. Războiul de Independență a adus transformări originale uniformelor românești. Poveștile despre vitejia dorobanților la Plevna, Grivița și Smârdan s-au răspândit în întreaga Europă. În acele lupte, ostașii români purtasera căciuli de oaie, după care au început să fie numiți "căciulari". În numai câteva luni, căciula de oaie s-a generalizat și la trupele de infanterie și a devenit "marca" oștirilor române. Tot în acea perioadă, uniforma militarilor s-a îmbogățit cu eghiletul (șnur cu capetele îmbrăcate în metal și așezat în dreptul pieptului), folosit la început de ofițerii de stat major pentru a prinde la unul din capete un creion. În 1881, o altă invenție românească în materie de modă s-a impus în ținuta soldaților: capela de stofă cu două "coarne", una în spate, una în față. În același timp, ofițerii își împodobeau coifurile cu pene de cocoș, vopsite în roșu.

----- Viorel Frăcu, Biblioteca Județeană "Vasile Voiculescu", Buzău

Nici un document istoric, până în jurul anului 1500, nu indică o dată precisă referitoare la nașterea "Drăgăicii" sau a "Sânzienelor", dar este cert că apariția unui cult al roadelor, în opinia etnologilor, este veche de câteva milenii, fiind motivată, în acest areal, de așezarea geografică a zonei, aflată la intersecția drumurilor de transumanță

Sărbătoarea de Sânziene, prăznuită la 24 iunie, de ziua nașterii Sf. Ioan Botezătorul, cel care a avut, încă de la miraculoasa sa zămislire, menirea de a-L vesti lumii întregi pe Mesia, este imperios legată de cultul recoltei, al vegetației și fecundității. Vechimea și complexitatea sărbătorii explică polisemantismul cuvântului drăgaică, un amestec între păgânism, vrăjitorie și creștinismul primar

Sărbătoarea "Drăgăicii" descinde din vechile culte agrare, păstrându-și aproape intact sensul inițial de „festum incipium”, zi ce marchează, în calendarul popular tradițional, începutul sezonului verii, precum și perioada culesului și recoltării produselor vegetale.

Cercetătorul I.V. Florian, menționând chiar, într-un articol, că "numeroși bătrâni din comunele Gura Teghii, Costești, Vernești, Săhăteni, Pietroasele și Lopătari ne-au certificat că jocul Drăgăicei este executat numai de fete" și că, uneori, apare și un băiat, care duce "un steag îm-

podobit cu grâu, flori de câmp, în special drăgaică, pelin, ceapă, usturoi și panglici colorate".

Dintr-o informație culeasă de prof. dr. I. Petrescu Burloi ("Subcarpații Buzăului - Relații geografice ornatură", Editura "Litera", București, 1977, p. 188), de la Damian Cercel

din comuna Varlaam și confirmată și de alți locuitori din zonă, reiese că pe muntele Penteleu, la locul numit "la Lilieci", situat lângă fostul lac Roșu (acum secat) a fost un târg, "la care buzăenii, râmnicenii și vrâncenii participau mai ales cu produse brute, ca: lână, brânzeturi, dogărie, olărie, țuică, fructe, miere de albine etc., iar transilvănenii (indeosebi brașovenii, făgărășenii și sibienii) cu produse prelucrate, ca: postavuri, vase (mai ales cazane de aramă), opinci, arnici ș.a."

Acolo, păstorii din Transilvania, Moldova și Țara Românească se întâlneau, la vremea când bobocul de drăgaică – "plantă cu flori galbene-aurii, frumos mirositoare, numită și sânziene, din care se fac buchete și se împletesc cununi în ziua de 24 iunie, care apoi se pun la ferestre, la poartă etc., spre a feri pe ai casei de rele și a le aduce noroc. Gallium verum" 12 - dădea în floare, iar fetele și feciorii de dincolo și de dincoace de Carpați își găseau perechea, statornicind legături de familie prin nunțile ce urmau a se face în timpul sărbătorii. Cu același prilej, al petrecerilor, ce se desfășurau pe întreaga perioadă a târgului, s-a născut și dansul Drăgaicii,

Dacă, la început, Drăgaica a fost sărbătorită ca rit desprins din vechile culte agrare, pe parcursul timpului, sensul magic al acesteia s-a

diluat, partea de comerț, la care se adaugă cea de agrement, capătă pondere, fiind determinantă, în final. De altfel, etnologul Dumitru Pop nota despre acest fapt: „Negustorii de tot felul, inclusiv cei ce vindeau obiecte de podoabă pentru tinerele fete, aspectul acesta, de <<târg>>, ajungând să umbrească în cele din urmă chiar și petrecerea-joc, dominantă la un moment dat, și să-i impună în cele din urmă însuși numele”.

Potențialul economic al ținutului Buzăului și așezarea sa geografică devin factori decisivi în crearea premizelor pentru creșterea schimburilor comerciale, fapt adevărat și de primul act, datat 1525, când Episcopia și alte mănăstiri sunt scutite de darea vinăriciului pentru produsele domeniiale aduse pe piața orașului.

Pe de altă parte, documentele istorice consemnează o intensă participare a negustorilor buzoieni la schimburile comerciale, în prima jumătate a secolului al XVI-lea, cu Brașovul, legăturile cu târgurile de pe ambii versanți ai Carpaților fiind stabilite prin Pasul Buzăului, cunoscut și sub denumirea de Drumul Buzăului.

Până în secolul al XVIII-lea, Buzăul înregistrase o anume dezvoltare economică, dar, mai ales, comercială, în condițiile în care, încă

▲ Bafto delo delo, praleo!

din 1431, voievodul Dan al II-lea obținuse de la brașoveni dezlegare ca negustorii din Țara Românească să poată vinde sau cumpăra liber mărfuri din târgurile Țării Bârsei.

Orașul a cunoscut o însemnată dezvoltare economică, îndeosebi după pacea de la Kuciuc Kainargi, din 1774, când devine un punct important în traficul comercial între Țara Românească, Transilvania și ținuturile de la sudul Dunării.

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, târgul Drăgaica este mutat la marginea Buzăului, la Bănțești,

Carol Popp de Szathmary, „Târg (de Drăgaică)”

sat aparținător comunei Simileasca, Alexandru Ipsilanti încredințându-l, printr-un hrisov domnesc, datat 26 august 1778, Episcopiei, când i se acordă vama târgului odată cu scutirea de oierit, cu toate veniturile sale obținute, în principal, din desfacerea produselor agricole, dar și a altor mărfuri ale crescătorilor de vite ori ale meșteșugarilor veniți pe ruta Lemberg - Cernăuți - Bacău - Buzău - Siliștră - Constantinopol, cunoscută ca "DRUMUL BOGDANULUI" sau "DRUMUL MARE". În respectivul act de "miluire", de pe urma târgului „*ce se făcea la Buzău pe an odată la 24 iunie, care ține 3 zile*”, episcopia era împuternicită să ia "vama cea obișnuită și alte obiceiuri ce vor fi la târgul acesta, după cum s-a luat și până acum", cu mențiunea expresă ca nimeni să nu vândă vin sau rachiu fără știrea episcopului

Printr-o hotărâre emisă la 17 iunie 1797, Alexandru Ipsilanti decide ca târgul - aflat la 3 km spre vest de oraș, pe moșia Bănțeasca, în fosta comună Simileasca, pe actuala stradă Penteleu, ce se întindea de la fosta Școală nr. 5 de băieți și se termina pe strada Transilvaniei, azi cartier al municipiului Buzău, zonă ce a purtat numele, până în anul 1879, de „Drumul Drăgăiciei” -, să fie scos de sub administrația Episcopiei și mutat în Bariera Ploiești, în cătunul Poșta, iar veniturile să fie cedate, în 2 mai 1799, „orfanotrofiului” (Casei copiilor orfani – n.a.). De menționat faptul că, în acest cătun se înființase, în 1775, un Serviciu de Poștă prin care se trans-

portau călători, se transmiteau știri și ordine și aveau în dotare o sută de cai.

Expedițiile de rapt ale trupelor turcești, consemnate în înscrisurile vremii și noul război ruso-turc (1806-1812), au determinat dislocarea acestuia și a multora dintre locuitorii orașului în zonele mai ferite din preajma Nișcovului. Drăgaica va funcționa, până în 1818, în perimetrul satului Valea Teancului.

Inițial, târgul Drăgaica a fost amplasat pe moșia Episcopiasca, situată în Dealul Verneștilor, și se întindea de la marginea satului Valea Teancului și până la Ziduri, în apropiere de Via Cârlova de la Săseni. Ca și la Buzău, veniturile deverului comercial aparțineau Episcopiei.

Învățatul grec Dionisie Fotino scria despre Buzău - în cele trei volume din „Istoria Daciei vechi”, imprimate la Viena, în 1818 -, că, „*în acest oraș, în fiecare an, la 24 iunie, se face un târg mare care se numește Drăgaica*”. Din acest moment, până la statuarea și căpătarea denumirii de "Drăgaica", istoria târgului consemnează o seamă de evenimente în care clasele de neguțatori și meșteșugari au încercat de nenumărate ori să convingă ocârmuirea județului și chiar a țării de necesitatea ca acesta să funcționeze pe raza orașului Buzău. Insistențele târgoveților se dovedesc a fi plauzibile și, în 1819, târgul a fost redeschis pe vechiul amplasament. În consecință, domnitorul Alexandru Șuțu face public acest lucru.

Lipsa de perspective a târgului

DEMETRIUS ROS SIACI MOLDAVIAE PRINCEPS
CANTEMIR IMPERII PRINCEPS
TRILMURSSORI Imperatoris
MOLDAVIAE PRINCEPS

Un moment important al sărbătorilor de vară este cel numit Sânzienele sau Drăgaica. În Moldova se numește sânzanie, în Țara Românească - drăgaica, în Banat sânzienele galbene și Floarea lui Sf. Ioan, în Transilvania sânjuane, sânzene, sânzenie, planta a cărei rădăcină trăiește și iarna, iar primavara dă colți și mai târziu flori. Este o erbacee din familia rubiaceae, cu tulpina rigidă, rotundă, frunzele ei sunt dispuse câte 8-12, cu marginile răsucite, acoperite pe partea inferioară cu peri scurți și moi. Are flori galbene-aurii, plăcut mirositoare; fructele ei sunt mici și netede. Crește prin livezi, pășuni, margini de păduri și poieni. Înflorirește prin iunie-iulie.

Dimitrie Cantemir vorbind, în "Descrierea Moldovei", despre această zi, ne spune că sub denumirea de Sânzienele sau Dragaica se subînțelege zeița Ceres: "*în acest timp, când încep a se coace semănăturile, se adună la un loc toate fetele din mai multe sate și alegând pe cea mai frumoasă și mai robustă, îi dau numele de Drăgaica. Apoi, cu ea înainte, merg prin semănături și-i fac o cunună împletită din spice, i-o pun pe cap, o mai înfrumusețează cu o mulțime de cârpe, de toate culorile... Drăgaica, în acest chip înfrumusețată, cu brațele întinse și cu cârpele expuse vântului, ca și cum ar zbura, se întoarce spre casă, cântând și săltând, și merg toate satele fetelor care au însoțit-o.*"

Acestea, urmând-o în cântece destul de frumoase, o numesc soră și superioară lor. Toate fetele țarilor din Moldova năzuiesc foarte mult la această cinste, deși cântecul lor zice că acea fată care reprezintă Drăgaica, nu poate să se mărite până după trei ani."

►► **Carol I al României** (pe numele său complet Karl Eitel Friedrich Zephyrinus Ludwig von Hohenzollern-Sigmaringen) a vizitat marele bâlci de la Drăgaica, lângă Buzău, la 23 iunie/5 iulie 1868, în timpul unei călătorii spre Vălenii de Munte.

„Drăgaica”, aflat încă pe moșia Bănceanca, determină Sfatul Orășnesc al Buzăului să silească Episcopia să-i fie cedată, la 15 noiembrie 1833, partea de vest a Oborului, cunoscută, încă din 1765, sub denumirea de „Ceairul episcopiei”, cu gândul că, la timpul potrivit, bâlciul va fi adus, totuși, în oraș.

Comercianții mai desfăceau: țesături de mătase, cojoace, papuci și cizme, abale, unelte de metal (brașovenii), confecții (bogaserii), articole de cofetărie, șalvari, șei și cărți, oale, rachiuri și produse de măcelărie.

Către anul 1850, micșorarea treptată a numărului de oi și împușinarea cantității de lână colectată au condus la o nouă reorientare a profilului târgului „Drăgaica”, acesta devenind târg de cai și vite cornute mari, ponderea având-o de data aceasta orașele din estul Munteniei, în detrimentul celor transilvănene.

La această dată, breslele târgoveților și meșteșugarilor au convingerea că a sosit momentul ca târgul Drăgaica să fie mutat definitiv de pe moșia Bănceanca, în intravilanul urbei Buzăului. În acest sens, în anul 1863, „comuna Buzău, reprezentată prin municipalitate, se adună și cere înființarea unui nou târg ce va purta numele de Târgul <<Râului Buzău>>, spre cătunul Poșta, cerând a se interveni forurilor în drept”. În expunerea de motive, petenții aduc drept argumente „îmbunătățirea comerțului și concurența vânzărilor de vite și a altor feluri de obiecte în folosul proprietarilor și al locuitorilor”, prin care s-ar obține “și o

adăogire la veniturile municipale”. În viziunea acestora, bâlciul ar trebui înființat „în marginea acestui Oraș la Bariera despre Poștă”, cu o suprafață „în sumă ca de pogoane patruzeci (...) pe moșia slobodă a orașului”. În aceeași expunere de motive se propune ca târgului să i se dea “numirea de Bâlciul Râului Buzeu”.

Cu adresa nr. 1171 din 24 mai 1864, municipalitatea intervine la ministrul de resort cu cererea în speță, aceasta fiind aprobată, în ziua de 4 iunie 1864, de Mihail Kogălniceanu. Telegrama (nr.4890) avea următorul conținut: „D.D. Membrii Municipalității Oraș Buzău / Bâlciul cerut prin raportul No. 1171 a se înființa din nou la marginea aceluia Oraș se autoriză și va dura dela 8 până la 18 Iunie, prin urmare veți lua măsuri pentru a se marca pe acel loc, liniile trebuincioase pentru împărțirea uliților și așezarea prăvăliilor.”

Chiar de a doua zi, municipalitatea înștiințează de aceasta pe prefectul județului, C. Al. Cotescu, „precum și d-l Polițaiu, D. Director Imprimeriei Statului să publice prin Monitorul Oficial spre comună cunoștință, că cine va fi amator, să vie cu felurite obiecte de vânzare în arătatul Bâlci pe libera moșie a orașului în partea despre poștie dela Bariera drumului Ploiești, unde s-au însemnat locuri de Prăvălii”. În acest scop, se tipărește o Publicație prin care sunt înștiințați toți cei care doresc să participe la acest bâlci, inclusiv din orașele vecine. Pe lângă respectiva înștiințare oficială, municipalitatea

face cunoscută înființarea bâlciului și prin “bătae de tobă”. În fapt, funcționarea târgului, care se ținea, în fiecare an, între 16 și 24 iunie, cu un caracter general pentru toate mărfurile, este aprobată de Ministerul Comerțului, cu ordinul nr. 984 din 7 iunie 1864

Împărțirea sectorială a bâlciului, începută în 1868, se face, în opinia organizatorilor, „ca să nu se amestece prăvălii cu mărfuri de un fel, în alte prăvălii cu altfel de mărfuri”, vechilor comercianți acordându-li-se privilegiul „de a-și face barace stabile, mai solide, cu a d-lor cheltuială.”

La 23 iunie (5 iulie) 1868, prințul Carol vizitează marele bâlci de la Drăgaica, lângă Buzău, și se duce pe urmă în munți, la Văleni de Munte. Aici este rănit de un cal, dar cu toate acestea, își continuă drumul călare peste munți, la Sinaia.

Este de la sine înțeles, că vizita prințului Carol I la Buzău, dar mai ales în târgul Drăgaica, atestă faptul că bâlciul cu pricina era destul de vestit în țară, și un astfel de “obiectiv” comercial de tradiție nu putea fi scăpat din vedere de noul domnitor al României. Faptul consemnat ca atare nu face decât să reafirme interesul tuturor claselor și păturilor sociale din țară pentru acest târg, circumscris intereselor comerciale ale viitorului regat.

Spre sfârșitul secolului al XIX-lea, târgul Drăgaica încă funcționează pe vechiul perimetru de astăzi al Buzăului, în partea de sud-vest al orașului, la intrarea, de astăzi, în Zona Industrială, dinspre bariera Ploiești.

“Bâlci de Drăgaică”, pictură realizată de Ion Andreescu în perioada sa buzoiană.

Sinapse militare buzoiene

Mișcarea culturală

Preocupările membrilor redacției pentru stimularea și promovarea creației culturale locale constituie un alt obiectiv al revistei. Să sperăm că, în curând, aici se va depozita cuvântul scris cu dragoste despre dragoste în multiplele-i conotații. Să mai sperăm că, prin voința tinerelor talente militare, și nu numai, vom avea un impresionant număr de creatori de frumos, dornici de afirmare culturală și confirmarea acesteia.

Publicăm, în continuare, cele mai recente texte scrise componenții cenaclului *Amprenta*, afiliat Cercului Militar Buzău.

Vasile Til Blidaru

Unei stripteuze

Eu, înaintea tuturor
Din cei ce te privesc cu jind,
Ți-aș oferi un mărtisor,
Dar unde naiba să ți-l prind?

Previziune

O s-ajungi curând bogat,
Un motiv să mă-nfiebânt
Când te voi vedea legat
...De pământ.

Sfat

Dacă din greșeli nu-nveți
Și-o să le repeți prosteste
Dă cu capul de pereți,
Poate se mai rotunjește.

Viorel Frâncu

Trageri și...„trageri”

Asta-i soarta ce ne minte
Și provoacă deziluzii:
Unii trag la greu în țintă,
Alții trag numai concluzii.

Unui pilot vitezoman auto

Prins de RADAR, ce oroare,
A-ntrebat și el sfios:
- Am rulat cumva cam tare?
- Nu, doar ați zburat prea jos!

Defecțiune în poligon

A râvnit o „țintă” vie
Și-n cătare-a prins-o moșul,
Dar n-a fost, fir-ar să fie
Fiindcă-i s-a blocat... „cocoșul”!

Mitică Ion

Unui avocat

Expert în cod penal și în gargară,
Măsluitor de acte de eroi,
E-n stare fariseul ca să ceară
Recurs... la judecata de apoi.

De ce tremurăm iarna în bloc

Cei ce plimbă mapa
Azi prin ministere,
Mint de-ngheață apa
În calorifere.

Matematică aplicată

Mulți escroci, precum se știe,
Au făcut la noi avere,
Aplicând cu dibăcie
Ridicarea la putere.

Lucian Mănăilescu

Românii, după intrarea în UE

Unii muncesc, câțiva înjură,
Călătoresc, cei mulți, pe hartă,
Vre-un milion - se spune - fură
Și doi, fără răgaz, se ceartă!

Descântec

N-ar fi rău, când vin în grabă
La noi domnii deputați,
Să-i mai scuipe câte-o babă...
Că sunt tare deocheați!

Economiile românilor

Au strâns bani, zi după zi,
Iar apoi, cu tot avântul,
I-au depus la FNI
... Și de-acolo i-a luat Vântu!

La Cercul Militar Buzău, între 14 și 15 mai a.c., duplexul umoristic *Sub semnul lui Caragiale*, ajuns deja la acea de-a VI-a ediție. La eveniment au participat membrii cenaclurilor *Amprenta* din Buzău și *Verva* din Galați.

Cenaclul *Amprenta* a lansat antologia *Zece ani de epigramă*.

Constantin Deneș

Estivală

Decât la mare ca fudulul
Și-acasă plin de datorii,
Mai bine faci tu Istanbulul
Și-ntind eu bronzul pe copii.

Reînproprietărire

Ți s-a dat pământ, țărane
Ca să nu mai pari jivină:
Într-o râpă trei pogoane
Și pe spate o... prăjină!

Prudența bețivului

Cer o ultimă favoare:
Strada mea, pe care stau,
S-o legați după ce beau
Și de pomi și de trotuare!

Mircea Tănase

Tali...banii

Luptător în Alianță
Și întors de la afgani
L-a-ntrebat iubita soață:
- Ai adus matali bani?

Tradiție militară

Am plecat să fac armata
Și atâta mi-a spus tata:
-Să ai grijă de consemn
Și valiza mea de lemn.

Artileristică

Tragi de tun și de focoase
Ca un bun artilerist;
Un vecin, afacerist,
Trage ...tunuri serioase.

